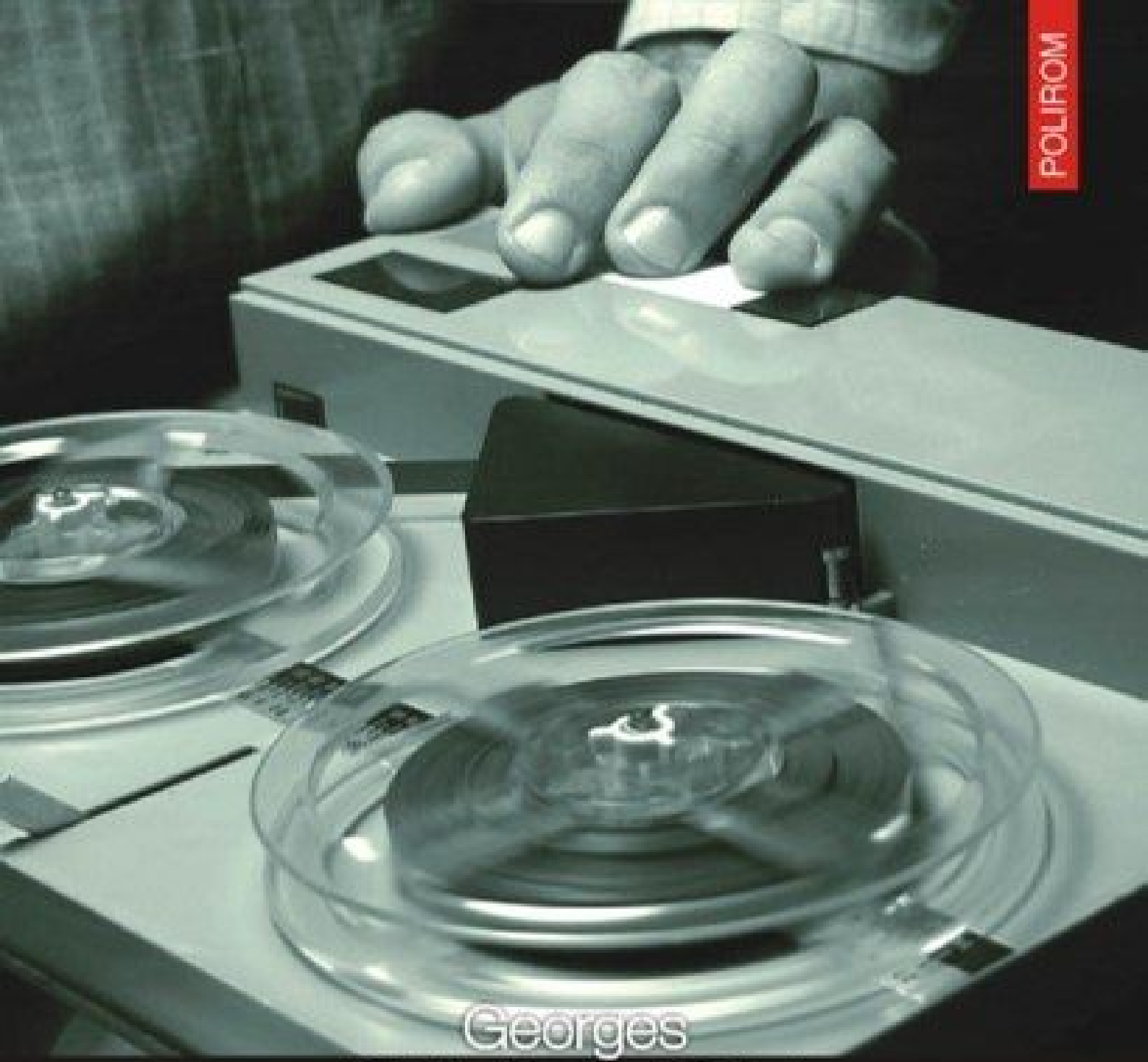

POLIROM

Georges

SIMENON

Maigret și ucigașul

Maigret

GEORGES SIMENON

Seria Maigret

MAIGRET ȘI UCIGAȘUL

Original: *Maigret et le tueur* (1969)

Traducerea:
NICOLAE CONSTANTINESCU

virtual-project.eu

Editura: POLIROM

2005

Capitolul 1

Pentru prima dată de când cinau în fiecare lună la familia Pardon, Maigret avea să rămână cu o amintire aproape penibilă a unei seri petrecute în apartamentul de pe bulevardul Voltaire. Totul începuse la el acasă, pe bulevardul Richard Lenoir. Soția lui comandase un taxi prin telefon, pentru că de trei zile ploua cum nu mai plouase de treizeci și cinci de ani, după cum spuneau cei de la radio. Apa cădea în rafale, rece ca gheața, îți biciuia fața și mâinile și lipea de corp hainele ude.

Pe scări, în ascensoare, în birouri, urmele umede ale pașilor se transformau în pete negricioase, iar dispoziția oamenilor era execrabilă.

Coborâseră și așteptaseră sosirea taxiului aproape o jumătate de oră, în fața imobilului, suferind din ce în ce mai mult din cauza frigului. Și mai fusese nevoie să ducă și muncă de lămurire cu șoferul ca să accepte o cursă atât de scurtă.

— Scuzați-ne… Am întârziat…

— Toată lumea întârzie pe o vreme ca asta… E bine dacă ne așezăm imediat la masă?

Apartamentul era cald, intim, și înăuntru te simțeai cu atât mai bine cu cât puteai auzi furtuna de afară zgâlțâind obloanele. Doamna Pardon pregătise o friptură de vită cu sos de vin roșu și ceapă, așa cum numai ea reușea să facă, iar acest fel de mâncare, consistent și rafinat, constituise subiectul conversației.

Apoi vorbiseră despre bucătăria provincială, despre iahnia de fasole cu afumături, despre tocana lorenă cu carne și

legume, despre mâncarea din măruntaie de vită, despre ciorba pescărească…

— De fapt, cele mai multe dintre aceste rețete s-au născut din necesitate… Dacă în Evul Mediu ar fi existat frigiderul…

Despre ce mai vorbiseră? Cele două femei, ca de obicei, se așezaseră în cele din urmă într-un colț al salonului, unde sporovăiau cu glas scăzut. Pardon îl luase pe Maigret în cabinetul său ca să-i arate o ediție rară, oferită de unul dintre pacienții săi. Rămăseseră acolo, iar doamna Pardon venise să-i servească cu cafea și calvados.

Pardon era obosit. De destul de mult timp era tras la față și, din când în când, în ochii lui se putea citi un fel de resemnare. Și totuși, lucra cincisprezece ore pe zi, fără să se plângă vreodată, dimineața în cabinetul său, o parte a după-amiezii cărându-și trusa grea de pe o stradă pe alta, apoi din nou acasă, unde salonul de așteptare era totdeauna plin.

— Dacă aș avea un fiu și mi-ar spune că vrea să se facă medic, cred că l-aș sfătui să se răzgândească…

Maigret era gata să se uite în altă parte, din pudoare. Era foarte surprinzător să auzi asemenea vorbe din partea lui Pardon, pentru că era pasionat de profesia lui și nu ți-l puteai închipui făcând altceva.

De data asta însă era descurajat, pesimist și, mai ales, dădea glas acestui pesimism.

— Sunt pe cale să facă din noi niște funcționari și să transforme medicina într-o mare mașină de produs tratamente mai mult sau mai puțin adecvate…

Maigret îl privea în timp ce-și aprindea pipa.

— Nu doar funcționari, continuă doctorul,

ci niște proști funcționari, pentru că nu mai putem să acordăm fiecărui bolnav timpul indispensabil… Uneori mi-e rușine când îi conduc până la ușă și aproape că îi împing să iasă… Le văd privirea îngrijorată, chiar imploratoare… Simt că așteaptă de la mine altceva, întrebări, cuvinte – în fond, minute în care m-aș ocupa doar de cazul lor…

Își ridicase paharul.

— În sănătatea ta…

Se străduia să zâmbească, dar era un zâmbet forțat, care nu i se potrivea.

— Știi câți pacienți am văzut astăzi?… Optzeci și doi… Și nu e o zi excepțională… După care ne obligă să completăm tot felul de formulare ce ne răpesc serile… Îmi cer scuze că te plictisesc cu toate astea… Probabil că ai și tu problemele tale, la Quai des Orfèvres…

Pe urmă, despre ce mai vorbiseră? Lucruri banale, de care nu-ți mai amintești a doua zi. Pardon stătea la biroul lui și fuma o țigară, iar Maigret se așezase în fotoliul tare rezervat bolnavilor. Stăruia acolo un miros deosebit, pe care comisarul îl cunoștea foarte bine, pentru că îl regăsea la fiecare vizită. Un miros care îi amintea de cel al posturilor de poliție. Un miros de sărăcie.

Clienții lui Pardon erau locuitori din cartier, aproape toți de condiție foarte modestă.

Ușa se deschisese. Eugénie, servitoarea care lucra de atâta timp la ei în casă încât aproape că făcea parte din familie, anunțase:

— Italianul, domnule…

— Care italian? Pagliati?

— Da, domnule… E foarte agitat… Se pare că e ceva foarte urgent…

Era zece și jumătate. Pardon se ridicase și

deschisese ușa tristului salon de așteptare, unde câteva reviste erau răspândite pe un gheridon.

— Ce s-a întâmplat, Gino?

— Nu mie, domnule doctor… Nici nevestei mele… Pe trotuar zace un rănit care trage să moară…

— Unde?

— Pe strada Popincourt, la mai puțin de o sută de metri de-aici…

— Tu l-ai găsit?

Pardon ajunsese deja în antreu și își îmbrăca pardesiul negru, căutându-și trusa, iar Maigret, cât se poate de natural, își punea și el pardesiul. Medicul deschisese puțin ușa salonului.

— Ne întoarcem imediat… Un rănit pe strada Popincourt…

— Ia-ți umbrela…

Nu o luase. I s-ar fi părut ridicol să se aplece cu umbrela asupra unui om care murea în mijlocul trotuarului biciuit de ploaie.

Gino era napolitan. Ținea o băcănie la intersecția dintre străzile Chemin-Vert și Popincourt. Mai exact, soția lui, Lucia, se ocupa de băcănie, în timp ce el, în încăperea din spate, făcea tăieței proaspeți, ravioli și tortellini. Erau populari în cartier. Pardon îi prescrisese lui Gino un tratament pentru tensiune.

Fabricantul de tăieței era un bărbat mic de statură, cu un corp greoi, gras, și cu o față congestionată.

— Ne întorceam de la cumnatul meu, de pe strada Charonne… Cumnata mea va avea un copil și ne așteptăm să fie dusă la maternitate dintr-un moment în altul…

Mergeam prin ploaie când am văzut…

Jumătate din cuvintele lui se pierdeau în furtună. Rigolele erau adevărate torente peste care trebuia să sari, iar mașinile, puține la număr, împroșcau jerbe de apă murdară până la o distanță de câțiva metri.

Imaginea străzii Popincourt era cu totul neașteptată. De la un capăt la celălalt, nu se vedea niciun trecător, iar luminate erau doar câteva ferestre și vitrina unei mici cafenele.

Cam la cincizeci de metri de această cafenea, o femeie durdulie stătea nemișcată, sub o umbrelă pe care vântul o scutura furios, iar un felinar lumina, la picioarele ei, forma unui corp.

Asta îi amintea lui Maigret scene de altădată. Cu mult înainte de a conduce Brigada Omucideri, pe când era doar inspector, i se întâmplase de multe ori să ajungă primul la locul unde se produsese o încăierare, o reglare de conturi sau un atac armat.

Bărbatul era tânăr. Părea de vreo douăzeci de ani, purta o geacă de piele întoarsă și avea părul destul de lung la ceafă. Căzuse în față, iar spatele gecii era plin de sânge…

— Ați anunțat poliția?

Pardon, pe vine lângă rănit, zise:

— Să trimită o ambulanță…

Asta însemna că necunoscutul trăia, și Maigret se îndreptă spre lumina pe care o zărea la cincizeci de metri. Pe vitrina slab luminată se putea citi *Chez Jules.* Deschise ușa cu geam, acoperită de o perdea crem, și pătrunse într-o atmosferă atât de calmă, încât părea ireală. Ai fi putut crede că era un tablou de gen.

Era un bar de modă veche, cu rumeguș pe

podea și mirosind puternic a vin și alcool. Patru bărbați mai în vârstă, dintre care trei grași și roșii la față, jucau cărți.

— Pot să dau un telefon?

Îl priviră cu stupoare cum se îndrepta spre aparatul fixat pe perete, lângă tejgheaua metalică și șirurile de sticle.

— Alo… Comisariatul arondismentului XI?

Era la doi pași, în Piața Léon Blum, fostă Voltaire.

— Alo… Aici Maigret… Aveți un rănit pe strada Popincourt… Cam prin dreptul străzii Chemin-Vert… E nevoie de o ambulanță…

Cei patru bărbați, rămași cu cărțile în mână, prinseră viață la fel ca personajele unui tablou.

— Ce s-a întâmplat? întrebă cel care era în cămașă, probabil patronul. Cine e rănit?

— Un tânăr…

Maigret puse niște mărunțiș pe tejghea și se îndreptă spre ușă.

— Un tip înalt cu geacă de piele întoarsă?

— Da…

— A fost aici în urmă cu un sfert de oră…

— Singur?

— Da.

— Părea nervos?

Patronul, mai mult ca sigur Jules, se uită la ceilalți întrebător.

— Nu… Nu chiar…

— A stat mult?

— Vreo douăzeci de minute…

Când ajunse afară, Maigret zări doi agenți bicicliști, cu pelerinele șiroind de ploaie, opriți lângă rănit. Pardon se ridicase.

— Nu pot să fac nimic… A primit câteva lovituri de cuțit… Inima n-a fost atinsă… Nu are nici vreo arteră secționată, la prima

vedere, altfel ar fi curs mai mult sânge…

— O să-și recapete cunoștința?

— Nu știu… Nu îndrăznesc să-l mișc… Abia la spital vom putea…

Mașina poliției și ambulanța sosiră aproape în același timp. Jucătorii de cărți, ca să nu fie udați de ploaie, stăteau în pragul cafenelei și priveau de departe. Doar patronul se apropie, cu un sac pe cap și peste umeri. Recunoscu imediat geaca.

— El e…

— Nu v-a spus nimic?

— Nu… Doar a comandat un coniac…

Pardon dădea instrucțiuni infirmierilor care aduceau targa.

— Ce-i asta? zise unul dintre agenți, arătând un obiect negru care semăna cu un aparat fotografic.

Rănitul îl purta prins de o curea petrecută curmeziș peste piept. Nu era un aparat de fotografiat, ci un casetofon. Ploaia îl uda și, când îl așezară pe targă, Maigret profită ca să tragă de curea.

— La Saint-Antoine…

Pardon urcă în ambulanță cu unul dintre infirmieri, în timp ce al doilea se instală la volan.

— Dumneavoastră cine sunteți? îl întrebă acesta pe Maigret.

— De la poliție…

— Puteți urca lângă mine…

Cartierul era pustiu și, după mai puțin de cinci minute, ambulanța, însoțită de una dintre mașinile comisariatului, ajunse la spitalul Saint-Antoine.

Maigret regăsea și aici vechi amintiri: globul luminos de la „urgențe”, culoarul lung și prost luminat, unde doi-trei oameni

resemnați așteptau în tăcere pe bănci, tresărind de fiecare dată când o ușă se deschidea și se închidea, când un bărbat sau o femeie în alb treceau dintr-un loc în altul.

— Îi știți numele, adresa? întrebă o femeie în vârstă și corpolentă, închisă într-o cușcă de sticlă cu ghișeu.

— Nu încă…

Un intern, alertat de o sonerie, venea de la capătul celălalt al culoarului, stingându-și cu regret țigara. Pardon se prezentă.

— N-ați făcut nimic?

Rănitul, întins pe un pat cu rotile, era împins într-un ascensor și Pardon, care îl însoțea, îi adresă lui Maigret de departe un semn vag, vrând parcă să-i spună: „Mă întorc imediat…”

— Știți ceva, domnule comisar?

— Tot atât cât știți și dumneavoastră. Cinam la un prieten, în cartier, și cineva a venit să-l anunțe pe acest prieten, care e medic, că un rănit zace pe trotuar, în strada Popincourt…

Agentul nota într-un carnet. După mai puțin de zece minute, petrecute într-o tăcere stingheritoare, Pardon apăru pe culoar. Era semn rău. Doctorul părea preocupat.

— A murit?

— Nici n-am avut timp să-l dezbrăcăm… Hemoragie în cavitatea pleurală… Am presupus după respirație.

— Înjunghiat?

— Da… De mai multe ori… O lamă destul de subțire… În câteva minute, îți vor aduce ce avea în buzunare… Pe urmă, presupun că îl vor trimite la Institutul Medico-Legal…

Acest Paris îi era familiar lui Maigret. Trăise în mijlocul lui ani de zile, și totuși nu

se putuse obișnui pe deplin. Ce căuta acolo? O lovitură de cuțit, mai multe lovituri de cuțit, nu era problema lui. Astfel de lucruri se întâmplau în fiecare noapte, și totul se rezuma, a doua zi dimineață, la trei-patru rânduri în rapoartele zilnice.

Întâmplarea făcuse ca, în seara aceea, să fie aproape de cele întâmplate, astfel că se simțea puțin implicat. Italianul care făcea tăieței nu avusese timp să-i spună ce văzuse. Probabil că se întorsese acasă cu nevasta lui. Dormeau la mezanin, deasupra prăvăliei.

O infirmieră se apropie de micul grup, cu un coș în mână.

— Cine se ocupă de anchetă?

Agenții în civil se uitară la Maigret, așa că femeia se adresă comisarului:

— Asta e tot ce am găsit în buzunare. Va trebui să semnați de primire…

Era vorba de un portofel de format mic, de pus în buzunarul de la spate al pantalonilor, un pix, o pipă, o punguță pentru tutun, cu un tutun olandez foarte blond, o batistă, mărunțiș și două casete cu bandă magnetică.

În portofel se aflau o carte de identitate și un permis de conducere pe numele lui Antoine Batille, douăzeci și unu de ani, domiciliat pe cheiul Anjou, Paris. Asta era în insula Saint-Louis, nu departe de Pont-Marie. Maigret mai găsi și o legitimație de student.

— Auzi, Pardon, te rog să-i spui soției mele să meargă acasă fără mine și să se culce.

— Te duci acolo?

— Trebuie. Probabil că locuiește cu părinții și trebuie să-i anunț…

Apoi se întoarse spre polițiști.

— Îl puteți interoga pe Pagliati, băcanul italian de pe strada Popincourt, și pe cei trei

bărbați care jucau cărți la *Chez Jules,* dacă mai sunt la cafenea.

Ca întotdeauna, regreta că nu putea face totul el însuși. Ar fi dorit să se întoarcă în strada Popincourt și să intre în cafenea, unde jucătorii de cărți probabil că își continuau partida, iar în jurul globului electric plutea un fel de ceață.

Ar fi vrut și să-l interogheze pe italian, pe soția lui, poate chiar și pe bătrânica pe care doar o întrezărise la fereastra luminată de la primul etaj al unei clădiri. Oare se afla acolo când avusese loc drama?

Dar, mai întâi, trebuiau anunțați părinții. Telefonă inspectorului de serviciu din arondismentul XI și îi aduse la cunoștință cele întâmplate.

— A suferit mult? îl întrebă el pe Pardon.

— Nu cred. Și-a pierdut imediat cunoștința… Pe trotuar nu puteam să fac nimic…

Portofelul era din piele de crocodil de foarte bună calitate, pixul era din argint, iar batista avea un *A* brodat de mână.

— Sunteți amabilă să chemați un taxi pentru mine, doamnă?

Femeia din cușca de sticlă telefonă după taxi fără nicio urmă de amabilitate. Ce-i drept, probabil că nu era deloc plăcut să petreci nopți întregi într-un loc atât de lugubru, așteptând ca dramele din cartier să ajungă la spital.

Printr-o minune, taxiul sosi în nici trei minute.

— Te las acasă, Pardon…

— Nu întârzia din cauza mea…

— Având în vedere vestea pe care le-o duc…

Cunoștea bine insula Saint-Louis, pentru că locuiseră în Piața Vosges și, pe vremea aceea, li se întâmpla deseori să se plimbe la braț, seara, în jurul insulei.

Sună la o poartă mare vopsită în verde. Pe trotuare se înșirau mașini, cele mai multe foarte luxoase. În poarta mare se deschise o ușiță.

— Îmi puteți spune unde locuiește domnul Batille? zise el, oprindu-se în fața unui fel de lucarnă.

O voce de femeie pe jumătate adormită îi răspunse:

— Etajul doi, pe stânga…

Urcă în ascensor și o parte din apa care i se îmbibase în pardesiu și pantaloni formă o mică băltoacă la picioarele sale. Clădirea, ca majoritatea celor din insulă, fusese renovată. Pereții erau din piatră albă și lumina venea de la niște sfeșnice din bronz cizelat. Pe palierul din marmură, ștergătorul era marcat cu un *B* de culoare roșie.

Apăsă pe buton, auzi undeva în casă o sonerie electrică, dar trecu ceva timp până când ușa se deschise fără zgomot.

O cameristă într-o uniformă cochetă se uita la el curioasă.

— Aș vrea să vorbesc cu domnul Batille…

— Tatăl sau fiul?

— Tatăl…

— Domnul și doamna sunt plecați și nu știu la ce oră se vor întoarce…

Maigret îi arătă insigna de polițist și ea îl întrebă:

— Cine sunteți?

— Comisarul Maigret, de la Poliția Judiciară.

— Și ați venit la domnul la ora asta? El

știe?

— Nu…

— E chiar atât de urgent?

— E important…

— E aproape miezul nopții… Domnul și doamna sunt plecați la teatru…

— În acest caz, s-ar putea întoarce curând…

— Doar dacă nu se duc să supeze cu prietenii, cum se întâmplă destul de des…

— Domnul Batille-fiul nu i-a însoțit?

— Nu-i însoțește niciodată…

Fata părea stingherită. Nu știa ce să facă cu el, iar Maigret își spuse că probabil arăta jalnic așa cum era, ud leoarcă. Zărea un hol mare cu parchetul acoperit de o mochetă albastru deschis, bătând puțin în verde.

— Dacă ziceți că e ceva urgent…

Se hotărâse să-l lase să intre.

— Dați-mi pălăria și pardesiul…

Aruncă o privire îngrijorată spre pantofii lui. Nu-i putea cere totuși să și-i scoată.

— Pe-aici…

Puse pardesiul într-un cuier și ezită să-l lase pe Maigret să intre în marele salon din stânga.

— V-ar deranja dacă așteptați aici?

Înțelegea foarte bine. Apartamentul era de un lux aproape prea rafinat, mai curând feminin. Fotoliile din salon erau albe, iar tablourile de pe pereți erau de Picasso – perioada albastră –, Renoir și Marie Laurencin.

Camerista, tinerică și drăguță, se întreba dacă să-l lase singur sau să-l supravegheze, ca și cum nu ar fi avut prea mare încredere în insigna pe care i-o arătase.

— Domnul Batille se ocupă de afaceri?

— Nu-l cunoașteți?

— Nu.

— Nu știți că e proprietarul parfumurilor și cosmeticelor Mylène?

Nu prea se pricepea la cosmetice. Și nici doamna Maigret, care folosea doar puțină pudră, nu l-ar fi putut ține la curent cu așa ceva.

— Ce vârstă are?

— Patruzeci și patru-patruzeci și cinci?… Arată foarte tânăr și…

Roși. Probabil că era cam îndrăgostită de stăpânul ei.

— Și soția lui?

— Dacă vă aplecați puțin, puteți să-i zăriți portretul deasupra căminului…

În rochie albastră de seară. Albastrul și rozul pal păreau a fi culorile casei, ca în tablourile pictate de Marie Laurencin.

— Mi se pare că se aude ascensorul…

Și, fără să vrea, fata oftă de ușurare.

Camerista se repezise la ușă și le vorbea cu glas scăzut. Erau doi oameni tineri, eleganți, aparent fără griji, care se întorceau acasă după o seară petrecută la teatru. Îl priveau rând pe rând pe acel intrus cu pantalonii și pantofii uzi, care se ridicase cu stângăcie de pe scaun și căuta o atitudine potrivită.

Bărbatul își scoase pardesiul gri, sub care purta un smoching, iar soția lui, sub haina din piele de leopard, purta o rochie cu ochiuri mărunte, argintii.

Între ei nu erau nici zece metri. Batille mergea primul, cu un pas vioi și nervos. Soția venea în urma lui.

— Mi s-a spus că sunteți comisarul Maigret, murmură el, încruntat.

— Exact.

— Conduceți, dacă nu mă înșel, Brigada Omucideri?

Urmă o scurtă tăcere, destul de neplăcută, timp în care doamna Batille se străduia să ghicească motivul acelei vizite; deja își pierduse buna dispoziție pe care o avea când intrase pe ușă, cu câteva clipe înainte.

— E ciudat că la ora asta… E cumva vorba de fiul meu?

— Vă așteptați la vești proaste?

— Nici vorbă… Să nu stăm aici… Să mergem în biroul meu…

Era ultima încăpere, care dădea spre salon. Probabil că Batille își avea adevăratul birou în altă parte, în clădirea *Produselor Mylène,* pe care Maigret o zărise deseori pe Avenue Matignon.

Lemnul bibliotecii era foarte deschis la culoare, de lămâi sau de sicomor, și pereții erau acoperiți cu cărți. Fotoliile de piele, ca și trusa de birou, erau de un bej pal. Pe birou, într-o ramă de argint, se afla fotografia doamnei Batille împreună cu doi copii, un băiat și o fată.

— Luați loc… Așteptați de mult?

— Doar de vreo zece minute…

— Pot să vă ofer ceva de băut?

— Mulțumesc.

Ai fi zis că stăpânul casei întârzia acum momentul în care urma să audă ce avea să-i spună comisarul.

— Nu erați îngrijorat din pricina fiului dumneavoastră?

Batille păru că se gândește un moment.

— Nu… E un băiat liniștit, rezervat, poate prea liniștit și prea rezervat…

— Ce părere aveți despre cei pe care îi

frecventează?

— Nu frecventează practic pe nimeni… E total diferit de sora lui, care nu are decât optsprezece ani, dar se împrietenește foarte repede… Nu are prieteni, camarazi… A pățit ceva?

— Da…

— Un accident?

— Dacă se poate spune așa… A fost atacat în seara asta, pe strada Popincourt…

— E rănit?

— Da…

— Grav?

— A murit…

Ar fi preferat să nu-i vadă, să nu asiste la acea prăbușire bruscă. Cuplul monden, plin de siguranță, de dezinvoltură, dispărea. Hainele parcă nu mai proveneau de la marile case de modă. Chiar și apartamentul își pierdea eleganța și seducția.

Nu mai erau decât un bărbat și o femeie distruși, care încă nu voiau să creadă în realitatea veștii.

— Sunteți sigur că e vorba de…

— Antoine Batille, nu?

Maigret întinse portofelul încă îmbibat de apă.

— Da, e al lui…

Aprinse mașinal o țigară. Mâinile îi tremurau. La fel și buzele.

— Cum s-a întâmplat?

— Ieșea dintr-un băruleț… A mers vreo cincizeci de metri prin rafalele de ploaie și cineva, pe la spate, i-a aplicat mai multe lovituri de cuțit…

Femeia făcu o strâmbătură, ca și cum ea ar fi fost lovită, iar soțul își trecu brațul pe după umerii ei. Încercă să vorbească, dar nu reuși

imediat. Și ce să spună de altfel? Ceea ce îi trecu prin minte, chiar dacă nu asta îl preocupa:

— A fost arestat…?

— Nu…

— A murit pe loc?

— Imediat ce a ajuns la spitalul Saint-Antoine.

— Putem să mergem la el?

— Nu vă sfătuiesc să vă duceți în noaptea asta, ci să așteptați până mâine dimineață.

— A suferit?

— Medicul spune că nu…

— Haide la culcare, Martine… Măcar întinde-te în camera ta…

O împingea încetișor, dar cu fermitate.

— Vă stau imediat la dispoziție, domnule comisar…

Batille lipsi aproape un sfert de oră și, când se întoarse, era palid, tras la față, iar privirea lui era lipsită de expresie.

— Luați loc, vă rog…

Era mic de statură, slab și nervos. Ai fi zis că silueta înaltă și greoaie a comisarului îl indispunea.

— Tot nu vreți să beți nimic?

Deschise un mic bar, de unde luă o sticlă și două pahare.

— Nu vă ascund că simt nevoia…

Umplu paharele cu whisky.

— Cu mult sifon?

Apoi, imediat:

— Nu înțeleg… Nu reușesc să înțeleg… Antoine era un băiat care nu-mi ascundea nimic și, la drept vorbind, nu exista nimic de ascuns în viața lui… Era… Îmi vine greu să vorbesc la trecut despre el, și totuși trebuie să mă obișnuiesc… Era student… Studia literele

la Sorbona… Nu făcea parte din niciun grup… Nu-l interesa în niciun fel politica…

Se uita fix la covorul maro închis, cu brațele atârnând, și rostea doar pentru el:

— Mi l-au ucis… De ce? Pentru ce?…

— Pentru asta mă și aflu aici…

Se uită la Maigret ca și cum atunci l-ar fi văzut prima dată.

— Cum se face că ați venit personal? Pentru poliție, ăsta e un fapt divers, banal, nu?

— Întâmplarea a făcut să mă aflu aproape de locul faptei…

— N-ați văzut nimic?

— Nu…

— Nimeni n-a văzut nimic?

— Un băcan italian, care se întorcea acasă cu soția… V-am adus lucrurile găsite în buzunarele fiului dumneavoastră, dar am uitat casetofonul…

Tatăl nu păru să înțeleagă imediat, apoi murmură:

— A, da…!

Aproape că zâmbi.

— Era pasiunea lui… Poate că veți râde… Eu și sora lui îl luam peste picior… Alții sunt pasionați de fotografie și caută fețe pitorești până și pe sub poduri… Antoine colecționa voci omenești… Deseori petrecea seri întregi… Intra în cafenele, în gări, în orice loc public și pornea casetofonul… Îl punea de gât și mulți credeau că e un aparat de fotografiat. În mână ascundea un microfon de dimensiuni foarte mici…

Maigret avea, în sfârșit, ceva de care să se agațe.

— Nu a avut niciodată necazuri?

— O singură dată… Într-un bar de pe lângă

Ternes… La bar stăteau doi inși… Antoine, așezat alături de ei, înregistra discret… „Ce faci, băiete?”, i-a spus brusc unul dintre ei. Au tras de aparat și i-au luat caseta. „Nu știu ce joc e ăsta, dar, dacă te mai văd pe-aici, ai grijă să nu mai ai chestia asta cu tine…”

Gérard Bataille bău o gură de whisky și continuă:

— Credeți că…?

— Orice e posibil… Nu putem neglija nicio ipoteză… Se ducea deseori să „vâneze” voci?

— Două-trei seri pe săptămână…

— Totdeauna singur?

— V-am spus că nu avea prieteni… Numea înregistrările documente umane…

— Are multe?

— Poate vreo o sută, poate mai multe… Din când în când, le asculta și le ștergea pe cele mai puțin bune… La ce oră credeți că, mâine…

— Voi anunța la spital… În orice caz, după opt dimineața.

— Voi putea să-l aduc aici?

— Nu imediat…

Tatăl înțelese și păli și mai mult la față, ca și cum și-ar fi imaginat autopsia.

— Scuzați-mă, domnule comisar, dar…

Nu mai rezista. Simțea nevoia să fie singur sau poate să se ducă la soția lui, poate să plângă sau să strige în tăcere cuvinte fără șir.

Zise, ca pentru sine:

— Nu știu la ce oră va veni Minou…

— Cine e…?

— Sora lui… Are doar optsprezece ani și trăiește după capul ei… Presupun că aveți un pardesiu?

Camerista apăru tocmai când ajungeau în vestibul și îl ajută pe Maigret să-și îmbrace

pardesiul ud, apoi îi întinse pălăria.

Ajunse pe scări, după care ieși pe ușiță și rămase un moment privind ploaia. Vântul parcă se mai potolise și rafalele se mai domoliseră. Nu îndrăznise să ceară voie să telefoneze după un taxi.

Cu capul între umeri, trecu Pont-Marie, apucă pe strada Saint-Paul, foarte îngustă, și, lângă stația de metrou Saint-Paul, găsi, în sfârșit, un taxi liber.

— Bulevardul Richard Lenoir…

— Am înțeles, șefule…

Unul care îl cunoștea și nu protesta că traseul era prea scurt. Când coborî din mașină, ridică ușor capul și văzu lumină la ferestrele apartamentului. După ce urcă ultimele trepte, ușa se deschise.

— Ai răcit?

— Nu cred…

— Am apă fierbinte să-ți prepar un grog… Stai jos… Dă-mi voie să-ți scot pantofii.

Șosetele erau pline de apă. Se duse să-i aducă papucii.

— Pardon ne-a spus ce s-a întâmplat… Ce-au zis părinții?… De ce tu…?

— Nu știu.

Se ocupase de acest caz fără să se gândească, pentru că îi ieșise în cale, pentru că îi amintea toți anii petrecuți pe străzile Parisului învăluite de întuneric.

— N-au putut conștientiza imediat… Abia acum cred că s-au prăbușit.

— Sunt tineri?

— Bărbatul cred că are undeva între patruzeci și cinci și cincizeci de ani, iar femeia pare cam de patruzeci și e foarte drăguță… Cunoști parfumurile Mylène?

— Bineînțeles… Toată lumea…

— El e patronul…

— Sunt foarte bogați… Au un castel în Sologne, un iaht la Cannes și dau petreceri mari…

— De unde știi?

— Uiți că se întâmplă să te aștept ore în șir și că citesc uneori cancanurile din ziare?

Turna rom într-un pahar, zahăr pudră, lăsa lingurița înăuntru ca să nu se spargă paharul și adăuga apă fierbinte.

— O felie de lămâie?

— Nu…

Spațiul părea mic, îngust. Privea în jur ca un om care se întoarce dintr-o lungă călătorie.

— Le ce te gândești?

— După cum ai spus, sunt foarte bogați… Stau într-unul dintre cele mai somptuoase apartamente pe care le-am văzut vreodată… Se întorceau de la teatru, încă veseli… M-au văzut așteptând în hol… Camerista le-a spus cu glas scăzut cine sunt…

— Dezbracă-te…

La urma urmelor, nu era mai bine aici? Își puse pijamaua, se duse să se spele pe dinți și, după un sfert de oră, puțin amețit din cauza grogului, era culcat lângă soția lui.

— Noapte bună, îi zise el, apropiindu-și fața de a ei.

O sărută, așa cum făcea de atâția ani de zile, și murmură:

— Noapte bună…

— Ca de obicei?

Asta însemna:

— Te trezesc la șapte și jumătate, ca de obicei, cu cafeaua?

El mormăi un „da” vag și ațipi imediat. Nu visă. Sau, oricum, nu avea să-și amintească

nimic. Și se făcu imediat dimineață.

În timp ce-și bea cafeaua stând în pat, iar soția lui trăgea perdelele, Maigret încerca să vadă prin tulul brizbizurilor.

— Mai plouă?

— Nu. Dar, după cum merg oamenii, cu mâinile în buzunare, încă n-a venit primăvara, chiar dacă după calendar…

Era 19 martie. O zi de miercuri. După ce îmbrăcă halatul de casă, Maigret telefonă imediat la spitalul Saint-Antoine și trebui să se străduiască mult ca să vorbească cu cineva de la administrație.

— Da… Aș vrea să fie așezat într-o cameră aparte… Știu foarte bine că e mort… Ăsta nu-i un motiv ca părinții să vină să-l vadă la subsol… Vor fi acolo într-o oră-două… După vizită, cadavrul va fi transferat la Institutul Medico-Legal… Da… Nu vă fie teamă… Va plăti familia… Sigur că da… Vor completa orice fișă doriți…

Se așeză în fața soției sale și mâncă două cornuri, bând altă ceașcă de cafea și privind mașinal înspre stradă. Încă mai erau nori pe cer, foarte joși, dar fără culoarea amenințătoare din ajun. Vântul bătea încă tare, scuturând crengile copacilor.

— Ai vreo idee despre…?

— Știi că n-am niciodată vreo idee…

— Și că dacă ai, n-o spui… Nu ți s-a părut că Pardon arată rău la față?

— Ai observat și tu?… Nu e doar obosit, ci a devenit și pesimist… Mi-a vorbit ieri despre profesia lui cum n-a mai făcut-o niciodată.

La nouă se afla în birou și suna la comisariatul din arondismentul XI.

— Aici Maigret… Tu ești, Louvelle?

Îi recunoscuse vocea.

— Presupun că telefonați în legătură cu casetofonul?

— Da. Îl ai?

— Demarie l-a luat și l-a adus aici. Mi-a fost teamă că l-a stricat ploaia, dar l-am pornit… Mă întreb de ce a înregistrat puștiul conversațiile astea…

— Mi-ai putea trimite aparatul chiar în dimineața asta?

— O dată cu raportul, care va fi bătut la mașină în câteva minute…

Scrisori. Hârtii. Seara trecută nu-i spusese lui Pardon că și el era strivit de hârțoage administrative.

Apoi se duse la raport, în biroul directorului, îi povesti în câteva cuvinte ce se întâmplase în ajun, pentru că, din cauza personalității lui Gérard Batille, cazul ar fi putut să facă vâlvă.

Și, într-adevăr, pe când se întorcea la biroul lui, se întâlni cu un grup de jurnaliști și fotografi.

— E adevărat că aproape ați asistat la o crimă?

— Am ajuns destul de repede la locul faptei, pur și simplu pentru că mă aflam foarte aproape.

— Antoine Batille e chiar fiul lui Batille cel cu parfumurile?

De unde aflase presa? Cei de la comisariat nu fuseseră discreți?

— Portăreasa spune…

— Care portăreasă?

— De la imobilul de pe cheiul Anjou…

Nici măcar nu o văzuse. Nu-i spusese nici numele și nici cine era. Cu siguranță că vorbise camerista.

— Dumneavoastră i-ați anunțat pe părinți,

nu-i așa?

— Da.

— Cum au reacționat?

— Ca un bărbat și o femeie cărora li se anunță că fiul lor a fost omorât…

— Nu bănuiesc pe nimeni?

— Nu.

— Nu credeți că la mijloc e ceva politic?

— Nici vorbă.

— Atunci, o poveste de dragoste?

— Nu cred.

— N-a fost buzunărit, nu?

— Nu…

— Atunci?

— Atunci, nimic, domnilor. Ancheta e abia la început și, când va da rezultate, vi le voi comunica…

— Ați văzut fata?

— Care fată?

— Minou… Fata soților Batille… Se pare că e celebră în unele medii bizare…

— Nu, n-am dat ochii cu ea…

— Frecventează indivizi ciudați…

— Acum aflu și eu, însă nu e ținta anchetei…

— Dar nu se știe niciodată, nu-i așa?

Îi dădu la o parte, intră în birou și închise ușa în urma lui. Își umplu pipa în fața ferestrei, apoi deschise ușa care dădea spre biroul inspectorilor, încă nu veniseră toți. Unii telefonau, alții își băteau la mașină rapoartele.

— Ești ocupat, Janvier?

— Mai am zece rânduri, șefule, și am terminat…

— Să vii la mine.

Între timp, telefonă medicului legist care luase locul vechiului său prieten, doctorul

Paul.

— Îl veți primi pe la amiază… Da, e urgent, nu pentru că m-aș aștepta la cine știe ce de la autopsie, ci din cauza nerăbdării părinților… Faceți în așa fel încât să se vadă cât mai puțin… Da… Exact… Văd că înțelegeți… O parte însemnată din lumea bună a Parisului va trece prin fața sicriului… Jurnaliștii sunt deja aici, pe culoar…

În primul rând, trebuia mers pe strada Popincourt. Seara trecută, Gino Pagliati nu avusese timp să spună prea multe, iar soția lui aproape că nu deschisese gura. Pe urmă, mai erau numitul Jules și ceilalți trei jucători de cărți. În sfârșit, Maigret își amintea de bătrâna zărită la o fereastră.

— Ce facem, șefule? întrebă Janvier, intrând în birou.

— E o mașină liberă în curte?

— Sper…

— Mă duci pe strada Popincourt… Nu departe de strada Chemin-Vert… Îți spun eu unde să oprești.

Soția lui avea dreptate, își dădu seama de asta pe când aștepta mașina în mijlocul curții: era frig ca în decembrie.

Capitolul 2

Maigret își dădea seama că până și Janvier era puțin surprins de importanța dată cazului. În fiecare noapte se înregistrau câteva agresiuni cu cuțitul la Paris, îndeosebi în cartierele foarte populate, și, în mod normal, ziarele n-ar fi acordat mai mult de câteva rânduri dramei de pe strada Popincourt, la rubrica „Fapte diverse”.

Lovituri de cuțit

Un tânăr, Antoine B… în vârstă de 21 de ani, student, a primit câteva lovituri de cuțit pe când trecea, marți seara, în jurul orei zece și jumătate, pe strada Popincourt. Se pare că făptașul e un vagabond și că apropierea unui comerciant din cartier împreună cu soția lui l-a împiedicat pe acesta să-și jefuiască victima. Antoine B… a decedat la foarte scurt timp după ce a fost dus la spitalul Saint-Antoine.

Numai că Antoine B… se numea Batille și locuia pe cheiul Anjou. Tatăl său era un om cunoscut, care făcea parte din lumea bună a Parisului, și aproape toți cunoșteau parfumurile Mylène.

Mica mașină de culoare neagră a Poliției Judiciare trecu de Piața Republicii și Maigret se afla în cartierul său, o rețea de străzi înguste, foarte populate, delimitate de bulevardul Voltaire, într-o parte, și de bulevardul Richard Lenoir, în cealaltă.

Împreună cu soția lui străbătea acele străzi pe jos de câte ori veneau să ia masa la familia Pardon și, deseori, doamna Maigret făcea piața pe strada Chemin-Vert.

De la Gino, așa cum i se spunea cu familiaritate, cumpăra nu doar paste, ci și mortadela, jambon de Milano și ulei de măsline în bidoane mari, aurii. Prăvăliile erau lungi și înguste, prost luminate. În ziua aceea, din cauza cerului înnorat, lămpile erau aprinse aproape peste tot, creând o lumină ciudată care dădea fețelor aspectul unor personaje de ceară.

Multe femei bătrâne. Mulți bărbați în vârstă, singuri, cu un coș pentru alimente în mână. Fețe resemnate. Unii se opreau uneori și-și duceau o mână la inimă, așteptând sfârșitul unui spasm.

Femei de toate naționalitățile, cu câte un copilaș în brațe și altul, un băiat sau o fată, agățat de rochie.

— Oprește aici și vino cu mine…

Începea cu familia Pagliati. În prăvălie erau trei clienți și Lucia avea multă treabă.

— Soțul meu e în spate… Împingeți ușița…

Gino prepara ravioli pe o placă lungă de marmură presărată cu făină.

— Domnul comisar!… Mă gândeam eu că o să veniți…

Avea o voce sonoră și un surâs natural.

— E adevărat că bietul băiat a murit?

Ziarele încă nu publicaseră știrea.

— Cine ți-a spus?

— Un jurnalist care a fost pe aici acum zece minute… M-a fotografiat și o să apar la ziar.

— Aș vrea să-mi repeți ce mi-ai spus ieri seară, cu cât mai multe amănunte posibile… Te întorceai de la cumnata…

— … Care așteaptă un copil, da… Stă pe strada Charonne… Luasem o singură umbrelă pentru că, atunci când mergem pe stradă,

Lucia mă ține totdeauna de braț… Vă amintiți cum ploua, ce furtună era. De câteva ori am crezut că o să-mi dea umbrela peste cap și s-a întâmplat și să o țin în față ca un scut… De aceea nu l-am văzut mai curând…

— Pe cine?

— Pe ucigaș… Probabil că mergea în fața noastră, la o anumită distanță, dar eram atent doar să ne ferim de ploaie și să nu călcăm în bălțoace… Poate chiar se adăpostea în pragul unei porți…

— Când l-ai zărit?

— Era deja mai departe decât *Chez Jules,* a cărui vitrină era încă luminată…

— Ai putut vedea cum era îmbrăcat?

— Am vorbit ieri seară cu soția mea… Credem că purta un impermeabil deschis la culoare, cu un cordon… Avea un mers suplu și rapid…

— Părea că îl urmărește pe tânărul cu geacă?

— Mergea mai repede decât el, de parcă ar fi vrut să-l ajungă din urmă sau să-l depășească…

— La ce distanță vă aflați de cei doi?

— Poate la o sută de metri… Aș putea să vă arăt…

— Cel care mergea primul nu a întors capul?

— Nu… Celălalt l-a prins din urmă… L-am văzut că ridică și coboară brațul… Nu zăream cuțitul… A lovit de trei-patru ori și tânărul în geacă a căzut cu fața în jos pe trotuar… Ucigașul a făcut câțiva pași spre strada Chemin-Vert, apoi s-a întors… Probabil că ne-a văzut, pentru că eram doar la vreo șaizeci de metri… Totuși, s-a aplecat și a mai lovit de două-trei ori…

— Nu l-ai urmărit?

— Sunt destul de corpolent și sufăr de emfizem, știți… Îmi vine greu să alerg…

Roșise, stingherit.

— Am mers mai repede, în timp ce, de data asta, individul a dispărut după colțul străzii…

— N-ai auzit zgomotul unei mașini care pornește?

— Nu cred… Nu m-a frapat…

Din obișnuință, fără ca Maigret să fi trebuit să-i spună, Janvier stenografia dialogul dintre cei doi.

— Când ai ajuns lângă rănit…?

— L-ați văzut așa cum l-am lăsat. Avea geaca ruptă în câteva locuri și se vedea sângele curgând. M-am gândit imediat la un doctor și am dat fuga la domnul Pardon, spunându-i Luciei să stea acolo…

— De ce?

— Nu știu… Mi s-a părut că nu-l puteam lăsa singur…

— Soția nu ți-a spus nimic la întoarcerea acasă?

— Ca un făcut, n-a mai trecut nimeni…

— Rănitul a vorbit?

— Nu… Respira greu, cu gâlgâieli în piept… Lucia poate să vă spună și ea… Dar acum e foarte ocupată…

— Nu-ți mai amintești niciun alt detaliu?

— Nimic… V-am spus tot ce știu…

— Mulțumesc, Gino…

— Ce mai face doamna Maigret?

— Foarte bine, mulțumesc…

Alături, un pasaj ducea la o curte unde un sudor lucra într-un atelier cu geamuri. Peste tot în cartier erau astfel de curți și fundături. Peste tot găseai mici meșteșugari.

Traversară strada și, după încă puțin, Maigret intră la *Chez Jules*. Cafeneaua era ziua aproape la fel de întunecoasă ca și seara, iar globul albicios era aprins. Un bărbat greoi, căruia i se vedea cămașa între pantaloni și vestă, stătea la tejghea. Avea tenul colorat, ceafa groasă și o bărbie dublă care semăna cu o gușă.

— Cu ce vă servesc, domnule Maigret? Un păhărel de vin alb? Îl am de la vărul meu care…

— Două, răspunse Maigret, sprijinindu-și și el coatele de tejghea.

— Astăzi v-a luat-o altul înainte…

— Știu, un jurnalist…

— Mi-a făcut o poză, așa cum sunt acum, cu sticla în mână… Îl știți pe Lebon?… A lucrat treizeci de ani la salubritate… Pe urmă a avut un accident, iar acum încasează pensia, plus o mică despăgubire pentru ochi… Era aici aseară…

— Erați patru și jucați cărți?

— Licitație… Totdeauna aceiași, în fiecare seară, mai puțin duminica. Duminica țin închis…

— Sunteți căsătorit?

— Patroana e sus, infirmă…

— La ce oră a intrat tânărul?

— Trebuie să fi fost ora zece…

Maigret aruncă o privire spre ceasul-reclamă agățat pe perete.

— Nu vă luați după ăla… E înainte cu douăzeci de minute… Întâi a deschis puțintel ușa, de parcă voia să vadă ce fel de local e… Se juca tare… Măcelarul câștiga, și când câștigă, aruncă cu insulte, de parcă numai el ar ști să joace…

— A intrat… Pe urmă?

— L-am întrebat, de unde stăteam, ce vrea să bea și, după o ezitare, a murmurat:, Aveți coniac?” Am stat să joc cele patru cărți pe care le mai aveam și m-am dus la tejghea. Pe când îl serveam, am observat un fel de cutie neagră, triunghiulară, pe care o purta de gât, și mi-am spus că era probabil un aparat de fotografiat… Se mai întâmplă ca turiștii să se rătăcească pe-aici, dar foarte rar… M-am dus înapoi la masă… Baboeuf a dat cărțile… Tânărul nu părea grăbit… Nu era interesat nici de partidă…

— Părea preocupat?

— Nu.

— Nu întorcea capul spre ușă, ca și cum ar fi așteptat pe cineva?

— N-am remarcat nimic.

— Sau ca și cum s-ar fi temut să vadă pe cineva apărând?

— Nu… Stătea în picioare, cu un cot pe tejghea, și, din când în când, gusta din pahar…

— Ce impresie v-a făcut?

— Păi, era ud… Cu geaca și părul lung, semăna cu mulți alți tineri pe care îi vedem în ziua de astăzi… Jucam ca și cum n-ar fi fost acolo, iar Baboeuf era din ce în ce mai aprins, pentru că toate cărțile bune îi veneau numai lui. „Poate că mai bine te-ai duce să vezi ce-ți face nevasta”, a glumit Lebon. „Mai bine vezi-ți de-a ta, că ai luat-o cam tinerică și…” Un moment, am crezut că se vor lua la bătaie… Dar lucrurile s-au liniștit, ca întotdeauna. Baboeuf a jucat asul. „Ce zici de asta?” Pe urmă, Lebon, care stătea pe banchetă lângă mine, mi-a tras una cu cotul în coaste, arătând cu privirea spre clientul de la tejghea. M-am uitat fără să înțeleg. Părea că se amuză

singur… Nu-i așa, François?… Mă întrebam ce voiai să-mi arăți… Și mi-ai spus cu glas scăzut: „Ai răbdare…”

Bărbatul cu un ochi de sticlă vorbi și el.

— Băgasem de seamă că umblase la aparat… Am un nepot care a primit o chestie ca asta de Crăciun și se distrează înregistrând ce spun părinții lui… Părea foarte cuminte, în fața paharului, dar asculta tot ce spuneam, în timp ce aparatul mergea…

— Mă întreb, mormăi Jules, ce voia să facă cu asta…

— Nimic… Ca nepotul meu… Înregistrează pentru plăcerea de a înregistra, pe urmă îi iese din cap… Odată, i-a pus pe părinții lui să asculte una dintre certurile lor și fratele meu a fost gata să-i spargă aparatul… „Dacă te mai prind, mucosule…” Mă gândesc ce mutră ar face Baboeuf dacă și-ar asculta lăudăroșeniile de ieri!

— Cât timp a stat tânărul?

— Mai puțin de o jumătate de oră.

— A băut doar un coniac?

— Da… Ba chiar a lăsat puțin în pahar…

— A ieșit și n-ați mai auzit nimic?

— Nimic. Doar vântul și apa din burlan care curgea pe trotuar…

— Înaintea lui n-a fost niciun client?

— Știți, seara țin deschis doar pentru partidă, pentru că vin doar câțiva obișnuiți… Numai dimineața e lume, pentru cafea, cornuri sau șpriț… Pe la zece și jumătate, apar muncitorii în pauză, când avem un șantier deschis la noi în cartier… Avem de lucru mai ales la aperitivul de la prânz și la cel de seară…

— Vă mulțumesc.

Janvier stenografiase și de data aceasta

convorbirea, în timp ce patronul cafenelei îi arunca din când în când câte o privire curioasă.

— Nu mi-a spus nimic nou, zise Maigret, oftând. Doar mi-a confirmat ceea ce știam deja.

Urcară în mașină. Câteva femei îi priveau interesate, pentru că se știa deja cine erau.

— Unde mergem, șefule?

— Mai întâi, la birou…

Cele două vizite pe strada Popincourt nu se dovediseră inutile. Mai întâi, fusese relatarea agresiunii făcută de napolitan. Agresorul lui Antoine Batille își lovise victima de câteva ori, făcuse câțiva pași să se depărteze, apoi, dintr-un motiv misterios, se întorsese, fără să-i pese de prezența celor doi aflați ceva mai departe pe trotuar… Oare ca să-i dea lovitura de grație victimei o lovise din nou, înainte de a se îndepărta în fugă?

Agresorul purta un impermeabil deschis la culoare, cu cordon, atât știa despre el. Imediat ce ajunse la Quai des Orfèvres, din biroul său unde domnea o căldură plăcută, Maigret sună la prăvălia lui Pagliati.

— Aș vrea să schimb o vorbă cu soțul… Sunt Maigret…

— Îl chem, domnule comisar…

Apoi vocea lui Gino:

— Alo… Spuneți…

— Auzi… Am uitat să te întreb ceva… Asasinul avea pălărie?

— Un jurnalist m-a întrebat adineauri exact același lucru… E al treilea pe ziua de azi… Am fost nevoit s-o întreb pe nevastă-mea… Și ea la fel ca mine… Nu ar băga mâna în foc, dar e aproape sigură că purta o pălărie închisă la culoare. Știți, totul s-a petrecut

foarte repede…

Impermeabilul deschis la culoare, cu cordon, părea să indice un bărbat destul de tânăr, în timp ce pălăria îi dădea, probabil, câțiva ani în plus. Pentru că puțini tineri mai purtau pălărie.

— Auzi, Janvier, tu te pricepi la chestiile astea?

Maigret nu se pricepea deloc la aparate fotografice și nici la automobile, de aceea conducea soția lui. Seara, la televizor, abia dacă era în stare să schimbe de pe un canal pe altul.

— Fiul meu are unul la fel.

— Ai grijă să nu ștergi înregistrarea…

— Nu, șefule!

Janvier zâmbea și apăsa pe butoane. Se auzi un adevărat vacarm, zgomote de furculițe și de farfurii, voci confuze în depărtare.

— *Ce dorește doamna?*

— *Aveți carne de vită în suc propriu?*

— *Sigur, doamnă…*

— *Să puneți multă ceapă și castraveciori…*

— *Știi ce ți-a spus doctorul… Fără oțet…*

— *Un biftec și o porție de carne de vită fiartă în suc propriu, multă ceapă și castraveciori… Doriți și salata în același timp?*

Înregistrarea era departe de a fi perfectă și zgomotul de fond te împiedica să înțelegi bine cuvintele.

O tăcere. Apoi un oftat, foarte clar.

— *N-ai să fii niciodată serioasă. La noapte ai să te trezești iar ca să iei bicarbonat…*

— *Mă scol eu, nu tu!… Tu stai acolo și sforăi mai departe!*

— *Nu sforăi…*

— *Sforăi, mai ales când ai tras prea mult la*

măsea, cum o să faci iar diseară…

— Biftecul e gata… Aduc imediat și restul comenzii…

— Acasă abia dacă te atingi de…

— Nu suntem acasă…

Se auziră chiorăituri. O voce strigă:

— Chelner! Chelner! Nu vii și la noi?…

Apoi tăcere, ca și cum înregistrarea s-ar fi oprit. După care o voce neutră rosti foarte clar, pentru că de data asta se vorbea probabil în microfon:

— *Braseria* Lorraine, *bulevardul Beaumarchais.*

Aproape sigur era vocea lui Antoine Batille, care indica astfel unde fusese făcută înregistrarea. Probabil că cinase la braseria de pe bulevardul Beaumarchais și pornise discret casetofonul. Chelnerul ar fi putut să-și amintească de el. Era ușor de verificat.

— Ai să te duci acolo, zise Maigret. S-auzim mai departe…

Mai întâi, zgomote ciudate, pe stradă, pentru că se auzea cum trec mașinile. Maigret se întrebă un moment ce voia tânărul să înregistreze și până la urmă înțelese că era vorba de zgomotul apei în rigole și în jgheaburile de la streșini. Sunetul era greu de identificat, dar totul se schimbă brusc și ajunseseră iar într-un loc public, o cafenea sau un bar, unde domnea o oarecare animație.

— Ce ți-a spus?

— Că e OK.

Două voci înăbușite, totuși destul de clare.

— Ai fost acolo, Mimile?

— Lucian și Gouvion fac cu schimbul… Pe o vreme ca asta…

— Și mașina?

— *Ca de obicei…*

— *Nu ți se pare că e cam aproape?*

— *Aproape de ce?*

— *De Paris…*

— *Dacă se duce doar vinerea…*

Pahare, cești, alte voci. Tăcere.

— *Înregistrat la* Café des Amis, *Piața Bastiliei.*

Nu era departe de bulevardul Beaumarchais și nici de strada Popincourt. Batille nu stătea mult, probabil ca să nu fie remarcat, și pornea prin ploaie spre alt loc.

— *Și nevastă-ta?… E ușor să vorbești de alții, dar mai bine am vedea ce se întâmplă în ograda noastră…*

Probabil că era măcelarul, la partida de cărți de la *Chez Jules.*

— *Te sfătuiesc să-ți vezi de treburile tale… Acuma, dacă câștigi, nu înseamnă că…*

— *Câștig pentru că nu dau jos atuurile ca un prostănac…*

— *Ce-ar fi să vă potoliți?*

— *El a început…*

Dacă vocile ar fi fost mai ascuțite, ai fi crezut că era o ceartă între puștani.

— *Hai să jucăm!*

— *Nu joc cu unu' care…*

— *A vorbit așa, fără să se gândească la cineva anume…*

— *Să spună dacă-i așa…*

Un moment de tăcere.

— *Vezi… Se ferește să deschidă gura…*

— *Nu deschid gura pentru că e o prostie… Și, uite, deschid cu asul meu… Mai ai ceva de zis?*

Sunetul era prost. Cei care vorbeau se aflau prea departe de microfon și Janvier se văzu nevoit să pună de trei ori bucata aceea de bandă. De fiecare dată deslușeai unu-două

cuvinte în plus.

Apoi Batille zicea:

— Chez Jules, *un mic bistrou de pe strada Popincourt*.

— Asta e tot?

— Tot.

Restul benzii era neînregistrat. Batille rostise ultimele cuvinte probabil pe trotuar, cu câteva clipe înainte de a fi atacat de un necunoscut.

— Și celelalte două casete?

— Nu sunt înregistrate. Sunt încă în ambalajul original. Presupun că intenționa să le folosească mai târziu…

— Nu te-a frapat nimic?

— Cei de la Bastilia?

— Da… Mai pune o dată partea aceea…

Janvier stenografia. Apoi repetă cele câteva replici care, pe măsură ce le ascultai, păreau să capete un sens din ce în ce mai precis.

— S-ar zice că erau cel puțin trei…

— Da.

— Plus doi despre care au vorbit. Gouvion și Lucien… Puțin peste o jumătate de oră de la înregistrare, Antoine era atacat pe strada Popincourt…

— Numai că nu i-a fost smuls aparatul…

— Poate pentru că se apropiau Pagliati și soția lui…

— Am uitat ceva. Ieri seară, pe strada Popincourt, am zărit o bătrână la o fereastră de la etajul unu, aproape în fața locului unde a avut loc agresiunea.

— Am înțeles, șefule… Mă duc imediat acolo?…

Rămas singur, Maigret se duse la fereastră. Soții Batille fuseseră probabil la spitalul

Saint-Antoine, iar medicul legist avea să primească în curând cadavrul.

Maigret nu o cunoscuse încă pe sora mortului, cea căreia familia îi spunea Minou și care, se pare, frecventa persoane ciudate.

Șirurile de șlepuri alunecau lent pe apa cenușie a Senei și remorcherele își lăsau coșul jos când treceau pe sub podul Saint-Michel.

Când venea timpul urât, terasa era protejată de pereți cu geam și încălzită de două braserouri. Sala din jurul barului în formă de potcoavă era destul de mare, în vreme ce măsuțele erau mici, iar scaunele, de felul celor care se așază, seara, unele peste altele.

Maigret se instală lângă o coloană și, când unul dintre chelneri trecu pe lângă el, comandă o bere. Privea cu un aer absent fețele din jur. Clienți destul de amestecați. La bar, de exemplu, vedeai îndeosebi bărbați în salopete sau bătrâni din cartier care veneau să bea un păhărel de vin roșu.

Restul, cei care stăteau la masă, erau de tot felul: o femeie în negru, cu doi copii și o valiză mare lângă ea, ca într-o sală de așteptare la gară; un bărbat și o femeie care se țineau de mână și se uitau unul la altul topiți de amor; băieți cu păr foarte lung, care rânjeau, cu ochii după chelneriță, sâcâind-o de fiecare dată când trecea pe lângă ei.

Căci, în afara celor doi chelneri, mai era și o chelneriță, cu o față tare urâtă. Purta o rochie neagră cu șorț alb, era slabă și cocoșată de oboseală, reușind cu mare greutate să zâmbească vag clienților.

Bărbați și femei destul de bine îmbrăcați, alții mai puțin bine. Unii mâncau un sandviș

și beau o cafea sau un pahar de bere. Alții, doar un aperitiv.

Patronul stătea la casă, îmbrăcat în costum negru, cu cămașă albă și cravată neagră; avea părul închis la culoare, pieptănat cu grijă peste începutul de chelie.

Îți dădeai seama că acela era postul lui și nimic nu-i scăpa din ce se întâmpla în local. Supraveghea cu privirea deplasările chelnerilor și, în același timp, pe băiatul care așeza sticlele și paharele pe tăvi. De fiecare dată când primea un jeton, apăsa o clapă de la casa de marcat și pe cadran apărea o cifră.

Cu siguranță că lucra în domeniu de mult timp și probabil că fusese și el chelner la început. Mai târziu, Maigret avea să descopere, coborând la toaletă, încă o sală, ceva mai mică, cu tavan jos, unde se aflau câțiva clienți.

În local nu se jucau cărți sau domino. Oamenii se opreau în trecere și obișnuiții erau probabil foarte puțini. Cei care stăteau mult timp la masă așteptau ora unei întâlniri în cartier.

În cele din urmă, Maigret se ridică și se îndreptă spre casă, fără să-și facă iluzii în privința felului în care va fi primit.

— Scuzați-mă, domnule…

Ținea discret insigna în căușul palmei.

— Comisarul Maigret de la Poliția Judiciară.

Patronul îl privi circumspect, la fel cum supraveghea chelnerii și consumatorii care intrau și ieșeau.

— Și?

— Vă aflați aici ieri, pe la nouă și jumătate?

— Mă culcasem. Seara stă la casă nevastă-

mea…

— Chelnerii erau aceiași?

Patronul continua să-i urmărească cu privirea.

— Da…

— Aș vrea să le pun câteva întrebări despre niște clienți pe care ar fi putut să-i remarce…

Ochii negri ai patronului îl țintuiau; privirea nu era deloc încurajatoare.

— Aici vin doar oameni de treabă și chelnerii sunt foarte ocupați la ora asta…

— Doar un minut-două cu fiecare… Chelnerița era și ea aici?

— Nu… Seara e lume mai puțină… Jérôme!…

Unul dintre chelneri se opri brusc în fața casei, cu tava în mână. Patronul întoarse capul spre Maigret.

— Haideți! Întrebați-l…

— Ai remarcat, ieri seară, pe la nouă și jumătate, un client destul de tânăr, douăzeci și unu de ani, cu o geacă maro și un casetofon atârnat de gât?

Chelnerul se uită la patron, apoi la Maigret și scutură din cap.

— Cunoști un client al localului căruia i se spune familiar Mimile?

— Nu.

Nici de la al doilea chelner nu obținu nimic. Ezitau să răspundă, ca și cum le-ar fi fost teamă de patron, și nu puteai ști dacă erau sinceri. Dezamăgit, Maigret se întoarse la masa lui și comandă a doua bere. În acel moment, coborî la toaletă și descoperi, jos, al treilea chelner, mai tânăr decât cei de sus.

Se hotărî să ia loc și să comande ceva de băut.

— Spune-mi, ți se întâmplă să lucrezi și la

parter?

— Trei zile din patru… Fiecare servim pe rând aici jos.

— Și ieri seară?

— Am fost sus.

— Și seara? Pe la nouă și jumătate?

— Până la unsprezece, ora închiderii. Am închis devreme, pentru că nu era lume, din cauza timpului de afară.

— N-ai remarcat un tânăr cu părul destul de lung, îmbrăcat cu o geacă de antilopă, care avea atârnat de gât un casetofon?

— Casetofon era?

— L-ai remarcat?

— Da… Încă nu e sezonul turiștilor… Am crezut că e un aparat de fotografiat, așa cum poartă americanii… Apoi, un client m-a întrebat…

— Care client?

— Erau trei la o masă vecină. Când tânărul a plecat, unul dintre ei s-a uitat după el încruntat, neliniștit. M-a strigat: „Auzi, Toto!” Bineînțeles, nu mă cheamă Toto, dar așa se dau unii mari, mai ales în cartierul ăsta. „Ce-a băut tipul?” „Un coniac…” „N-ai observat dacă a folosit aparatul?” „Nu l-am văzut făcând fotografii…” „Pe naiba, fotografii! Era un casetofon, tâmpitule! L-ai mai văzut pe tip?” „E prima dată…” „Și pe mine?” „Cred că v-am servit de trei-patru ori…” „Bine… Mai dă-ne un rând…”

Chelnerul se depărtă, pentru că un client bătea în masă cu o monedă ca să-i atragă atenția. Clientul plăti, chelnerul îi dădu restul și îl ajută să-și îmbrace pardesiul.

Apoi reveni la Maigret.

— Ai spus că erau trei?

— Da. Cel care mi s-a adresat și care părea

cel mai important e un tip de vreo treizeci și cinci de ani, arăta ca un profesor de sport, brunet, cu ochii negri și sprâncenele groase.

— E adevărat că a venit doar de două-trei ori?

— Doar atât l-am remarcat eu.

— Și ceilalți?

— Cel roșu la față și cu o cicatrice trece destul de des prin cartier și intră să bea un rom la bar…

— Și al treilea?

— Am auzit cum ceilalți doi îi spuneau Mimile… Pe ăsta îl cunosc din vedere și știu unde locuiește… E un rămar care își are prăvălia pe Faubourg-Saint-Antoine, aproape la colțul cu strada Trousseau… Pe Trousseau stau eu…

— Vine des aici?

— L-am văzut uneori, dar nu se poate spune că vine des.

— Cu ceilalți?

— Nu. Cu una mică și blondă, care pare să fie și ea tot din cartier, o vânzătoare sau cam așa ceva…

— Îți mulțumesc. N-ai mai avea nimic să-mi spui?

— Nu… Dacă-mi amintesc ceva sau dacă îi văd din nou…

— În cazul ăsta, telefonează-mi la Poliția Judiciară. Cere cu mine sau, dacă lipsesc, cu unul dintre colaboratorii mei… Cum îți spune?

— Julien… Julien Blond… Colegii îmi spun Blondinet, pentru că sunt cel mai tânăr… Când voi avea vârsta lor, sper să fac altă meserie…

Maigret era prea aproape de casă ca să se ducă să ia masa de prânz la braseria

Dauphine. Regreta oarecum. I-ar fi plăcut să meargă acolo cu Janvier și să-i aducă la cunoștință descoperirile făcute.

— Ai găsit ceva? îl întrebă soția lui.

— Încă nu știu dacă e important sau nu. Trebuie căutat în toate direcțiile…

La două, îi chemă în biroul lui pe trei dintre inspectorii săi preferați – Janvier, Lucas și tânărul Lapointe, care cu siguranță că tot așa avea să fie numit și la cincizeci de ani.

— Mai pune o dată caseta, Janvier! Ascultați și voi doi cu atenție!

Bineînțeles, Lucas și Lapointe ciuliră urechile de cum începu dialogul înregistrat la *Café des Amis*.

— Am fost acolo mai devreme. Cunosc profesiunea și adresa unuia dintre cei trei bărbați care stăteau la masă și vorbeau cu glas scăzut… I se zice Mimile… E un rămar care își are prăvălia pe strada Foubourg-Saint-Antoine, cu două-trei case înainte de strada Trousseau…

Maigret nu îndrăznea să se bucure prea tare. Parcă lucrurile merseseră prea repede.

— Veți găsi amândoi un loc de pândă lângă prăvălia rămarului… Aveți grijă să fiți schimbați, diseară, de doi colegi… Dacă Mimile pleacă de-acasă, cineva trebuie să-l urmărească, de preferință amândoi… Dacă se întâlnește cu cineva, unul dintre voi să se ia după el… La fel și în cazul în care un tip vine la magazin și nu pare a fi client… Cu alte cuvinte, aș vrea să-i cunosc pe indivizii care intră în contact cu el.

— Am înțeles, șefule.

— Tu, Janvier, vei căuta în dosare fotografiile unor bărbați la vreo treizeci și cinci de ani, bine făcuți, chipeși, bruneți, cu

sprâncenele groase și ochii negri… Trebuie să fie câțiva, dar e vorba de unul care nu se ascunde, care poate că n-a fost niciodată condamnat sau care și-a ispășit pedeapsa…

După ce rămase singur, Maigret sună la Institutul Medico-Legal. Doctorul Desalle veni la telefon.

— Aici Maigret! Ați terminat autopsia, doctore?

— De o jumătate de oră. Știți câte lovituri de cuțit a primit băiatul ăsta? Șapte… Toate în spate… Toate mai mult sau mai puțin în zona inimii, și totuși inima nu a fost atinsă…

— Cuțitul?

— Ajung și la el. Lama nu-i lată, ci lungă și ascuțită. După părerea mea, e vorba de unul dintre acele cuțite suedeze, la care lama iese când apeși pe un buton. O singură lovitură a fost mortală: cea care a perforat plămânul drept și a provocat o hemoragie fatală.

— N-ai mai remarcat și altceva?

— Băiatul era curat, sănătos, nu foarte atletic… Tipul de intelectual care nu face destule exerciții fizice… Toate celelalte organe erau în stare foarte bună. Sângele conținea o anumită cantitate de alcool, dar nu era beat. Poate că a băut două-trei pahare, probabil de coniac…

— Îți mulțumesc, doctore.

— Vei primi raportul meu mâine dimineață.

Rămânea de făcut munca de rutină. Procurorul numise un judecător de instrucție, judecătorul Poiret. Maigret nu mai lucrase niciodată cu el. Iar unul tânăr! Avea impresia că, de câțiva ani, personalul judiciar se înnoia cu o rapiditate surprinzătoare. Oare nu avea impresia asta din cauza vârstei?

Telefonă judecătorului, care îi spuse să urce imediat dacă era liber. Luă cu el textele bătute la mașină de Janvier după discuțiile înregistrate pe bandă.

Poiret primise unul dintre birourile vechi. Maigret se așeză pe un scaun prost.

— Mă bucur să vă cunosc, zise cu amabilitate magistratul, care era înalt, blond, cu părul tuns perie.

— Și eu, domnule judecător… Bineînțeles, am venit să vă vorbesc despre tânărul Batille…

Judecătorul desfăcu un ziar apărut după-amiază, unde, pe prima pagină, se putea citi un titlu mare pe trei coloane. Apărea fotografia unui tânăr care încă nu purta părul lung și arăta a băiat „de familie bună”.

— Se pare că ați stat de vorbă cu părinții lui…

— Da, eu le-am dus vestea… Veneau de la teatru, amândoi în ținută de seară. Cred că fredonau o melodie când au intrat în apartament… Rareori am văzut două ființe prăbușindu-se sufletește atât de repede…

— Era singurul lor copil?

— Nu. Au și o fată de optsprezece ani, care pare greu de ținut în frâu…

— Ați vorbit și cu ea?

— Nu încă…

— Cum e apartamentul?

— Foarte mare, luxos și, în același timp, foarte vesel. Au câteva mobile vechi, după câte mi s-a părut, dar nu mai multe… Ansamblul e modern și lipsit de agresivitate.

— Probabil că sunt foarte bogați, spuse, oftând, judecătorul de instrucție.

— Presupun…

— Ziarul publică o relatare a faptelor care

mi se pare destul de romanțată…

— Vorbește și de casetofon?

— Nu. De ce? Un casetofon joacă un rol important?

— Poate… Încă nu sunt sigur… Antoine Batille avea o pasiune: înregistra conversațiile oamenilor pe stradă, în restaurante, în cafenele… Pentru el erau documente umane. Ducea o viață destul de singuratică și, deseori, mai ales seara, avea obiceiul să plece la vânătoare, mai ales în cartierele populare. Ieri seară a început cu un restaurant de pe bulevardul Beaumarchais, unde a înregistrat frânturi dintr-o mică dispută între soți… Apoi s-a dus la cafeneaua din Piața Bastiliei, și iată textul înregistrării…

Întinse foaia magistratului, care se încruntă.

— Pare destul de compromițător, nu?

— E vorba, evident, de o întâlnire pentru joi seara, undeva în fața unei case din împrejurimile Parisului… Probabil o vilă, pentru că proprietarul vine acolo doar vinerea și pleacă luni dimineața.

— Da, așa reiese din text…

— Ca să fie siguri că nimeni nu va fi în vilă, cei din bandă au pus doi oameni s-o supravegheze pe rând… Pe de altă parte, știu cine e Mimile și am și adresa lui…

— În acest caz…

Judecătorul părea să spună că lucrurile sunt clare, dar comisarul era mai sceptic.

— Dacă e banda de răufăcători la care mă gândesc… începu el. De doi ani, câteva vile importante au fost călcate de hoți în timp ce proprietarii lor se aflau la Paris… Au luat cu ei aproape de fiecare dată tablouri și bibelouri de valoare… La Tessancourt, au

lăsat două tablouri care erau copii, ceea ce arată…

— Că se pricep…

— Cel puțin unul dintre ei…

— Ce vă supără?

— Faptul că acești oameni încă n-au ucis… Că nu e felul lor de a acționa…

— Se poate întâmpla totuși, cum a fost cazul ieri seară.

— Să presupunem că au bănuit brusc că erau înregistrați. Le era ușor să-l urmărească pe Antoine Batille, de exemplu, doi dintre ei… Când băiatul ar fi ajuns pe o stradă pustie, cum e strada Popincourt, era de ajuns să sară la el și să-i smulgă aparatul…

Judecătorul oftă cu regret.

— Evident…

— Acești hoți ucid rareori și o fac doar în cazuri disperate… Au lucrat timp de doi ani fără să fie prinși. Nu avem nici cea mai mică idee despre felul în care vând apoi tablourile și obiectele de artă… Pentru asta e nevoie de cel puțin un om căruia îi merge mintea, care se pricepe la pictură, are relații, indică loviturile, poate că și participă la ele, după ce a stabilit ce are de făcut fiecare… Acest om, care trebuie neapărat să existe, nu și-ar lăsa complicii să ucidă…

— Atunci, ce credeți?

— Încă nu cred nimic. Tatonez. Am o pistă, firește. Doi dintre inspectorii mei supraveghează prăvălia rămarului pe nume Mimile… Altul scotocește dosarele în căutarea unui individ în vârstă de treizeci și cinci de ani cu sprâncene negre și groase…

— Îmi veți da de știre despre mersul anchetei?

— Imediat ce apare ceva nou…

Puteai crede tot ce povestise Gino Pagliati? După spusele napolitanului, ucigașul lovise de câteva ori, făcuse câțiva pași spre colțul străzii, apoi revenise și mai lovise de încă trei ori.

Nici asta nu se potrivea cu ipoteza unui semiprofesionist, mai ales că, la urma urmei, nu luase casetofonul.

Janvier îi prezentase un raport despre femeia zărită la fereastra de la primul etaj.

Văduva Esparbès, în vârstă de șaptezeci și doi de ani. Trăiește singură într-un apartament de trei camere cu bucătărie, unde stă de zece ani. Soțul a fost ofițer. Are o pensie și trăiește destul de confortabil, dar nu luxos.

Foarte nervoasă, pretinde că aproape nu mai doarme și, de câte ori se trezește, are obiceiul să-și lipească fruntea de sticla ferestrei.

— E o manie de femeie bătrână, domnule inspector…

— Ce-ați văzut ieri seară? Puteți intra în detalii, chiar dacă nu vi se par interesante…

— Încă nu-mi făcusem toaleta înainte de culcare… La zece, am ascultat, ca de obicei, știrile la radio. Apoi l-am închis și m-am așezat la fereastră. De mult n-am mai văzut o astfel de ploaie și asta m-a făcut să-mi amintesc de alte vremuri… N-are importanță… Pe la zece și jumătate, poate puțin mai înainte, un tânăr cu geacă a ieșit de la cafeneaua din față, având la piept ceea ce mi s-a părut a fi un aparat de fotografiat de format destul de mare. Asta m-a mirat puțin… Aproape în același moment, am văzut alt tânăr…

— Ziceți că era tot un tânăr?

— Da, și el mi s-a părut tânăr. Mai scund decât primul, puțin mai solid, dar nu cu mult. N-

am observat de unde a apărut. A făcut câțiva pași iuți, probabil fără zgomot, și a ajuns în spatele celuilalt, după care l-a lovit de câteva ori… Am fost gata să deschid fereastra și să-i strig să se oprească, dar n-ar fi folosit la nimic… Victima era deja la pământ… Atunci, ucigașul s-a aplecat asupra lui, i-a ridicat capul, apucându-l de păr, ca să-l privească…

— Sunteți sigură de asta?

— Sigură… Felinarul nu-i departe și chiar i-am zărit destul de vag trăsăturile.

— Pe urmă?

— S-a depărtat… Apoi s-a întors, ca și cum ar fi uitat ceva… Soții Pagliati veneau pe trotuar, sub umbrelă, la vreo cincizeci de metri… Dar omul l-a mai lovit de trei ori pe cel căzut la pământ, apoi a fugit…

— A dat colțul străzii Chemin-Vert?

— Da… Soții Pagliati au ajuns lângă tânărul căzut, apoi… Dar restul îl știți. L-am recunoscut pe doctorul Pardon; nu știu cu cine era…

— L-ați putea recunoaște pe agresor?

— Nu cu certitudine… Nu după față… Doar după siluetă…

— Și sunteți sigură că era tânăr?

— Părerea mea e că nu avea mai mult de treizeci de ani.

— Avea părul lung?

— Nu.

— Mustață, favoriți?

— Nu. Aș fi observat.

— Era ud ca și cum ar fi mers prin ploaie sau ieșind dintr-o casă…?

— Amândoi erau uzi… Dacă stăteai două minute afară, erai ud-leoarcă…

— Pălărie?

— Da… O pălărie închisă la culoare, probabil maro.

— Vă mulțumesc.

— V-am spus tot ce știu, dar, vă rog, faceți în așa fel încât să nu-mi apară numele în ziar. Am nepoți cu situații frumoase și nu le-ar plăcea să se știe că locuiesc aici…

Deodată sună telefonul. Recunoscu vocea lui Pardon.

— Tu ești, Maigret? Nu te deranjez? Nu speram să te găsesc la birou. Mi-am permis să telefonez ca să te întreb dacă ai noutăți…

— Urmărim o pistă, dar nu suntem siguri că e cea bună… Autopsia ți-a confirmat diagnosticul… O singură lovitură a fost mortală, cea care a atins plămânul drept.

— Crezi că scopul crimei a fost jaful?

— Nu știu… Nu erau prea mulți vagabonzi și beți pe străzi pe o asemenea vreme… Nu a fost nicio încăierare… În cele două locuri unde s-a oprit, înainte de a intra la *Chez Jules,* tânărul Batille nu s-a certat cu nimeni…

— Mulțumesc… Înțelegi, mă simt puțin implicat în cazul ăsta… Acum, la treabă… În salon mă așteaptă unsprezece pacienți.

— Fii tare!

Maigret se așeză în fotoliu, alese o pipă de pe birou și o umplu, cu o privire indefinită, ca și peisajul care, dincolo de fereastră, era învăluit lent în ceață.

Capitolul 3

Pe la cinci și jumătate, îl sună Lucas.

— M-am gândit că ați vrea un prim raport, șefule… Mă aflu într-un mic bar din fața magazinului de rame… Tipul se numește Emile Branchu și s-a instalat cam de doi ani în strada Faubourg-Saint-Antoine… Se pare că a venit de la Marsilia, dar nu-i sigur. Se mai spune că a fost căsătorit acolo, dar că s-a despărțit de soția lui sau a divorțat… Trăiește singur. O bătrână din cartier vine să-i facă menajul, iar tipul ia masa de cele mai multe ori într-un restaurant cu o clientelă fidelă. Are o mașină verde, pe care o ține în curtea cea mai apropiată de el… Iese foarte frecvent seara și se întoarce dimineața, deseori însoțit de o fată drăguță, niciodată aceeași… Nu genul de fete care se găsesc în cartier sau în localurile de noapte din strada Lappe, ci unele care seamănă cu niște manechine, în rochie de seară și haină de blană… Vă interesează?

— Sigur că da. Continuă…

Dintre toți colaboratorii, Lucas era cel mai vechi.

— A avut doar trei clienți, doi bărbați și o femeie. Femeia a cumpărat o oglindă, cu o parte care mărește, pentru că omul vinde și oglinzi… Unul dintre bărbați a adus o fotografie mare pentru înrămat și i-a trebuit mult timp până a ales… Al treilea a plecat cu un tablou înrămat sub braț. Am putut să-l văd destul de bine, pentru că a venit să se uite la el lângă ușa cu geam… Era un peisaj cu un râu, opera unui amator…

— N-a telefonat?

— De unde stau, văd foarte bine telefonul,

pe tejghea… Nu l-a folosit. În schimb, când a trecut puștiul care vinde ziare, a ieșit în prag și a cumpărat două ziare diferite…

— Lapointe mai e acolo?

— Deocamdată e afară… O ușă din spate dă nu doar spre curte, ci și spre o rețea de străduțe așa cum sunt foarte multe în cartier… Dat fiind că are o mașină și că ar putea să se folosească de ea, ar fi mai bine ca Lourtie și Neveu, care ne vor schimba, să vină și cu o mașină…

— Bine… Mersi, bătrâne!

Janvier coborâse în birou cu vreo cincisprezece fotografii, în care puteau fi văzuți bărbați bruneți, cu sprâncene groase, având în jur de treizeci și cinci de ani.

— Asta e tot ce-am găsit, șefule… Mai aveți nevoie de mine? E ziua unuia dintre copii și…

— Urează-i la mulți ani din partea mea…

Intră în biroul inspectorilor, îl văzu pe Lourtie și îi recomandă să ia o mașină ca să ajungă la post, strada Faubourg-Saint-Antoine.

— Unde e Neveu?

— Undeva prin birouri. Se întoarce el…

Maigret nu mai avea ce să facă la Quai des Orfèvres și, cu fotografiile în buzunar, coborî în curte, trecu pe sub arcadă, salută santinela cu un gest al mâinii și se îndreptă spre bulevardul Palatului, unde găsi un taxi. Nu era prost dispus, dar nici vesel. S-ar fi zis că făcea ancheta fără convingere, ca și cum ceva fusese denaturat de la început, și îi revenea mereu în minte scena petrecută sub ploaia diluviană, în întunericul de pe strada Popincourt.

Tânărul Batille, care ieșea din cafeneaua

prost luminată, unde cei patru bărbați jucau cărți… Soții Pagliati, sub umbrelă, încă destul de departe pe stradă… Doamna Esparbès la fereastră…

Și cineva, un bărbat de cel mult treizeci de ani, apărea brusc în acest decor… Nimeni nu putea să spună dacă aștepta în umbra unei porți ieșirea lui Antoine Batille sau dacă venea și el pe trotuar… Străbătea în grabă câțiva metri, apoi lovea, cel puțin de patru ori…

Auzea pașii italianului și ai soției sale, aflați la nici cincizeci de metri… Mergea spre colțul străzii Chemin-Vert și, în loc să dea colțul, se întorcea.

De ce se apleca asupra victimei și se mulțumea să-i ridice capul? Nu-i pipăia pulsul, nici pieptul, ca să vadă dacă Antoine murise… Îi privea fața…

Ca să se convingă că era într-adevăr omul pe care se hotărâse să-l omoare? Din acel moment, ceva nu se mai potrivea… De ce îl mai lovise încă de trei ori pe omul căzut la pământ?

Era un film pe care Maigret îl revedea mereu în minte, ca și cum ar fi sperat să înțeleagă la un moment dat.

— Piața Bastiliei, îi zise el șoferului de taxi.

Patronul de la *Café des Amis* era încă la casă, cu părul pieptănat peste chelie. Privirile lor se întâlniră și cea a patronului nu era deloc încântată. În loc să se oprească la parter, Maigret coborî la subsol și se așeză la o masă. Văzu mai multă lume decât dimineață. Era ora aperitivului. Când chelnerul veni să ia comanda, Maigret constată că era mai puțin amabil.

— O bere…

Îi întinse teancul de fotografii.

— Vezi dacă-l recunoști pe unul dintre bărbații ăștia…

— Nu prea am timp…

— Nu-ți ia mai mult de un minut…

Probabil că patronul vorbise cu el, după ce îl văzuse pe Maigret ieșind de la subsol, unde stătuse mult timp.

Chelnerul ezită, apoi luă fotografiile.

— E mai bine să mă uit la ele la toaletă…

Dar reveni aproape imediat, îi întinse comisarului fotografiile și zise:

— Nu recunosc pe nimeni.

Părea sincer. Se duse să aducă berea comandată de Maigret. Acesta nu mai avea ce face decât să meargă acasă pentru masa de seară. Bău berea fără să se grăbească, urcă scara ce ducea la parter și, exact în fața lui, îl văzu pe Lapointe care stătea singur la o masă.

Lapointe îl zări și el, dar se prefăcu că nu-l cunoaște. Emile Branchu era probabil undeva în cafenea și comisarul preferă să nu se uite prea atent la clienți.

Avea de străbătut două sute de metri ca să ajungă acasă, unde domnea un miros de macrou la cuptor. Doamna Maigret îl prepara cu vin alb, la foc mic, cu mult muștar.

Înțelese imediat că nu era mulțumit de anchetă și nu-l întrebă nimic.

La masă, remarcă:

— Nu te uiți la televizor?

Devenise o obișnuință, o manie.

— La știrile de la șapte au vorbit mult de Antoine Batille. Au fost la Sorbona ca să ia interviu câtorva dintre colegii lui…

— Ce spuneau despre el?

— Că era un băiat bun, cam șters, un pic

jenat de faptul că făcea parte dintr-o familie atât de cunoscută… Era pasionat de casetofoane și aștepta să-i sosească din Japonia un aparat miniaturizat pe care îl poți ține în căușul palmei…

— Asta e tot?

— Au încercat să vorbească și cu sora lui, care s-a mulțumit să răspundă: „N-am nimic de spus…” „Unde erați în acea noapte?” „La Saint-Germain-des-Pres.” „Vă înțelegeați bine cu fratele?” „Nu ne preocupam unul de celălalt…”

Jurnaliștii scotoceau peste tot, pe strada Popincourt, pe cheiul Anjou, la Sorbona. Posturile periferice se amestecau și ele. Găsiseră deja o etichetă pentru acest caz: *Turbatul din strada Popincourt.*

Era scos în evidență numărul de lovituri: șapte! În două serii! Ucigașul se întorsese din drum, de parcă nu ar fi fost mulțumit, ca să lovească iar.

Nu sugerează asta ideea unei răzbunări? insinua unul dintre reporteri. *Dacă cele șapte lovituri de cuțit ar fi fost date una după alta, am fi putut crede într-un fel de furie nebună, mai mult sau mai puțin inconștientă. Un număr mare de lovituri, care impresionează totdeauna jurații, este, de cele mai multe ori, semnul că ucigașul și-a pierdut controlul. Asasinul lui Batille s-a oprit, s-a depărtat, apoi s-a întors liniștit din drum ca să lovească de încă trei ori…*

Unul dintre ziare încheia astfel:

A jucat casetofonul vreun rol în acest caz? Credem că poliția îi acordă o anumită importanță, dar nimeni de la Quai des Orfèvres

nu vrea să răspundă la întrebări în această privință…

Telefonul sună la opt și jumătate.

— Aici Neveu, șefule… Lucas mi-a spus să vă informez tot timpul…

— Unde ești?

— În barul din fața prăvăliei rămarului… Înainte să sosesc împreună cu Lourtie, Emile Branchu a încuiat ușa și s-a îndreptat spre Piața Bastiliei, unde a băut un păhărel… Trecând pe la casă, l-a salutat pe patron și acesta i-a răspuns la salut ca unui obișnuit al localului… Rămarul n-a vorbit cu nimeni, a citit ziarele pe care le avea în buzunar. Lapointe era…

— L-am văzut.

— Bun… Știți și că s-a dus să cineze într-un restaurant modest, unde își are locul rezervat și unde i se spune domnul Emile?

— Nu știam…

— Lapointe zice că a mâncat foarte bine acolo. Pare-se, cârnăcior de porc…

— Pe urmă?

— Branchu s-a întors acasă, a coborât obloanele magazinului și a agățat tăblița cu „închis” pe ușă. O lumină slabă se vede prin obloane… Lourtie supraveghează curtea…

— Aveți mașina?

— Am lăsat-o la câțiva metri de-aici…

Pe canalul unu se perindau o mulțime de cântăreți și cântărețe. Maigret nu suporta asta. Pe canalul doi era un film american vechi, cu Gary Cooper, și Maigret se hotărî să-l vadă împreună cu soția lui.

Filmul se termină la unsprezece fără un sfert și Maigret tocmai se spăla pe dinți, în cămașă, când telefonul sună din nou. Era

Lourtie.

— Unde ești? îl întrebă comisarul.

— Pe strada Fontaine. Rămarul a plecat de-acasă pe la zece și jumătate și s-a dus să-și ia mașina din curte. Eu și Neveu am luat-o pe cea a Poliției Judiciare…

— N-a observat că-l urmăreați?

— Nu cred. A venit direct aici, de parcă ar fi fost o veche obișnuință, și, după ce a căutat o parcare, a intrat la *Lapin Rose*…

— Adică?

— Un local unde se face striptease… Portarul l-a salutat ca și cum l-ar fi cunoscut… Am intrat și noi, pentru că, în asemenea locuri, doi bărbați atrag mai greu atenția decât unul singur… Neveu chiar s-a prefăcut puțin beat…

Ăsta era Neveu, căruia îi plăcea totdeauna să-și aducă o contribuție personală! Îi plăcea și să se deghizeze, lucru pe care îl făcea cu cea mai mare minuțiozitate.

— Omul nostru e la bar… A dat mâna cu barmanul… Patronul, un tip mic și gras în smoching, a venit și el să-i strângă mâna, iar două-trei fete l-au sărutat…

— Barmanul?

— Exact… Seamănă foarte mult cu semnalmentele pe care le avem… între treizeci și patruzeci de ani… Băiat frumos, tip meridional…

Ieșind de la *Café des Amis,* Maigret ar fi trebuit să-i înapoieze setul de fotografii lui Lucas, care încă se mai afla în strada Faubourg-Saint-Antoine, ca să-l dea mai departe lui Lourtie. Se gândise la asta când plecase de la Quai des Orfèvres, apoi uitase.

— Întoarce-te la *Lapin Rose.* În douăzeci de minute voi fi acolo… Cum îi zice barului de

unde telefonezi?

— N-aveți cum să greșiți. E pe colț. N-am vrut să telefonez din local, de teamă să nu fiu auzit…

— În douăzeci de minute să fii la bar…

Doamna Maigret înțelesese și, oftând, se duse să-i aducă pardesiul și pălăria.

— Chem un taxi?

— Da. Mulțumesc…

— Stai mult?

— Mai puțin de-o oră…

Degeaba aveau de un an mașină – pe care Maigret nu o condusese niciodată –, pentru că doamna Maigret prefera s-o folosească cât mai puțin posibil în Paris. O scoteau îndeosebi sâmbătă seara sau duminică dimineața, ca să se ducă la Meung-sur-Loire, unde aveau o căsuță.

— Când voi ieși la pensie…

Uneori puteai crede că Maigret, grăbit să se pensioneze, număra zilele. Alteori, simțeai la el un fel de panică la gândul că va părăsi Quai des Orfèvres.

Până cu trei luni în urmă, vârsta de pensionare a comisarilor fusese de șaizeci și cinci de ani, iar el avea șaizeci și trei. Dar un nou decret schimbase totul și mărise vârsta de pensionare la șaizeci și opt de ani…

Pe unele străzi ceața era mai deasă decât pe altele, iar mașinile se deplasau lent, cu o aureolă în jurul farurilor.

— Ați mai mers cu mine, nu-i așa?

— Foarte probabil…

— E ciudat că nu reușesc să-mi amintesc numele… Știu că sunteți un om cunoscut… Actor?

— Nu…

— N-ați făcut niciodată film?

— Nu…

— Nu v-am văzut nici la televizor?

Noroc că ajungeau în strada Fontaine!

— Găsește o parcare și așteaptă-mă.

— Întârziați mult?

— Câteva minute…

— Atunci, e bine. Pentru că o să iasă lumea de la teatru și…

Maigret intră în barul-tutungerie și îl găsi pe Lourtie la tejghea. Comandă un coniac, pentru că se vorbise mult de coniac în ajun, apoi scoase fotografiile din buzunar și le strecură în mâna inspectorului.

— Du-te să le vezi la toaletă, e mai prudent… Lourtie se întoarse după câteva minute și îi dădu înapoi fotografiile.

— E cel de deasupra teancului… Am făcut o cruce pe spate…

— Ești sigur?

— Cât se poate de sigur. În fotografie are doar cu trei-patru ani mai puțin… Arată la fel de bine…

— Întoarce-te acolo…

— Are să înceapă programul de striptease… Știți, am fost obligați să comandăm șampanie… Nu serveau altceva…

— Du-te… Și dacă se întâmplă ceva important, mai ales dacă rămarul iese din oraș, nu ezitați să-mi telefonați…

În taxi, Maigret se uită la fotografia însemnată cu o cruce. Era cel mai chipeș dintre toți cei din fotografii. Avea în privire ceva obraznic, sarcastic. Un dur așa cum găsești în bandele de corsicani sau în cele ale marsiliezilor.

Maigret avu un somn destul de agitat, ajunse cu mult înainte de nouă la Quai des Orfèvres și îl trimise pe Janvier la Arhivă.

— A mers? Nu prea trăgeam speranțe. Semnalmentele erau destul de vagi…

Janvier coborî după un sfert de oră cu o fișă.

MILA, Julien Joseph François, născut la Marsilia, barman. Celibatar. Talie…

Urmau diferitele date antropometrice ale lui Mila, al cărui ultim domiciliu cunoscut era o cameră mobilată de pe strada Notre-Dame-de-Lorette.

Fusese condamnat, în urmă cu patru ani, la doi ani de închisoare pentru că luase parte la un atac cu armă. Totul se petrecuse la intrarea într-o uzină din Puteaux. Casierul reușise să apese pe butonul valijoarei, care declanșase răspândirea unui fum gros. Un agent aflat la intersecție observase totul. Pornise urmărirea și mașina hoților nimerise într-un felinar.

Mila scăpase ieftin, deoarece pretinsese că era doar un complice, iar, pe de altă parte, pentru că răufăcătorii folosiseră pistoale de jucărie.

Maigret oftă. Îi cunoștea bine pe profesioniști, dar nu fusese niciodată prea interesat de ei. Pentru el, asta însemna rutină, un fel de joc care avea regulile sale, uneori cu fente și înșelătorii.

Se putea presupune că un om care folosise un pistol de jucărie ca să dea o spargere se aruncase de două ori la rând asupra unui tânăr doar pentru că acesta înregistrase, poate, frânturi dintr-o discuție compromițătoare? Și că, după ce-l doborâse pe tânăr, ucigașul nu-și dăduse osteneala să ia casetofonul sau să-l distrugă?

— Alo! Dă-mi-l, te rog, pe judecătorul de instrucție Poiret… Alo, da… Mulțumesc… Judecătorul Poiret?… Maigret, domnule judecător… Am informații care nasc câteva întrebări și aș vrea să vi le aduc la cunoștință… Peste o jumătate de oră?… Mulțumesc… Voi fi în biroul dumneavoastră peste o jumătate de oră…

Deodată apăruse soarele. Mai-mai să crezi că primăvara avea să vină la întâlnire pe 21 martie. Maigret, cu fotografia lui Mila în buzunar, se îndreptă, ca în fiecare dimineață, spre biroul directorului pentru raport.

A fost o zi plină de vânzoleală, de telefoane și de aranjamente. Mica bandă, din care nu-i cunoșteau încă decât pe Mila și pe rămar, plus un al treilea personaj neidentificat, plănuia, după toate aparențele, spargerea unei case din apropierea Parisului.

Dar, dincolo de hotarele Parisului, Poliția Judiciară de pe Quai des Orfèvres devenea neputincioasă. Era domeniul Siguranței Naționale, cu sediul pe strada Saussaies și, de acord cu judecătorul de instrucție, Maigret telefonă celui numit acum omologul său.

Nimeni altul decât comisarul Grosjean, un veteran care avea aproape vârsta lui Maigret și, ca și el, ținea tot timpul pipa în gură. Era originar din Cantal și își păstrase accentul savuros.

Se întâlniră puțin mai târziu în vastul sediu de pe strada Saussaies, pe care cei de la Poliția Judiciară îl numeau frecvent *uzina*.

După o oră de discuții, Grosjean se ridică, mormăind:

— Trebuie totuși să mă prefac că-i spun și șefului meu…

Când Maigret se întoarse la birou, totul era pus la punct. Nu neapărat așa cum ar fi dorit el, ci așa cum obișnuia să lucreze Siguranța Națională.

— S-a rezolvat? îl întrebă Janvier, care rămăsese în contact cu oamenii aflați pe strada Faubourg-Saint-Antoine.

— Fițe!

— Lucas și Marette sunt pe Faubourg-Saint-Antoine. Emile a venit să bea un păhărel în barul unde erau ei, fără să-i bage în seamă. Apoi a luat masa de prânz în același restaurant ca ieri seară. Lume puțină… Doi-trei inși care păreau clienți adevărați… Magazinul comunică cu un mic atelier, și acolo meșterește el…

Pe la patru, Maigret se văzu nevoit să urce iar la judecător ca să-i comunice planul de acțiune ales. Când coborî, i se înmână o fișă pe care fusese scris doar un nume, fără să fie completat spațiul rezervat motivului vizitei: *Monique Batille.*

Cum se transformase prenumele Monique în Minou? Se îndreptă spre sala de așteptare, zări o fată înaltă și slabă, în pantaloni negri și cu un trenci peste o bluză transparentă.

— Sunteți comisarul Maigret, nu-i așa?

S-ar fi zis că îl examina din cap până în picioare, ca să se convingă că era demn de reputația lui.

— Te rog să mă urmezi…

Fata intră fără cea mai mică jenă în biroul unde se hotărâse soarta atâtor oameni. Nu părea să-și dea seama de asta, rămase la fel de degajată și scoase din buzunar un pachet de *Gitanes.*

— Se poate fuma?

Apoi râse scurt.

— Am uitat că fumați pipă toată ziua!

Se apropie de fereastră.

— E ca la noi… vedeți Sena… Nu vi se pare plictisitor?

Dorea o panoramă transformabilă?

Uf! Se trânti, în sfârșit, în fotoliu, în timp ce Maigret stătea încă în picioare lângă birou.

— Probabil că vă întrebați ce caut aici… Nu vă fie teamă, n-am venit din simplă curiozitate… E adevărat că, deși frecventez celebrități de tot felul, încă n-am cunoscut un polițist…

Nu era cazul să încerce să o oprească. Se comporta astfel ca să ascundă o timiditate profundă?

— M-am așteptat să veniți ieri ca să-i interogați iar pe părinții mei, să mă interogați pe mine, apoi pe servitori… Nu așa se întâmplă de obicei? Dimineață, am luat hotărârea să vin aici după-amiază… M-am gândit mult la asta…

Zări zâmbetul vag de pe buzele lui Maigret și ghici.

— Vă rog să mă credeți că mi se întâmplă să gândesc… Nu doar să vorbesc vrute și nevrute… Cadavrul fratelui meu a fost găsit pe strada Popincourt… Nu-i o stradă îngrozitoare, nu?

— Ce numești o stradă îngrozitoare?

— O stradă unde golanii se adună în baruri, pregătesc lovituri, știu eu…

— Nu… E pur și simplu o stradă cu oameni obișnuiți…

— Așa credeam și eu… Ei bine, fratele meu se ducea să înregistreze și în alte locuri, locuri cu adevărat periculoase… Odată, am insistat să mă ia cu el și mi-a spus: „Nu se poate, micuțo… Acolo unde mă duc, n-ai fi în

siguranță… Nici eu nu sunt…” L-am întrebat: „Vrei să spui că sunt criminali?” „Sigur că da… Știi câte cadavre sunt scoase, anual, doar din canalul Saint-Martin?” Nu cred că încerca să mă sperie sau să scape de mine. Am insistat. Am mai încercat de câteva ori, dar n-a vrut niciodată să mă ia în expedițiile lui, cum le numea el.

Maigret o privea, surprins că păstra atâta prospețime sub un aspect voit sofisticat. Și, în fond, fratele ei părea să fi fost și el doar un copil mare. Sub pretextul unor cercetări psihologice, al culegerii de documente umane, încerca într-un fel să se sperie pe el însuși.

— Păstra înregistrările?

— Are în camera lui zeci de casete, numerotate cu grijă și trecute într-un catalog pe care îl ținea la zi.

— Nimeni nu s-a atins de ele de la… de la moartea lui?

— Nu…

— Corpul neînsuflețit e la voi acasă?

— Au transformat salonașul, pe care îl numim salonul mamei, în capelă mortuară. Celălalt salon era prea mare. Au pus și draperii negre la intrarea imobilului. E lugubru. Așa ceva n-ar mai trebui să existe în epoca noastră. Nu credeți?

— Ce altceva vrei să-mi mai spui?

— Nimic. Că risca… Că întâlnea tot felul de oameni… Nu știu dacă vorbea cu ei, nici dacă avea relații în acest mediu…

— Nu era niciodată înarmat?

— E ciudat că îmi puneți întrebarea asta.

— De ce?

— L-a convins pe tata să-i dea unul dintre revolverele sale. Îl ținea în camera lui. Și nu e

mult de când mi-a spus: „Îmi pare bine că am împlinit douăzeci și unu de ani… Voi cere un permis de port-armă… Având în vedere caracterul cercetărilor pe care le fac…”

Toate acestea confereau scenei din strada Popincourt un patetism nou și, în același timp, un aer aproape ireal. Un copil mare. Era convins că studia omul pe viu pentru că, în cafenele, în restaurante, înregistra frânturi de conversații. Apoi eticheta aceste secvențe cu mare grijă și ținea un catalog.

— Trebuie să vin să ascult înregistrările… Nu le-ai auzit niciodată?

— Nu le punea nimănui… Doar într-o zi, am avut impresia că aud o femeie plângând în camera lui… M-am dus să văd… Era singur și asculta una dintre benzi… Mai aveți întrebări să-mi puneți?

— Deocamdată, nu. Poate că voi veni mâine pe la voi, în cursul zilei. Presupun că trec mulți oameni?…

— Toată ziua… Gata! Speram să vă fiu de folos…

— Poate că ești mai mult decât pare la prima vedere… Mulțumesc că ai venit…

O conduse până la ușă și îi întinse mâna. Ea se simți tare fericită.

— La revedere, domnule Maigret… Nu uitați că mi-ați promis că voi asculta înregistrările cu dumneavoastră…

Nu promisese nimic, dar preferă să nu comenteze.

Unde era când găsise fișa în birou? Cobora de la judecătorul de instrucție.

— Fițe… bombăni el.

Într-o anumită măsură, rămase nemulțumit toată seara și o bună parte din noapte. Pentru că, într-adevăr, avu parte de fițe, așa cum

știau să facă cei de la Siguranța Națională.

La șapte și jumătate, Lucas telefonă că rămarul trăsese oblonul și agățase plăcuța cu „închis” pe ușă. Puțin mai târziu, se îndreptase spre restaurantul său obișnuit pentru cină. Se plimbase puțin ca să ia aer, mersese până în Piața Bastiliei, unde cumpărase câteva reviste de la un chioșc de ziare, apoi se întorsese acasă.

— Ce facem?

— Așteptați.

Maigret și Janvier se duseră să ia masa de seară la braseria *Dauphine*. Înăuntru nu era aproape nimeni. Cele două mici săli erau pline mai ales la prânz și la ora aperitivului de seară.

Maigret își sună soția.

— Nu știu la ce oră vin acasă… Probabil că noaptea târziu… Dacă n-o dăm în bară. Nu eu conduc operațiunile…

Le conducea doar în interiorul Parisului și de aceea, la ora nouă, mașina în care se afla, cu Janvier la volan și grăsanul Lourtie în spate, oprea aproape în fața prăvăliei rămarului.

Era o mașină neagră, fără semne distinctive, dar echipată cu un aparat de emisie-recepție. O mașină asemănătoare, echipată la fel, staționa la vreo cincizeci de metri. În ea se aflau comisarul Grosjean și trei dintre inspectorii săi.

În sfârșit, pe o stradă transversală, se afla o dubă de poliție a celor de la Siguranță, iar înăuntru așteptau vreo zece polițiști în civil.

Lucas stătea la pândă, tot într-o mașină, nu departe de domiciliul lui Mila, pe strada Notre-Dame-de-Lorette.

El dădu tonul.

— Alo, 287?… Alo, șefule?

— Aici Maigret…

— Sunt Lucas… Mila a plecat adineauri cu taxiul… Traversăm centrul orașului și se pare că vom trece pe malul stâng…

În același moment, ușa prăvăliei se deschise și rămarul, care purta un pardesiu subțire de culoare bej, o încuie, apoi se îndreptă cu pași mari spre Piața Bastiliei.

— Alo, 215? zise Maigret. Tu ești, Grosjean?… Mă auzi?… Alo, 215?…

— 215, ascult…

— Ne vom îndrepta încet spre Piața Bastiliei… E pe jos…

— Terminat?

— Terminat.

Maigret dădu din umeri.

— Uite-așa mă joc eu de-a hoții și vardiștii!

Ajuns în Piața Bastiliei, Emile Branchu o luă spre bulevardul Beaumarchais, deschise portiera unei DS negre care staționa acolo și aceasta plecă imediat de lângă trotuar.

Maigret nu putea să-l zărească pe bărbatul de la volan, probabil al treilea individ de la *Café des Amis,* cel care băuse rom și avea pe față o cicatrice. Grosjean venea în urmă la o oarecare distanță. Din când în când, lua legătura cu cei din față, iar Maigret îi răspundea, necăjit pe el însuși că era morocănos. Duba ținea și ea legătura cu ei.

Circulația nu era aglomerată. Mașina DS se deplasa repede și cel care conducea nu părea să-și dea seama că era urmărit. Cu atât mai puțin că era în fruntea unui mic cortegiu!

La Poarta Châtillon, opri un moment, și un bărbat înalt, brunet, care stătea pe marginea trotuarului, urcă în mașină cât se poate de

natural.

Acum se adunaseră toți trei. Și ei erau organizați aproape militărește. Mergeau mai repede, iar Janvier se străduia să nu-i piardă și să nu fie nici observat.

Apucaseră pe drumul spre Versailles și traversară Petit-Clamart aproape fără să reducă deloc viteza.

— Unde sunteți? întreba mereu Grosjean. Nu-i scăpați?

— Ieșim de pe teritoriul meu, mormăi Maigret. Acum trebuie să intrați voi în joc…

— Când o să ajungem la destinație…

Virară la stânga, în direcția Châtenay-Malabry, apoi la dreapta, spre Jouy-en-Josas. Se vedeau nori mari, unii destul de joși, dar o bună parte a cerului era curată și, din când în când, se arăta și luna.

Mașina DS reduse viteza, viră iar la stânga și o auziră curând cum frânează.

— Opresc aici? întrebă Janvier. Am impresia că se opresc… Da… S-au oprit…

Lourtie coborî din mașină ca să vadă. La întoarcere, zise:

— S-au întâlnit cu cineva care îi aștepta. Au intrat într-o grădină mare sau un parc, nu știu exact, unde se zărește acoperișul unei vile.

Grosjean, pierdut în natură, întreba unde erau, iar Maigret îl informa.

— Unde spui că ești?

Lourtie șopti:

— Chemin des Acacias… Am citit pe placă…

— Chemin des Acacias…

Lourtie își luase postul în primire la colțul drumului, acolo unde Mila și însoțitorii săi coborâseră din mașină. Lăsaseră automobilul

lângă trotuar. Omul de pază era tot acolo, iar ceilalți trei păreau să fi intrat în casă.

Mașina lui Grosjean opri în spatele mașinii lui Maigret, apoi, după câteva clipe, apăru și duba plină cu inspectori.

— Acum acționați voi, zise Maigret, oftând și umplându-și pipa.

— Unde sunt?

— Probabil că în vilă. De la colț, puteți să zăriți poarta de fier… Au un om pe trotuar, care stă de pază…

— Nu vii cu mine?

— Rămân aici…

După câteva clipe, mașina lui Grosjean intra cu viteză pe drumul din stânga, atât de brusc, încât omul de pază, surprins, nu avu timp să dea alarma. Înainte să-și dea seama ce i se întâmplă, doi oameni se repezeau la el și îi puneau cătușele.

Polițiștii ieșiră din dubă și se năpustiră în parcul vilei, pe care se grăbiră să-l înconjoare, controlând toate ieșirile. Era o construcție modernă, destul de mare, iar în spatele copacilor lucea apa unei piscine.

Nicio fereastră nu era luminată și obloanele erau trase. Se auzeau totuși pași, iar când, cu Grosjean în frunte, oamenii Siguranței deschiseră ușa, se pomeniră în fața a trei persoane cu mănuși de cauciuc care, alertate de zgomotele suspecte, încercau să fugă.

Totuși, nu insistară, ridicară mâinile fără o vorbă și, după câteva clipe, aveau cătușele puse.

— Duceți-i în dubă. Îi voi interoga imediat ce ajung la birou.

Maigret își dezmorțea picioarele plimbându-se puțin. Privea de departe la

oamenii împinși în dubă și îl văzu pe Grosjean îndreptându-se spre el.

— Nu vii cu mine să aruncăm o privire înăuntru?

Mai întâi zăriră, la dreapta porții de fier, o placă de marmură roz pe care scria, cu litere aurii: *Coroana de Aur*. O coroană, gravată în piatră, îi amintea ceva lui Maigret. Ce? Nu reușea să-și aducă aminte.

Nu exista coridor. Intrai direct într-un hol imens unde, pe pereții de piatră albă, trofeele de vânătoare alternau cu tablourile. Unul dintre ele, luat de pe perete, era așezat cu fața în jos pe o masă de acaju.

— Un Cézanne… murmură Grosjean, care îl întorsese.

Într-un colț se afla un birou Louis XV. Mapa de birou din piele purta aceeași coroană ca și placa de la intrare. Într-un sertar găsiră hârtie de scrisori și plicuri cu aceeași coroană, iar dedesubt, un nume: Philippe Lherbier.

— Vino să vezi, Grosjean!

Îi arătă coroana de pe mapă, apoi hârtia de scrisori.

— Te-ai prins? Faimosul marochinier de pe Rue Royale…

Un bărbat de vreo șaizeci de ani, cu părul des și de un alb imaculat, care îi făcea fața să pară mai proaspătă și mai tânără.

Era proprietarul celei mai elegante marochinării din Paris și avea sucursale la Cannes, Deauville, Londra, New York și Miami.

— Ce fac? Îi telefonez?

— Asta e treaba ta, bătrâne…

Ridică receptorul și formă numărul de pe hârtia de scrisori.

— Alo… Casa Lherbier?… Da, cu domnul Philippe Lherbier… Nu-i acasă?… Nu știți unde l-aș putea găsi?… Cum? La maestrul Legendre, pe bulevardul Saint-Germain… Aveți numărul de telefon?…

Scoase un creion din buzunar și notă câteva cifre pe frumoasa hârtie de scrisori marcată cu o coroană.

— Vă mulțumesc.

Avocatul Legendre era și el o personalitate din lumea bună a Parisului.

Maigret se uită la tablouri: încă două Cézanne, un Derain, un Sisley. Deschise o ușă și descoperi un salon mai mic, mai feminin, cu pereții tapetați cu mătase aurie. Asta îi aminti de cheiul Anjou. Nimerise iar în aceeași lume și, probabil, cei doi bărbați se cunoșteau, chiar dacă doar se întâlniseră în locuri frecventate de amândoi.

Philippe Lherbier apărea deseori în știrile mondene din ziare, mai ales datorită căsătoriilor și divorțurilor sale. Era numit bărbatul cel mai divorțat din Franța. De cinci, de șase ori?

Dar, lucru ciudat, după fiecare divorț, nu aștepta șase luni ca să se căsătorească iar. Mereu cu același gen de femeie! Toate, mai puțin una care făcea teatru, erau modele, înalte și suple, cu zâmbetul mai mult sau mai puțin încremenit. Ai fi zis că le lua de neveste doar ca să le îmbrace somptuos și să le acorde un rol pur decorativ.

— Da… Vă mulțumesc… Alo! Domnul Lherbier?… Aici comisarul Grosjean, de la Siguranța Națională… Mă aflu în vila dumneavoastră, la Jouy-en-Josas… Ce fac aici?… Tocmai am arestat trei spărgători interesați de tablourile dumneavoastră…

Grosjean, cu mâna peste receptor, îi șopti lui Maigret:

— Râde…

Apoi cu voce tare:

— Ce spuneți? Că sunteți asigurat? Foarte bine. Nu veniți în seara asta? Eu nu pot lăsa ușa deschisă și nu am cum s-o încui. Asta înseamnă că unul dintre oamenii mei va fi obligat să stea la vilă până când trimiteți pe cineva și un lăcătuș… Vă…

Rămase un moment nemișcat, ascultând, foarte roșu la față.

— A închis, murmură el în cele din urmă.

Avea respirația întretăiată de furie.

— Ăștia sunt oamenii pentru care… pentru care…

Probabil că voia să adauge:

— … pentru care îți riști viața…

Dar își dădea seama că, în împrejurarea de față, ar fi părut cel puțin retoric.

— Nu știu dacă era cherchelit, dar mi s-a părut că lua povestea asta ca pe o glumă bună…

Dădu dispoziție unuia dintre oamenii săi să rămână în vilă până la noi ordine.

— Vii, Maigret?

Nici acum nu-i venea să creadă.

— Picturi de Cézanne, de… N-are nicio importanță… Tablouri de sute de mii de franci într-o vilă unde vii să-ți petreci doar weekend-ul!

— Are o vilă mult mai mare la Cap Antibes. Se numește tot *Coroana de Aur*… Dacă e să dau crezare ziarelor, pune să-i fie marcate țigările de foi și țigaretele cu aceeași coroană aurită… Iahtul lui se numește *Coroana de Aur*…

— Adevărat? zise Grosjean uimit.

— S-ar părea că da…

— Și nu râde nimeni de el?

— E bătaie pe invitații la vilele lui…

Afară, se opriră un moment să privească piscina, care probabil era încălzită, căci emana un abur ușor.

— Vii la noi?

— Nu… Spargerea nu mă privește, pentru că n-a avut loc în zona mea de competență… Aș vrea doar, mâine, dacă e posibil, să le pun câteva întrebări despre altceva… Cred că va dori să-i interogheze și judecătorul Poiret…

— Cazul din strada Popincourt?

— Așa am ajuns pe urmele lor…

— Ai dreptate…

Lângă mașini, își strânseră mâna, aproape la fel de corpolenți amândoi, având în spate aceeași carieră, aceleași experiențe.

— O să-mi petrec acolo restul nopții… În fine…

Maigret urcă lângă Janvier. Lourtie, în spate, fuma o țigară, din care se vedea un punct mic și roșu.

— Gata, copii!… Până acum am lucrat doar pentru cei de la Siguranță… Mâine vom încerca să lucrăm pentru noi…

Iar Janvier întrebă, făcând aluzie la relațiile nu prea cordiale care existau dintotdeauna între cele două poliții:

— Credeți că o să ni-i împrumute?

Capitolul 4

Probabil că noaptea a fost agitată la Siguranță, unde jurnaliștii și fotografii, alertați de Dumnezeu știe cine, ca întotdeauna, au dat fuga curând și au umplut culoarele.

În timp ce se bărbierea, la șapte și jumătate, Maigret dădu drumul la radio. Era ora știrilor și, după cum se aștepta, prezentatorul pomeni de vila de la Jouy-en-Josas și de faimosul milionar Philippe Lherbier, omul cu șase neveste și cu coroane de aur.

…Au fost arestați patru oameni, dar comisarul Grosjean este convins că niciunul dintre ei nu este adevăratul șef al bandei, creierul… Pe de altă parte, se zvonește că ar putea interveni și comisarul Maigret, nu în cazul furtului de tablouri, ci în legătură cu o altă acțiune a răufăcătorilor. În această privință se păstrează cea mai mare discreție…

Tot de la radio află un detaliu: cei trei bandiți și omul de pază nu erau înarmați.

La nouă era la birou și, imediat după raport, îl sună pe Grosjean.

— Ai reușit să dormi puțin?

— Abia trei ore… Am vrut să-i interoghez „la cald”… Nu vor să vorbească… Iar unul pur și simplu mă exasperează… E vorba de Julien Mila, barmanul, cel mai inteligent dintre toți… Când îi pui întrebări, te privește zeflemitor și zice cu o voce blândă: „Din păcate, n-am nimic de spus…”

— N-au cerut prezența unui avocat?

— Cum să nu! Maestrul Huet, bineînțeles…

Îl aștept în dimineața asta…

— Când ai putea să mi-i trimiți? Îi așteaptă și judecătorul Poiret…

— Sper că în cursul după-amiezii… Presupun ca va trebui să mi-i expediați înapoi, pentru că mă aștept să am mult de furcă cu ei… Lista spargerilor de acest gen comise în ultimii doi ani în jurul Parisului e lungă, cel puțin douăsprezece, și sunt convins că ei sunt autorii în cele mai multe cazuri, dacă nu în toate… Și cazul tău din strada Popincourt?…

— Nimic nou…

— Crezi că indivizii ăștia au vreun amestec?

— Nu știu… Unul dintre spărgători, cel mic cu umeri lați și cicatrice pe obraz, purta un impermeabil deschis la culoare, cu cordon, nu?… Și o pălărie maro…

— Da, Demarle… Tocmai îi studiem cazierul… Se pare că e un dur și că justiția s-a ocupat de câteva ori de el.

— Branchu, zis Mimile?… Rămarul?…

— N-are cazier. A trăit mult timp la Marsilia, dar e din Roubaix…

— Mai vorbim!

Ziarele publicau pe prima pagină fotografii ale răufăcătorilor, cu cătușe la mâini, precum și o fotografie a marochinierului, la hipodromul de la Longehamp, în redingotă și cu joben gri deschis.

Mila se uita la aparat cu un zâmbet ironic. Demarle, matelotul cu cicatrice, părea foarte surprins de ceea ce i se întâmpla, în timp ce rămarul își ținea mâinile în dreptul feței. Omul de pază, care înota într-un costum prea mare pentru el, părea un complice fără importanță.

În urma unei anchete, condusă cu răbdare de doi ani de comisarul divizionar Grosjean de la Siguranța Națională, o acțiune rapidă…

Maigret dădu din umeri. Fără să vrea, se gândea mai mult la Antoine Batille decât la bandiți. Repetase de multe ori că, aproape totdeauna, ajungi la ucigaș învățând să cunoști victima.

Afară, soarele lumina palid și cerul era de un albastru foarte deschis. Temperatura se menținea la două-trei grade și înghețul era prezent în cea mai mare parte a Franței, mai puțin pe coastele de vest.

Își îmbrăcă pardesiul, își luă pălăria și trecu prin biroul inspectorilor.

— Lipsesc cam o oră, copii…

De data asta, singur. Dorea să se ducă numai el acasă la Batille, pe cheiul Anjou. Merse pe jos, străbătând cheiurile, apoi trecu Pont-Marie. Trăgea alene din pipă, cu mâinile în buzunare.

Revedea în gând periplul făcut de tânărul cu casetofon în acea noapte, noaptea de 18 spre 19 martie, care avea să fie ultima din viața lui.

Văzu de departe poarta cea mare a imobilului, încadrată de draperii negre cu un enorm B, cu franjuri și ciucuri de argint. Trecând prin fața lojei, o zări pe portăreasă, care supraveghea intrarea.

Era încă tânără, atrăgătoare. Rochia ei neagră era înveselită de gulerul și manșetele albe care o făceau să semene cu o uniformă. Ezită să intre în lojă, fără motiv, pentru că nu căuta ceva anume.

Trecu mai departe și luă ascensorul. Ușa

familiei Batille era întredeschisă. Intră și se îndreptă spre micul salon transformat în capelă mortuară. O bătrână foarte demnă stătea lângă ușă și îl salută cu o mișcare a capului. Era o rudă? O prietenă sau o guvernantă care reprezenta familia?

Un bărbat stătea în picioare, își ținea pălăria în față și mișca buzele, rostind o rugăciune. O femeie, probabil o negustorească din cartier, stătea în genunchi pe un scăunel de rugăciune. Antoine nu fusese încă pus în sicriu, ci era așezat pe patul mortuar, cu mâinile împreunate și ținând un șirag de mătănii.

La lumina șovăitoare a lumânărilor, fața sa părea și mai tânără. Ai fi putut să-i dai la fel de bine cincisprezece sau douăzeci și unu de ani. Fusese bărbierit, dar și tuns, probabil pentru ca vizitatorii să nu-l ia drept un hippie.

Fără să vrea, Maigret mișcă și el buzele, fără convingere, apoi se întoarse în holul de la intrare, căutând pe cineva căruia să i se adreseze. Descoperi un valet cu vestă dungată care dădea cu aspiratorul în salonul cel mare.

— Aș vrea să vorbesc cu domnișoara Batille… zise el. Sunt comisarul Maigret…

Valetul ezită, apoi se depărtă mormăind:

— Dacă s-a sculat!

Se sculase, dar probabil că nu era pregătită, pentru că se văzu obligat să aștepte zece minute, după care fata apăru în capot, cu picioarele goale în papuci.

— Ați descoperit ceva?

— Nu… Aș vrea doar să vizitez camera fratelui dumitale…

— Îmi cer scuze că vă primesc așa, dar am dormit foarte prost și, oricum, nu sunt

obișnuită să mă scol de dimineață…

— Tatăl dumitale e acasă?

— Nu. E nevoit să se ducă la birou… Mama e în apartamentul ei, dar încă n-am văzut-o în dimineața asta… Veniți…

Străbătură un culoar, apoi altul, care îl întretăia în unghi drept. Trecând prin fața unei uși deschise, dincolo de care Maigret zări un pat răvășit și o tavă pentru micul dejun, ea îi explică:

— E camera mea. Nu vă uitați. E dezordine…

Camera lui Antoine, două uși mai departe, dădea spre curte și, la ora aceea, pe fereastră intrau razele oblice ale soarelui. Mobilierul scandinav era simplu, armonios. O parte a peretelui era acoperită de rafturi pline cu cărți, discuri și, pe două rânduri, casete pentru înregistrat.

Pe birou se aflau cărți, caiete, creioane colorate și, într-o farfurie de sticlă, trei broaște țestoase minuscule, care se bălăceau în doi centimetri de apă.

— Fratelui dumitale îi plăceau animalele?

— Îi cam trecuse… A fost un timp când aducea acasă tot felul de vietăți, un corb cu aripa ruptă, hamsteri, șoareci albi, o năpârcă de mai bine de un metru… Zicea că le domesticește, dar n-a reușit niciodată.

Mai erau acolo un enorm glob terestru cu picior, un flaut pe un gheridon și partituri muzicale.

— Cânta la flaut?

— A luat cinci-șase lecții… Trebuie să mai fie pe undeva și o chitară electrică… A luat și lecții de pian…

Maigret zâmbi.

— Presupun că nu mult timp?

— Nu dura niciodată mult timp…

— Cu excepția casetofonului…

— Adevărat… Avea pasiunea asta de mai bine de un an…

— Știa ce voia să facă în viață?

— Nu… Sau nu spunea nimănui… Tatei i-ar fi plăcut să se înscrie la Facultatea de Științe și să facă chimia, ca să preia mai târziu conducerea afacerii…

— N-a vrut?

— Ura comerțul… Cred că îi era rușine că e fiul patronului parfumurilor Mylène…

— Și dumneata?

— Mie mi-e indiferent…

Te simțeai bine în acea cameră, printre obiecte disparate, desigur, dar pe care le simțeai că erau obiecte familiare. Cineva trăise mult în încăperea aceea și făcuse din ea regatul lui.

Maigret luă la întâmplare una dintre casetele de pe raft, dar pe etichetă era doar un număr.

— Trebuie să fie pe-aici caietul care îi servea drept catalog, zise Minou. Stați puțin…

Deschidea și închidea sertare, majoritatea pline. Unele obiecte, unele hârtii datau din primii ani de liceu.

— Uitați… Presupun că e la zi, pentru că se ocupa foarte serios de el…

Era un simplu caiet de școală cu pătrățele. Pe copertă, Antoine scrisese cu litere fanteziste, folosind creioane de mai multe culori:

Experiențele mele

Începea cu:

Caseta 1: Familia la masă, într-o duminică.

— De ce într-o duminică? întrebă el.

— Pentru că în celelalte zile tata vine rar la prânz. Iar seara, el și mama cinează în oraș sau au invitați…

Totuși, consacrase prima înregistrare familiei.

Caseta 2: Autostrada Sudului, într-o sâmbătă seara.

Caseta 3: Pădurea Fontainebleau, noaptea.

Caseta 4: Metrou, opt seara.

Caseta 5: Amiază, în Piața Operei.

Urmau un antract la teatrul Gymnase, sunetele unei autoserviri de pe strada Ponthieu, complexul comercial cu bar-restaurant de pe Champs-Elysées.

Caseta 10: O cafenea la Puteaux…

Curiozitatea își lărgea câmpul și schimba pe nesimțite mediul social: ieșire de la uzină, baluri populare pe strada Lappe, bar de pe strada Gravilliers, împrejurimile canalului Saint-Martin, Balul Florilor, în La Villette, o cafenea la Saint-Denis…

Nu-l mai interesa centrul Parisului, ci periferia, iar una dintre adrese era la marginea unui bidonvil.

— E adevărat că era periculos?

— Mai mult sau mai puțin… Să zicem că nu era recomandabil și că a avut dreptate să nu te ia cu el… Celor care frecventează astfel de locuri nu le place să-și bage cineva nasul în treburile lor, mai ales cu un casetofon…

— Credeți că din cauza asta…?

— Nu știu… Mă îndoiesc… Ca să fiu sigur, ar trebui să ascult toate casetele. După câte văd, mi-ar lua ore întregi, dacă nu chiar câteva zile…

— N-o veți face?

— Dacă le-aș putea împrumuta, l-aș pune pe unul dintre inspectorii mei…

— Nu îndrăznesc să-mi iau o astfel de responsabilitate. De când a murit, fratele meu a devenit ceva sacru și tot ce-a fost al lui capătă o nouă valoare. Înțelegeți? Înainte era tratat ca un copil mare, ceea ce îl înfuria… Este adevărat că, în unele privințe, rămăsese un copilandru…

Maigret privi fotografiile de nuduri de pe pereți, poze decupate dintr-o revistă americană.

— Și astea sunt tot apucături de copilandru… Sunt convinsă că fratele meu nu s-a culcat niciodată cu o fată… Le-a făcut curte la două-trei dintre prietenele mele, fără să meargă niciodată până la capăt…

— Avea o mașină?

— Când a împlinit douăzeci de ani, părinții i-au făcut cadou un mic automobil englezesc. Vreme de două luni și-a petrecut timpul liber la țară și a echipat mașina cu toate accesoriile imaginabile… Pe urmă, nu l-a mai interesat și o lua doar când avea neapărată nevoie…

— Nu în expedițiile lui nocturne?

— Niciodată… Mă duc s-o întreb pe mama dacă pot să vă dau casetele… Sper că s-a sculat…

Era zece și jumătate. Fata lipsi ceva timp.

— Are încredere, îl anunță ea. Nu cere decât să prindeți ucigașul. Tata, în treacăt fie zis, e și mai distrus decât ea. Era singurul lui băiat. De la cele întâmplate, nu ne mai adresează nicio vorbă și pleacă la birou dimineața devreme… Cum să le ambalăm? Ar fi nevoie de o valiză sau de o cutie mare de carton… O valiză ar fi mai bună… Așteptați puțin… Cred că știu unde voi găsi ceva

potrivit…

Valiza pe care o aduse era marcată cu coroana aurie a marochinierului de pe Rue Royale.

— Îl cunoști pe Philippe Lherbier?

— Părinții mei îl cunosc. Au fost de două-trei ori la el la cină, dar nu e ceea ce s-ar putea numi un prieten… E bărbatul care își petrece timpul divorțând, nu-i așa?

— Vila lui de la țară era gata să fie spartă noaptea trecută… Nu asculți radioul?…

— Doar pe plajă, când difuzează muzică…

Îl ajută să așeze casetele în valiză, apoi adăugă și caietul care servea drept catalog.

— Nu mai vreți să știți nimic?… Puteți veni oricând să-mi puneți întrebări și vă promit că voi răspunde la fel de sincer ca până acum…

I se părea pasionant că ajută justiția.

— Nu vă conduc, pentru că n-am ținuta potrivită ca să trec prin fața camerei mortuare… Unii ar considera asta lipsă de respect… De ce trebuie să respecți brusc pe cineva pentru că a murit, iar atunci când trăia îl luai peste picior?

Maigret zâmbi, puțin jenat din cauza valizei, mai ales când trecu prin fața portăresei. Spre norocul lui, văzu o femeie coborând dintr-un taxi și plătind șoferului, astfel că nu trebui să aștepte până ar fi găsit o mașină.

— Quai des Orfèvres…

Se întreba cui să încredințeze înregistrările lui Antoine Batille. Era nevoie de cineva care să cunoască bine locurile unde fuseseră făcute acele înregistrări și să fie familiarizat cu oamenii care le frecventau. Până la urmă, îl găsi la capătul culoarului pe colegul său de la

„Mondenă”, eufemism pentru poliția de moravuri.

Văzându-l cu valiza în mână, colegul îl întrebase ironic:

— Ai venit să-ți iei rămas-bun înainte de plecare?

— Am aici niște înregistrări făcute mai ales la periferia Parisului, la baluri, cafenele, bistrouri…

— Și ar trebui să mă intereseze?

— Poate că nu, dar mă interesează pe mine, și poate că au legătură cu un caz în curs de cercetare…

— Cel din strada Popincourt?

— Confidențial, da! Aș prefera însă să nu se afle. Sunt convins că ai pe cineva familiarizat cu acest mediu și căruia înregistrările i-ar putea spune ceva…

— Înțeleg… De exemplu, să adulmece un individ periculos… Un tip care, de teamă să nu fie dat în vileag…

— Exact…

— Bătrânul Mangeot… Are aproape patruzeci de ani de meserie… Cunoaște fauna din locurile astea mai bine ca nimeni altul.

Maigret îl cunoștea.

— Are timp liber?

— O să fac în așa fel încât să aibă…

— Știe să folosească chestiile astea?… Mă duc să aduc casetofonul din biroul meu…

Când se întoarse, un bărbat trist, cu trăsături moleșite și privirea lipsită de strălucire se afla în biroul șefului de la „Mondenă”.

Era unul dintre slujbașii mărunți de la Poliția Judiciară, unul dintre cei care, din lipsa unei instruiri de bază, rămânea fără grad toată viața. Aceștia, de cât umblaseră

prin Paris, dobândiseră mersul șefilor de sală și al chelnerilor de cafenea, care stau în picioare toată ziua. Ai fi zis că împrumutau culoarea ternă a cartierelor sărace pe care le băteau în lung și-n lat.

— Cunosc aparatele astea, zise el imediat. Sunt multe casete?

— Vreo cincizeci… Poate chiar mai multe…

— Dacă punem o jumătate de oră caseta… E urgent?

— Destul de urgent…

— Îi voi da un birou unde nu va fi deranjat, interveni șeful fostei brigăzi moravuri.

Îi explică amănunțit lui Mangeot ce se aștepta de la el și acesta dădu din cap ca să arate că înțelesese, apoi plecă cu valiza, în timp ce colegul lui Maigret zise cu glas scăzut:

— N-avea grijă… Pare ramolit… Sigur că nu-și mai face iluzii, dar e unul dintre cei mai valoroși colaboratori ai mei… Un fel de câine de vânătoare… Îl pui să miroasă o pistă și pleacă adulmecând…

Maigret se întoarse la birou și, după nici zece minute, îl sună judecătorul de instrucție.

— Am încercat de mai multe ori să vă prind la telefon… Mai întâi, felicitări pentru „captura” din noaptea trecută!

— A fost acțiunea celor de la Siguranța Națională.

— Am vorbit cu procurorul și e foarte mulțumit… Indivizii îmi vor fi aduși la trei după-amiază. Aș vrea să fiți în biroul meu, deoarece cunoașteți cazul mai bine decât mine… După ce vom sfârși cu spargerile, veți putea, în măsura în care considerați că e util,

să-i luați în biroul dumneavoastră… Știu că aveți un mod deosebit de a lua interogatorii…

— Vă mulțumesc… Voi veni la trei.

Deschise ușa de la biroul inspectorilor.

— Janvier, ești liber la prânz?

— Da, șefule… Termin raportul și…

Mereu rapoarte, hârțoage…

— Și tu, Lapointe?

— Știți bine că sunt totdeauna liber…

Pentru că asta însemna că se vor duce să ia masa de prânz toți trei la braseria *Dauphine*.

— Ne întâlnim la douăsprezece și jumătate… Maigret nu uită să-i telefoneze soției, iar aceasta nu scăpă ocazia să-l întrebe, ca de obicei:

— Crezi că vii la masa de seară? Păcat de prânz! Aveam melci…

Ca un făcut, de fiecare dată când nu venea acasă la una dintre mese, soția lui gătea ceva care îi plăcea în mod deosebit!

La urma urmelor, poate că și la braseria *Dauphine* aveau melci…

La ora trei, când Maigret intră pe culoarul lung unde se înșirau, pe ambele părți, birourile judecătorilor de instrucție, blitz-urile fotografilor intrară în funcțiune și vreo zece jurnaliști se repeziră spre el.

— Asistați la interogatoriul gangsterilor?

Încercă să se fofileze, nerăspunzând nici da, nici nu.

— De ce nu este aici comisarul Grosjean?

— Păi, habar n-am! Întrebați-l pe judecătorul de instrucție…

— Dumneavoastră vă ocupați de cazul din strada Popincourt, nu-i așa?

Nu avea niciun motiv să tăgăduiască.

— Pare să existe vreo legătură între cele

două cazuri?

— Domnilor, deocamdată n-am de făcut nicio declarație.

— Nu spuneți nu?

— Ați greși dacă ați trage concluzii…

— Ați fost noaptea trecută la Jouy-en-Josas, nu-i așa?

— Am fost.

— În ce calitate?

— Colegul meu Grosjean este mult mai îndreptățit să vă răspundă.

— Datorită investigațiilor dumneavoastră a fost descoperită pista hoților la Paris?

Cei patru bărbați arestați în noaptea precedentă stăteau pe două bănci, de o parte și de alta a ușii judecătorului, cu cătușele la mâini, parcă puțin amuzați de această scenă.

De la capătul celălalt al culoarului venea un avocat scund și gras, îmbrăcat în robă, părând că dă din aripi. Când îl zări pe comisar, se apropie și dădu mâna cu el.

— Ce mai faci, Maigret?

Blitz! Strângerea de mână fusese fotografiată, ca și cum scena ar fi fost pregătită.

— De fapt, de ce ești aici?

Maestrul Huet punea întrebarea în fața jurnaliștilor, și nu din întâmplare. Era un om abil, șiret, care obișnuia să apere grangurii din lumea interlopă. Foarte cultivat, amator de muzică și de teatru, era prezent la toate premierele, asista la toate marile concerte și astfel ajunsese să facă parte din lumea bună a Parisului.

— De ce nu intrăm?

— Nu știu… răspunse Maigret ironic.

Bărbatul mic și îndesat bătu la ușa judecătorului, o deschise și îi făcu semn

comisarului să intre o dată cu el.

— Bună ziua, dragă domnule judecător… Sper că nu vă supără prea tare prezența mea!… Clienții mei…

Magistratul dădu mâna cu el, apoi cu Maigret.

— Luați loc, domnilor. Voi cere să fie introduși arestații… Sper că nu vă e teamă de ei și că pot să-i las afară pe jandarmi…

Ceru să li se scoată cătușele. Încăperea, nu prea spațioasă, era acum plină. La capătul mesei care servea drept birou stătea grefierul. Trebuiră să mai aducă un scaun dintr-o cămăruță. Cei patru bărbați stăteau de o parte și de alta a avocatului lor, iar Maigret se așezase puțin mai retras, în planul doi.

— După cum știți, maestre, mai întâi trebuie să stabilesc identitatea arestaților… Veți răspunde fiecare când vă auziți numele… Julien Mila…

— Prezent.

— Nume, prenume, adresa actuală, locul și data nașterii, profesiunea…

— Milat cu *t?* întrebă grefierul care scria.

— Nu, numai, cu *a.*

Toate aceste formalități durară ceva timp. Demarle, bărbatul cu cicatrice și bicepși de luptător de bâlci, se născuse la Quimper. Fusese matelot și, în acest moment, era șomer.

— Adresa?

— Când la unul, când la altul… Găsesc totdeauna un prieten ca să mă găzduiască…

— Cu alte cuvinte, fără domiciliu fix…

— Păi, cu ajutorul de șomaj pe care ni-l dau…

Al patrulea, omul care stătuse de pază, era un amărât cu o sănătate șubredă care se

dădea drept comisionar și locuia pe strada Mont-Cenis din Montmartre.

— De când faci parte din bandă?

— Pardon, domnule judecător, interveni Huet. Mai întâi, ar trebui să se stabilească faptul că e vorba de o bandă…

— Tocmai voiam să vă pun o întrebare, maestre. Pe care dintre acești oameni îi reprezentați?

— Pe toți patru.

— Nu credeți că în cursul instrucției ar putea să apară un conflict între ei din cauza unei divergențe de interese?

— Nu prea cred, dar, dacă se va întâmpla așa, voi apela la alți confrați… Sunteți de acord, domnilor?

Toți patru dădură din cap.

— Pentru că suntem la chestiunile preliminare, era să spun la chestiunile de etică, continuă Huet cu un zâmbet care nu prevestea nimic bun, ar trebui să știți că acest caz a stârnit, de azi-dimineață, mult interes în presă… Am primit destul de multe telefoane și am cules informații care m-au surprins, ca să nu zic că m-au șocat…

Se lăsă pe spate și își aprinse o țigară. Judecătorul, în fața acelei celebrități a baroului, nu-și putea reține nervozitatea.

— Vă ascult.

— Arestarea nu s-a făcut în stilul obișnuit al arestărilor de acest gen… Trei mașini cu stații de emisie-recepție, dintre care una mare plină cu inspectori în civil, au sosit la locul respectiv aproape în același timp cu clienții mei, ca și cum poliția ar fi știut ce urma să se întâmple… Iar în fruntea acestei procesiuni se aflau comisarul Maigret, aici de față, și doi dintre colaboratorii săi… Adevărat, comisare?

— Adevărat.

— Văd că cel care m-a informat nu s-a înșelat.

Probabil cineva de la Siguranța Națională, poate un funcționar, poate o dactilografă…

— Credeam, și încă mai cred, că teritoriul celor de pe Quai des Orfèvres se limitează la Paris… Să zicem, la marele Paris, din care totuși nu face parte și Jouy-en-Josas…

Obținuse ceea ce dorise. Luase conducerea operațiunilor și judecătorul nu mai știa cum să-l facă să tacă.

— Oare nu pentru că informațiile despre această… să zicem, tentativă de spargere, au venit la Poliția Judiciară?… Nu spui nimic, Maigret?

— N-am nimic de spus.

— Nu erai acolo?

— Nu mă aflu aici ca să fiu interogat.

— Totuși, îți voi pune o altă întrebare, mai importantă. Nu cumva ocupându-te de alt caz, recent, ai dat din întâmplare peste acesta?

Maigret continua să tacă.

— Vă rog, maestre, interveni judecătorul.

— Încă o clipă. Mi s-a spus că niște inspectori de la Poliția Judiciară au stat, în ultimele două zile, în fața magazinului lui Emile Branchu… Comisarul Maigret a fost văzut chiar el, în două rânduri, într-o cafenea din Piața Bastiliei, unde clienții mei s-au întâlnit ocazional alaltăieri, și a interogat chelnerii, încercând să-l tragă de limbă și pe patron… Adevărat?… Îmi cer scuze, domnule judecător, dar vreau neapărat să așez acest caz în perspectiva lui reală, care poate că nu este cea pe care o cunoașteți.

— Ați terminat, maestre?

— Deocamdată.

— Pot să interoghez primul arestat? Julien Mila, spune-mi cine v-a indicat vila lui Philippe Lherbier și cine v-a vorbit despre tablourile de valoare aflate acolo.

— Îl sfătuiesc pe clientul meu să nu răspundă.

— Nu răspund.

— Ești bănuit că ai participat la douăzeci și una de spargeri de vile și castele, care au avut loc în ultimii doi ani în aceleași condiții.

— N-am nimic de spus.

— Cu atât mai mult, interveni avocatul, cu cât nu aveți nicio dovadă.

— Repet, generalizând, prima întrebare. Cine îți indica vilele și castelele?… Cine, apoi – probabil același personaj –, se ocupa de vânzarea tablourilor și obiectelor de artă furate?

— Nu știu nimic de toate astea.

Judecătorul oftă și trecu la rămar, dar Mimile nu se dovedi nici el mai vorbăreț. Iar Demarle, matelotul, se distră făcând pe comicul.

Doar bărbatul care stătuse de pază avu o atitudine diferită. Îl chema Gouvion și nu avea domiciliu fix.

— Nu știu ce caut aici. Nu-i cunosc pe acești domni. Mă aflam pe-acolo în căutarea unui locșor mai călduț unde să trag un pui de somn…

— Acesta este și punctul dumneavoastră de vedere, maestre?

— Sunt perfect de acord cu el și vă atrag atenția că acest om nu are cazier judiciar…

— Nimeni nu are nimic de adăugat?

— Vreau să pun o întrebare, chiar dacă mă repet. Ce rol joacă aici comisarul Maigret? Și

ce se va întâmpla după ce vom ieși din acest birou?

— Nu sunt obligat să vă răspund.

— Asta înseamnă că va avea loc un alt interogatoriu, nu la Palatul de Justiție, ci în birourile Poliției Judiciare, unde n-am acces?… Cu alte cuvinte, nu va fi vorba de spargere, ci de cu totul alt caz?

— Îmi pare rău, maestre, dar n-am ce să vă spun. Vă rog să cereți clienților dumneavoastră să semneze procesul-verbal provizoriu, care va fi bătut la mașină până mâine, în patru exemplare.

— Puteți semna, domnilor.

— Vă mulțumesc, maestre.

Și, ridicându-se, judecătorul de instrucție se îndreptă spre ușă, urmat fără tragere de inimă de avocat.

— Am mari rezerve…

— Le-am consemnat…

Apoi, către jandarmi:

— Puneți cătușele arestaților și duceți-i la Poliția Judiciară. Puteți folosi ușa de comunicație dintre noi. Mai rămâneți o clipă, domnule comisar…

Maigret se așeză la loc.

— Ce credeți?

— Cred că în acest moment maestrul Huet informează presa și împinge în față cazul, astfel încât, de mâine sau poate chiar de astă-seară, în ultimele ediții ale ziarelor, toată povestea va apărea cu lux de amănunte…

— Și asta vă supără?

— Mă întreb… Adineauri v-aș fi răspuns da. Intenția mea era să păstrez cele două cazuri separate și să nu las ziarele să le amestece. Acum însă…

Se gândea, cântărind argumentele pro și

contra.

— Poate că e mai bine așa. Făcând valuri, există șanse să…

— Credeți că unul dintre acești patru oameni…?

— Nu vreau să spun nimic categoric… Se pare că în buzunarul matelotului a fost găsit un cuțit suedez asemenea celui folosit de agresor în cazul din strada Popincourt… Omul poartă un impermeabil deschis la culoare, cu cordon, și o pălărie maro… Diseară, pentru orice eventualitate, îl voi confrunta cu soții Pagliati, pe aceeași stradă, în aceeași lumină, dar nu e ceva foarte concludent… O voi chema și pe bătrână să-l recunoască.

— Ce sperați?

— Nu știu… Spargerile țin de resortul celor de la Siguranță… Pe mine mă interesează cele șapte lovituri de cuțit care au răpit viața tânărului.

Când ieși din cabinetul judecătorului, constată că jurnaliștii plecaseră, dar îi regăsi în formație completă, ba chiar mai mulți, după cum i se păru, pe culoarul Poliției Judiciare. Cei patru suspecți nu se vedeau, căci fuseseră duși în birou, sub supraveghere.

— Ce se întâmplă, domnule comisar?

— Nimic neobișnuit…

— Vă ocupați de cazul de la Jouy-en-Josas?

— Știți foarte bine că asta nu mă privește.

— De ce arestații se află aici în loc să fie duși înapoi în sediul Siguranței?

— Ei bine, o să vă spun!

Luase brusc o hotărâre. Cu siguranță că Huet le vorbise de o conexiune între cele două cazuri, în loc să vadă publicându-se

informații mai mult sau mai puțin exacte și tendențioase, nu era mai bine să spună adevărul?

— Antoine Batille, domnilor, avea o pasiune: înregistra ceea el ce numea documente vii. Cu un casetofon pe umăr, se ducea în locuri publice, în cafenele, în baruri, la baluri, în restaurante, chiar în metrou, și pornea discret aparatul… Miercuri seara, pe la nouă și jumătate, se afla în cafeneaua din Piața Bastiliei și, ca de obicei, a pornit aparatul. Vecinii săi erau…

— Spărgătorii?

— Trei dintre ei… Omul pus de pază nu era… Înregistrarea nu e foarte bună… Totuși, se poate înțelege că se fixase o întâlnire peste două zile și că o anumită vilă era deja supravegheată… După nicio jumătate de oră, pe strada Popincourt, tânărul era atacat pe la spate și înjunghiat de șapte ori, una dintre lovituri fiind mortală…

— Credeți că vinovat e unul dintre acești oameni?

— Nu cred nimic, domnilor… Meseria mea nu este să cred, ci să descopăr dovezi sau să obțin mărturisiri…

— L-a văzut cineva pe agresor?

— Doi trecători, de la o anumită distanță, și o bătrână care locuiește peste drum de locul unde a fost comisă crima…

— Credeți că spărgătorii și-au dat seama că vorbele lor fuseseră înregistrate?

— Încă o dată vă spun că nu cred nimic… Dar este o ipoteză plauzibilă…

— Așadar, Batille ar fi fost urmărit de unul dintre ei până când a ajuns într-un loc destul de pustiu și… Ucigașul a luat casetofonul?

— Nu.

— Cum explicați acest lucru?

— Nu-l explic…

— Trecătorii de care ați vorbit… Presupun că e vorba de soții Pagliati… Vedeți că știm mai mult decât pare… Prin urmare, soții Pagliati, apropiindu-se în grabă, l-au împiedicat pe individ să…

— Nu. Lovise doar de patru ori… După ce s-a îndepărtat, s-a întors ca să mai lovească de încă trei ori… Ar fi putut foarte bine să smulgă casetofonul a cărui curea era petrecută pe după gâtul victimei.

— Așa că n-ați ajuns la nicio concluzie?

— Mă duc să-i interoghez pe cei patru…

— Împreună?

— Unul câte unul…

— Cu cine începeți?

— Cu Yvon Demarle, matelotul…

— În cât timp terminați?

— Nu știu… Puteți lăsa aici pe unul dintre voi…

— Și să ne ducem să bem o bere! E o idee bună! Mulțumim, domnule comisar…

Maigret ar fi băut și el cu dragă inimă o bere. Intră în birou și îl chemă pe Lapointe, care știa să stenografieze.

— Stai jos aici și notează…

Apoi, către Janvier:

— Adu-l, te rog, pe numitul Demarle!

Fostul marinar se prezentă cu mâinile împreunate în față.

— Scoate-i brățările… Iar tu, Demarle, stai jos!

— Ce-o să-mi faceți? Interogatoriu cu schimbul? Vă anunț că sunt căpos și n-o să scoateți nimic de la mine…

— Asta-i tot?

— Mă întreb de ce sus am avut dreptul la

prezența unui avocat, iar aici sunt singur…

— Maestrul Huet o să-ți explice cu prima ocazie. Printre obiectele găsite asupra ta se află și un cuțit suedez…

— De-asta m-ați adus aici? Îl am în buzunar de douăzeci de ani… E un cadou de la frate-miu, când eram pescar la Quimper, înainte să intru la Transat…

— Nu l-ai mai folosit de mult timp?

— Îl folosesc zilnic ca să tai carnea, ca la țară. Poate că nu-i elegant, dar…

— Marți seara erai, împreună cu două persoane, la *Café des Amis,* în Piața Bastiliei…

— Asta s-o ziceți dumneavoastră… Eu nu sunt în stare să-mi amintesc azi ce-am făcut ieri… Se pare că sunt cam tare de cap…

— E vorba de Mila, de rămar și de tine. Ați vorbit mai mult sau mai puțin ferit despre spargere și ai primit sarcina, printre altele, să faci rost de o mașină. De unde ai furat-o?

— Ce?

— Mașina.

— Care mașină?

— Presupun că nu știi nici unde se află strada Popincourt?

— Nu sunt din Paris…

— Niciunul dintre voi trei n-a băgat de seamă că un tânăr, așezat la masa vecină, pornea un casetofon?

— Un ce?

— Nu l-ai urmărit pe acel tânăr?

— De ce? Vă rog să credeți că nu e stilul meu…

— N-ai fost însărcinat de complicii tăi să recuperezi caseta?

— A! Acum e vorba de o casetă! Asta-i tot?

— Asta-i tot…

Către Janvier:

— Du-l într-un birou liber… Același lucru…

Janvier avea să repete întrebările, aproximativ cu aceleași cuvinte și în aceeași ordine. După ce avea să sfârșească, urma să fie schimbat cu alt inspector.

Maigret nu-și făcea prea mari iluzii în cazul de față, dar era procedeul cel mai eficace. Putea să dureze ore întregi. Un astfel de interogatoriu avusese nevoie de treizeci și două de ore până ce individul în cauză, intrat acolo ca martor, să-și mărturisească crima. Iar în timpul interogatoriului, polițiștii fuseseră gata de vreo trei-patru ori să-l elibereze, atât de bine se pricepuse să facă pe nevinovatul.

— Adu-mi-l pe Mila, îi zise el lui Lourtie, aflat în biroul inspectorilor.

Barmanul știa că e băiat frumos, mai inteligent, mai experimentat decât complicii săi. Ai fi zis că îi făcea plăcere să-și joace rolul.

— Ia uite! Vorbărețul nu-i aici?

Se prefăcea că îl caută cu privirea pe avocat.

— Credeți că e legal să mă interogați în lipsa lui?

— Treaba mea.

— Zic asta pentru că nu vreau ca, din cauza unui detaliu, întreaga procedură să fie declarată ilegală.

— Pentru ce-ai fost condamnat prima dată?

— Nu-mi mai amintesc. De altfel, aveți totul în arhivă… Chiar dacă n-am avut de-a face personal cu dumneavoastră, știu cam cum e sediul…

— Când ați băgat de seamă că vi se înregistrează conversația?

— Despre ce conversație vorbiți și despre ce înregistrare?

Maigret avu răbdare să pună toate întrebările, știind totuși că era inutil. Iar Lourtie, așa cum făcea acum Janvier cu matelotul, avea să le repete întruna.

A urmat rămarul. La prima vedere, părea timid, dar era la fel de curajos ca și ceilalți.

— Spargi de mult vilele nelocuite?

— Poftim?

— Te întreb dacă…

Lui Maigret îi era cald și sudoarea îi lipea cămașa de spinare. Cei patru se înțeleseseră. Fiecare își juca rolul fără să se arate surprins de întrebările mai mult sau mai puțin neașteptate.

Marinarul-vagabond își menținu declarația. Mai întâi, nu fusese la întâlnire în Piața Bastiliei. Pe urmă, marți seara, căuta un „culcuș”, cum zicea el.

— Într-o casă nelocuită?

— Cu condiția ca ușa să fie deschisă… În casă sau în garaj…

La șase seara, cei patru bărbați urcau în duba poliției și se întorceau la sediul Siguranței Naționale, unde aveau să-și petreacă noaptea.

— Tu ești, Grosjean?… Îți mulțumesc că mi i-ai trimis… Nu, n-am scos nimic de la ei… Sunt niște înrăiți!

— Mie-mi spui! În privința spargerii de marți, nu sunt probleme, pentru că au fost prinși în flagrant delict… Dar pentru celelalte spargeri, dacă nu găsim probe sau martori…

— După ce ziarele vor scrie despre toată tărășenia, ai să vezi că vor apărea și martorii…

— Crezi în continuare că unul dintre ei e

vinovat pentru cele întâmplate pe strada Popincourt?

— Ca să fiu sincer, nu…

— Ai vreo bănuială?

— Nu…

— Ce intenționezi să faci?

— Să aștept…

Și era adevărat. Ziarele de seară publicau deja, în ultima ediție, relatarea celor petrecute pe culoarul judecătorilor de instrucție, apoi declarațiile făcute de Maigret la Poliția Judiciară.

Să fie acesta ucigașul
din strada Popincourt?

Sub această întrebare se vedea fotografia lui Yvon Demarle, cu cătușe la mâini, lângă ușa judecătorului Poiret.

Maigret caută în cartea de telefon numărul familiei Batille și sună.

— Alo, cine e le telefon?

— Valetul domnului Batille…

— Domnul Batille e cumva acasă?

— Încă nu s-a întors. Cred că avea întâlnire cu medicul său…

— Sunt comisarul Maigret. Când au loc funeraliile?

— Mâine la zece…

— Mulțumesc.

Uf! Ziua se terminase pentru Maigret, așa că își sună soția ca să o anunțe că vine la cină.

— După care mergem la cinema, adăugă el.

Ca să se mai gândească și la altceva!

Capitolul 5

Pentru orice eventualitate, Maigret îi ceruse tânărului Lapointe să-l însoțească. Stăteau amândoi în mulțime, spre chei, nu în fața casei îndoliate, ci în fața casei vecine, pentru că nu găsiseră un loc mai bun din cauza mulțimii de curioși.

Mașinile, printre care multe limuzine cu șofer, erau înșirate de-a lungul cheiului, de la podul Louis-Philippe până la podul Sully, iar altele staționau de cealaltă parte a insulei, pe cheiurile Béthune și Orléans.

Era o dimineață răcoroasă, foarte senină, foarte veselă, plină de culori pastelate.

Mașinile se opreau în fața porții mari drapate în negru, oamenii urcau și se înclinau în fața sicriului, după care coborau și așteptau afară formarea convoiului.

Un fotograf cu părul roșcat, cu capul descoperit, se mișca de colo-colo, îndreptându-și obiectivul spre șirurile de curioși. Nu era totdeauna bine primit, iar unii îi trânteau în față ce credeau despre el.

Totuși, își vedea în continuare de treabă, netulburat. Oamenii, mai ales cei care bombăneau, ar fi fost surprinși dacă ar fi aflat că nu era angajatul vreunui ziar și nici nu fusese trimis acolo de vreo agenție sau revistă, ci executa ordinul lui Maigret.

Acesta urcase dis-de-dimineață la laboratorul Identității Judiciare și, împreună cu Moers, îl alesese pe Van Hamme, cel mai bun și cu siguranță cel mai descurcăreț dintre fotografii disponibili.

— Aș vrea fotografii cu toți curioșii, mai întâi în fața casei defunctului, pe urmă în fața bisericii, când sicriul va fi dus și apoi scos de

acolo, și, în sfârșit, la cimitir. După developarea fotografiilor, le vei studia cu lupa. E posibil ca una sau mai multe persoane să se găsească în toate cele trei locuri. Astea mă interesează pe mine. Va trebui să le mărești, fără cei din jur…

Fără să vrea cu tot dinadinsul, Maigret căuta cu privirea un impermeabil de culoare deschisă, cu cordon, și o pălărie maro. Existau puține șanse ca ucigașul să fi rămas în aceeași ținută, pentru că ziarele de dimineață îi publicaseră descrierea. Acum, cele două cazuri, cel de pe strada Popincourt și spargerea, fuseseră de-a binelea amestecate.

Se vorbea mult de rolul Poliției Judiciare, despre interogatoriile din ajun și erau publicate fotografiile celor patru arestați.

Într-un ziar, sub fotografia lui Demarle, matelotul, în impermeabil deschis la culoare și cu pălărie maro, erau tipărite cuvintele:

El să fie ucigașul?

Era acolo lume de tot felul. Mai întâi, lângă casă, stăteau cei care intraseră să-și ia un ultim rămas-bun de la defunct și acum așteptau să-și ocupe locul în cortegiu. La marginea trotuarului se aflau mai ales cei care locuiau în insula Saint-Louis, portarii, comercianții de pe strada Saint-Louis-en-l'Île.

— Un băiat atât de drăguț!… Și foarte timid!… Când intra în magazin, totdeauna își ridica pălăria…

— Măcar dacă s-ar fi tuns mai scurt… Părinții n-ar fi trebuit să-l lase așa… Niște oameni atât de distinși!… Părea vulgar…

Din când în când, Maigret și Lapointe schimbau o privire, iar comisarului îi trecu

prin minte o idee ciudată. Cu câtă frenezie și-ar fi plimbat Antoine Batille microfonul prin acea mulțime dacă ar fi fost în viață! Dar, firește, dacă ar fi fost în viață, nu s-ar mai fi strâns mulțimea…

Își făcu apariția și mașina mortuară, care trase la trotuar, urmată de alte trei autoturisme. Se vor duce cu mașina la biserica Saint-Louis-en-l'Île, care se afla la două sute de metri?

Cei de la pompe funebre coborâră mai întâi coroanele și jerbele. Florile acoperiră mașina mortuară și fură înghesuite și în celelalte trei mașini.

Printre cei care așteptau, mai exista o categorie, personalul companiei de parfumuri Mylène, care forma grupuri mici. Multe fete și femei tinere erau drăguțe, îmbrăcate cu o eleganță care, în soarele dimineții, avea parcă ceva agresiv.

În mulțime se produse o mișcare, ca un curent care trecea de la un capăt la altul al rândurilor, și apăru sicriul purtat de șase bărbați. După ce îl așezară în mașina mortuară, apăru și familia. În față mergea Gérard Batille, încadrat de soția și de fiica sa. Era tras la față și foarte palid. Nu se uita la nimeni, dar părea surprins că vede atât de multe flori.

Se simțea că era rupt de realitate, că abia dacă își dădea seama ce se petrecea în jurul lui. Doamna Batille dovedea mai multă stăpânire de sine, chiar dacă își ștergea uneori ochii prin voalul subțire de culoare neagră care îi acoperea fața.

Minou, sora defunctului, pe care Maigret o vedea pentru prima dată în negru, părea mai înaltă și mai slabă și era singura atentă la tot

ce se întâmpla în jur.

Alți fotografi – de data aceasta din partea presei –, au făcut în acel moment câteva fotografii. Urmau mătuși, unchi, rude mai mult sau mai puțin îndepărtate și, probabil, cei care ocupau posturi de conducere în compania de parfumuri și cosmetice.

Mașina mortuară se puse în mișcare, mașinile cu flori și familia își ocupară locurile în urma ei, după care veneau prietenii, studenți, profesori și comercianții din cartier.

O parte dintre cei care așteptaseră acolo se îndreptau spre Pont-Marie sau spre Pont-Sully, ca să se întoarcă la treburile lor, dar alții merseră la biserică.

Maigret și Lapointe se numărară printre aceștia din urmă. Mergeau pe trotuar și, pe strada Saint-Louis-en-l'Île, întâlniră o altă mulțime, care nu fusese prezentă în fața casei. Biserica era deja plină mai bine de jumătate. Murmurul orgii se auzea din stradă. Sicriul fu așezat pe catafalc și acoperit doar cu o parte din flori.

Mulți oameni rămăseseră afară. Ușile nu fuseseră închise și slujba începu în timp ce soarele și aerul răcoros pătrundeau în biserică.

— *Pater Noster…*

Preotul, foarte în vârstă, dădea roată catafalcului, agitând sfeștocul, apoi legănând cădelnița.

— *Et ne nos inducat în tentationem…*

— *Amen…*

Afară, Van Hamme lucra de zor.

— La care cimitir? întrebă Lapointe cu glas scăzut, aplecat peste umărul comisarului.

— Montparnasse… Au acolo un cavou al familiei…

— Mergem și noi?

— Nu cred…

Noroc că veniseră mulți agenți ca să dirijeze circulația. Cei mai apropiați membri ai familiei urcară în prima mașină, urmați de rudele mai îndepărtate și de colaboratorii lui Batille, prieteni care alergau să-și ia mașina și se străduiau să se strecoare prin mulțime.

Van Hamme avusese grijă să vină cu o mică mașină neagră a Poliției Judiciare, care îl aștepta într-un punct strategic și îl luă în ultimul moment.

Mulțimea se risipea treptat. Câteva grupuri încă mai discutau pe trotuare.

— Acum putem să ne întoarcem… zise Maigret, oftând.

Trecură podul în spatele catedralei Notre-Dame și se opriră într-un bar, la colțul bulevardului Palatului.

— Ce iei?

— Un vin alb… Vouvray…

Pentru că pe oglinzi era scris cu creta cuvântul „vouvray”.

— Și eu… Două pahare de vouvray…

Era aproape de amiază când Van Hamme intră în biroul lui Maigret, cu pozele în mână.

— N-am terminat, dar am vrut să vă arăt ceva… Trei inși studiem pozele cu lupa… Ăsta m-a frapat imediat…

Prima fotografie, făcută pe cheiul Anjou, arăta doar o parte a corpului și a feței, pentru că o femeie venea dintr-o parte și încerca să ajungă în primul rând.

Bărbatul purta în mod incontestabil un impermeabil bej deschis și o pălărie închisă la culoare. Era destul de tânăr, de vreo treizeci de ani. Avea o figură comună și părea că se încruntă, ca și cum nu i-ar fi plăcut ceva din

jurul lui.

— Uitați o fotografie ceva mai bună…

Aceeași față, mărită. Avea buzele destul de groase, parcă ar fi fost bosumflat, iar privirea era cea a unui om timid.

— Tot pe cheiul Anjou. Vom vedea dacă apare și în fotografiile făcute în fața bisericii, care acum sunt la developat. Vi le-am adus pe-astea pentru că apare impermeabilul…

— Nu mai erau și alte impermeabile?

— Erau mai multe, dar numai trei cu cordon: acesta, un bărbat mai în vârstă, cu barbă, și unul de vreo patruzeci de ani, fără pălărie, care fuma pipă…

— Adu-mi tot ce mai găsești după masa de prânz.

La urma urmelor, impermeabilul nu însemna mare lucru. Dacă ucigașul lui Batille citise ziarele de dimineață, știa că acestea îi publicaseră descrierea. De ce ar fi mai fi purtat aceleași haine ca în seara atacului din strada Popincourt? Pentru că nu avea altele? Din sfidare?

Maigret luă masa de prânz tot la braseria *Dauphine,* însoțit doar de Lapointe, pentru că Janvier și Lucas nu erau la birou.

La două și jumătate, Maigret primi un telefon care îl destinse. S-ar fi zis că, brusc, o mare parte din grijile sale dispăreau.

— Alo, comisarul Maigret? Vi-l dau pe domnul Frémiet, redactorul-șef… Nu închideți…

— Alo… Maigret?

Cei doi se cunoșteau de mult timp. Frémiet era redactorul-șef al unuia dintre marile ziare de dimineață.

— Nu te întreb dacă ancheta e pe drumul cel bun… Îmi permit să-ți telefonez pentru că

am primit un mesaj destul de ciudat… În plus, a sosit prin poșta pneumatică, ceva rar pentru o scrisoare anonimă…

— Te ascult…

— Știi că am publicat dimineață fotografia membrilor bandei de la Jouy-en-Josas… Sub fotografia marinarului, redactorul meu a vrut să se tipărească mențiunea: *El să fie ucigașul?*

— Am văzut…

— Această poză, luată din ziar, ne-a fost trimisă, cu un singur cuvânt, scris cu litere mari și cerneală verde*: Nu!*

În acel moment, fața lui Maigret se lumină brusc.

— Dacă nu ai nimic împotrivă, voi trimite un om după acest mesaj… Știi la ce birou al poștei pneumatice a fost predat?

— La cel din strada Faubourg-Montmartre… Dar te rog, comisare, să nu dai informația confraților mei… Nu pot să public documentul ăsta decât mâine dimineață… A fost deja fotografiat… Doar dacă nu-mi ceri să-l țin secret…

— Nu, chiar aș vrea să-l comentați. O clipă… Cel mai bine ar fi să emiteți părerea că e o glumă, subliniind că adevăratul ucigaș n-ar risca să se compromită în acest fel…

— Cred că înțeleg…

— Mulțumesc, Frémiet… Trimit pe cineva imediat…

Intră în biroul inspectorilor, îl trimise pe unul dintre ei la redacția ziarului, pe Champs-Elysées, și îi ceru lui Lapointe să-l urmeze în biroul lui.

— Păreți foarte vesel, șefule…

— Puțin! Puțin! S-ar putea încă să mă înșel…

li spuse povestea cu fotografia decupată

din ziar și cu cuvântul *Nu!* scris cu cerneală verde.

— Chiar și cerneala asta îmi spune ceva…

— De ce?

— Pentru că cel care a lovit de șapte ori, în două serii, dacă se poate spune așa, pe o ploaie foarte puternică, în timp ce doi oameni veneau spre el pe trotuar și o femeie îl privea de la fereastră, nu-i chiar un om ca oricare altul… Am băgat de seamă deseori că cei care folosesc cerneală verde sau roșie simt o nevoie profundă să iasă în evidență. Acesta fiind pentru ei unul dintre mijloace…

— Vreți să spuneți că e vorba de un nebun?

— Nu chiar… Mulți ar spune că e un original… Există tot felul de grade…

Van Hamme intră în birou și, de data asta, aduse un teanc de fotografii, unele încă umede.

— Mai apare bărbatul cu impermeabil?

— Doar trei persoane, în afară de familie și de cei apropiați, apar în toate cele trei locuri: pe cheiul Anjou, în fața bisericii și nu departe de cavou, la cimitirul Montparnasse…

— Dă-mi să văd…

— Mai întâi, femeia aceasta…

O femeie tânără, de vreo douăzeci și cinci de ani, cu o față patetică. Părea neliniștită, chinuită de ceva. Purta o haină neagră, prost croită, și părul îi cădea, fără să fie prea bine aranjat, de o parte și de alta a feței.

— Mi-ați spus să mă ocup doar de bărbați, dar mi-am zis…

— Înțeleg…

Maigret o privea cu atenție, ca și cum ar fi vrut să-i ghicească secretul. Părea o fată din popor care nu acorda prea mare atenție

propriului aspect exterior.

De ce era la fel de emoționată ca membrii familiei, mai emoționată decât Minou, de exemplu?

Minou îi spusese că fratele ei nu se culcase probabil niciodată cu o femeie. Era chiar atât de sigură? Nu putea să se înșele? Nu putea Antoine să aibă o iubită?

În starea de spirit pe care o avea atunci când „vâna” voci omenești prin cartierele cele mai populate, nu ar fi existat cele mai mari șanse să-l intereseze o fată de genul ăsta?

— După ce vom termina, Lapointe, te vei întoarce imediat în insula Saint-Louis. Nu știu de ce, dar o văd foarte bine vânzătoare la o băcănie, la o lăptărie. Sau poate chelneriță într-o cafenea sau într-un restaurant…

— Al doilea personaj, zise Van Hamme, arătând o fotografie mărită a unui bărbat de vreo cincizeci de ani.

Cu o ținută puțintel mai dezordonată, l-ai fi putut lua drept un vagabond. Privea drept în față, resemnat, și te întrebai ce anume l-ar fi putut interesa la acea înmormântare.

Îți venea greu să-l vezi aplicându-i unui tânăr șapte lovituri de cuțit și apoi fugind. Ucigașul nu venise în cartier cu mașina, era aproape sigur. Probabil că luase metroul de la stația Voltaire, aflată foarte aproape de locul unde fusese comisă agresiunea. Taxatorul avea doar amintiri vagi, pentru că într-un minut-două se prezentaseră vreo șase-șapte persoane la intrarea pe peron. Composta biletele fără să ridice capul. Era ceva mecanic.

— Dacă ar fi să mă uit la toți cei care trec prin fața mea, aș ameți! Mutre și iar mutre… Fețe aproape totdeauna morocănoase…

De ce omul acela cu haine uzate stătuse în fața casei, apoi în fața bisericii, și de ce se dusese pe urmă și la cimitirul din Montparnasse?

— Iar al treilea? întrebă Maigret.

— Îl cunoașteți. E cel pe care vi l-am arătat dimineață. Puteți vedea că nu se ascunde. Probabil că a observat prezența mea în cele trei locuri. Aici, pe aleea cimitirului, se uită curios la mine, ca și cum s-ar întreba de ce fotografiez mulțimea, și nu sicriul sau familia…

— Așa e… Nu pare îngrijorat, preocupat… Lasă-mi pozele astea… Vreau să mă uit liniștit la ele… Mulțumesc, Van Hamme. Spune-i lui Moers că sunt foarte mulțumit de treaba pe care ai făcut-o…

— Acum mă duc în insula Saint-Louis să arăt fotografia fetei? întrebă Lapointe, după ce rămase singur cu Maigret.

— Probabil că e inutil, dar merită să încercăm. Vezi dacă a venit Janvier…

Acesta intră curând în birou și se uită curios spre teancul de fotografii.

— Dragă Janvier, aș vrea să te duci la Sorbona. Cred că nu va fi greu să afli, de la secretariat, ce cursuri frecventa cel mai mult Antoine Batille.

— Să vorbesc și cu colegii lui?

— Exact… Poate că nu avea adevărați prieteni, dar nu se poate să nu fi schimbat o vorbă-două cu ceilalți studenți… Iată o primă fotografie, cea a unei fete care, dimineață, la înmormântare, părea emoționată și a făcut tot drumul până la cimitir… Poate că cineva i-a văzut împreună… Poate doar a auzit de ea…

— Am înțeles.

— Fotografia astălaltă este a unui bărbat

cu impermeabil care se afla pe cheiul Anjou, apoi în fața bisericii și, în final, la cimitirul Montparnasse… Arat-o și pe asta, pentru orice eventualitate… Sper să fie un curs astăzi și să poți aștepta terminarea lui…

— Nu vorbesc și cu profesorul?

— Nu cred că profesorii au ocazia să-și cunoască elevii… Dar uite încă o fotografie!… Poate că nu are nicio legătură cu acest caz, dar nu trebuie să neglijăm nimic…

După un sfert de oră, Maigret primea tăietura din ziar pe care era scris *Nu!* cu cerneală verde. Cuvântul, scris cu litere de tipar mari de aproape doi centimetri, fusese subliniat cu o linie apăsată. Semnul exclamării depășea un centimetru înălțime.

Semăna cu un protest vehement. Cel care scrisese acele litere era probabil indignat că cineva putea să ia un individ amărât, ca fostul matelot, drept ucigașul de pe strada Popincourt.

Maigret rămase mai bine de un sfert de oră nemișcat în fața tăieturii din ziar și a fotografiilor, trăgând molcom din pipă, apoi, cu un gest parcă automat, ridică receptorul telefonului.

— Alo… Frémiet?… Mi-era teamă că nu te mai găsesc… Mulțumesc pentru document, mi se pare foarte interesant… La început, m-am gândit la un mic anunț în jurnalul de mâine dimineață, dar e posibil să nu citească mica publicitate. Cu siguranță că va mai fi un articol despre caz…

— Reporterii noștri studiază spargerile precedente… Am unii care cercetează pe o rază de cincizeci de kilometri în jurul Parisului, arătând fotografiile gangsterilor tuturor vecinilor vilelor jefuite.

— Te-aș ruga ca sub articolul sau articolele voastre, să publici următoarele rânduri:

Comisarul Maigret ar vrea să știe pe ce-și bazează afirmația expeditorul scrisorii pneumatice. Îl roagă, dacă are informații interesante, să binevoiască să ia legătura cu el, prin poștă sau telefonic.

— Înțeleg. Vrei să repeți, ca să fiu sigur că am scris bine fiecare cuvânt?

Maigret repetă fără grabă.

— Bine! Am să public anunțul pe prima pagină, ba chiar în chenar… Probabil îți dai seama că vei primi scrisori și telefoane de la nebuni…

Maigret zâmbi.

— Sunt obișnuit… De altfel, și tu… Poliția și redacțiile ziarelor…

— Bun… Te rog să fii amabil și să mă ții la curent cu noutățile…

Comisarul se cufundă în lectura ziarelor de seară, care tocmai îi fuseseră aduse, mormăind de fiecare dată când găsea o inexactitate. Exista cel puțin o exagerare la fiecare paragraf, iar hoții de tablouri deveneau una dintre bandele cele mai misterioase și mai bine organizate din Paris.

Ultimul titlu era:

Pe când arestarea Creierului?

Ca în serialele de la televizor!

Trimise la serviciul antropometric tăietura din ziar primită de la Frémiet, pentru eventualele amprente digitale. Răspunsul nu se lăsă așteptat.

— Amprenta degetului mare pe fotografie și o foarte bună imagine a arătătorului pe

spatele hârtiei. Dar nu corespund cu niciuna dintre amprentele din fișierul nostru…

Asta însemna, evident, că ucigașul lui Antoine Batille nu fusese niciodată arestat și, prin urmare, că nu fusese niciodată condamnat.

Maigret nu era deloc surprins și se pregătea să reia lectura ziarelor, când Lapointe intră ca o vijelie, foarte entuziasmat.

— Baftă mare, șefule!… Pardon, am avut noroc… Ați avut dreptate… Pe când treceam pasarela, am băgat de seamă că nu mai am țigări… Am luat-o pe strada Saint-Louis-en-l'Île, am intrat în cafeneaua din colț… Și pe cine văd?…

— Pe fata din fotografie…

— Exact… E chelneriță… Rochie neagră și șorț alb… La o masă se juca belotă: măcelarul, băcanul, patronul și un tip care stătea cu spatele la mine… Am luat țigări și m-am așezat… Când m-a întrebat ce vreau să beau, am cerut o cafea și s-a dus să-mi pregătească un expresso. „La ce oră închideți seara?" M-a privit surprinsă. „Depinde de seară. Eu termin la șapte, pentru că tot eu deschid dimineața…" Mi-a dat restul și a plecat, fără să-mi mai acorde atenție… N-am vrut să-i pun întrebări cu patronul de față… Mi-am zis că poate doriți să vorbiți personal cu ea…

— N-ai greșit.

— Pare tot timpul gata să izbucnească în plâns. Merge ca în ceață și are nările roșii.

Janvier se întoarse la Quai des Orfèvres abia pe la șase.

— A fost un curs de sociologie, la care se pare că era nelipsit… Am așteptat în curte… Îi vedeam pe studenți în bănci și, la sfârșitul

cursului, s-au grăbit toți să iasă. Am vorbit cu doi-trei, dar fără niciun rezultat., Antoine Batille? Cel despre care scriu ziarele? Da, înțeleg, dar nu eram apropiați… Dacă dai cumva de unul Harteau…”

Al treilea student oprit de Janvier se uitase în jur, apoi se întorsese spre un tânăr care se îndepărta și îl strigase:

— Harteau! Harteau! Te caută cineva…

Apoi, către Janvier:

— Vă las… Trebuie să prind trenul…

Alții plecau cu motocicleta, cu motoreta.

— Vreți să vorbiți cu mine? întrebase un tânăr înalt, cu fața palidă și ochii de un cenușiu deschis.

— Se pare că ai fost prietenul lui Antoine Batille…

— Prieten… e cam mult spus. Nu se împrietenea ușor… Să spunem că am fost coleg cu el și că se mai întâmpla să schimbăm o vorbă în curte, iar uneori mergeam să bem un păhărel împreună… O singură dată am fost la el acasă, și nu m-am simțit deloc în largul meu… Trebuie să vă spun că sunt fiul unei portărese din piața Denfert-Rochereau… Nu mă rușinez de asta… Acolo nu știam cum să mă port…

— Ai fost azi-dimineață la înmormântare?

— Doar la biserică… Pe urmă am avut un curs important…

— Știi cumva dacă colegul tău avea dușmani?

— Cu siguranță că nu avea…

— Era iubit?

— Nu era nici iubit… Nu era luat în seamă mai mult decât ceilalți…

— Dar tu ce crezi despre el?

— Era un tip valabil… Era mult mai

sensibil decât lăsa să se vadă… Cred că era prea sensibil și se închidea în el foarte ușor…

— Ți-a vorbit de casetofonul lui?

— Într-o zi chiar mi-a cerut să-l însoțesc… Îl pasiona… Spunea că vocea oamenilor este mai grăitoare decât imaginea așa cum o arată fotografia… Îmi aduc aminte că a zis: „Există o mulțime de vânători de imagini. Dar nu cunosc niciun vânător de sunete…” Spera ca la Crăciun să primească unul dintre ultimele casetofoane miniaturizate fabricate în Japonia… Le poți ține în palmă… În Franța încă nu avem, dar se pare că vor sosi și la noi… Știa despre ele din articolele apărute în reviste…

Janvier îl întrebase pe Harteau dacă Batille avea iubite.

— Iubite? Nu… În orice caz, eu nu știu… Nu era genul lui… Și era timid, rezervat… Totuși, de câteva săptămâni era îndrăgostit… N-a putut să păstreze secretul… Trebuia să spună cuiva și sora lui obișnuia să-l ia peste picior, zicând că el era fata, iar ea băiatul casei… N-am văzut-o, dar lucra în insula Saint-Louis, iar el o întâlnea în fiecare dimineață la opt… La ora asta, era singură în cafenea… Patronul dormea încă și patroana se ocupa de treburile casei la etaj… Erau mereu întrerupți de clienți, dar aveau și câteva momente când puteau fi singuri…

— Chiar era ceva serios?

— Așa cred…

— Ce intenții avea?

— În ce privință?

— Cum își vedea viitorul, de exemplu?

— Anul viitor voia să urmeze cursul de antropologie… Visa să fie profesor în Asia, în Africa, în America de Sud, succesiv, ca să

studieze diferitele rase umane… Ar fi vrut să dovedească faptul că sunt fundamental asemănătoare, că diferențele vor dispărea când condițiile de existență vor deveni la fel pe tot globul…

— Avea de gând să se căsătorească?

— Încă nu vorbea de asta… Era ceva prea recent… În orice caz, nu voia să se însoare cu o fată din mediul lui…

— Era revoltat împotriva părinților, a familiei?

— Nici măcar… Îmi amintesc că mi-a spus o dată: „Când mă întorc acasă, mă cred în 1900…”

— Mulțumesc… Îmi cer scuze că ți-am răpit din timp.

Și Janvier conchise:

— Ce spuneți, șefule?… Dacă puștoaica asta are un frate?… Dacă au mers mai departe decât crede tânărul Harteau?… Dacă fratele nu voia în ruptul capului ca fiul patronului parfumurilor Mylène să se căsătorească cu sora lui?… Înțelegi ce vreau să spun…

— Acum parcă tu ești puțintel de pe la 1900, dragă Janvier!

— Se mai întâmplă și azi, nu?

— N-ai citit statisticile? Așa-numitele crime pasionale au scăzut la mai puțin de jumătate și vor ajunge cândva să fie privite ca un delicios anacronism… Apropo, Lapointe a găsit-o și fata lucrează într-adevăr în insula Saint-Louis. Diseară voi încerca să stau de vorbă cu ea…

— Acum ce fac?

— Nimic. Orice. Ca de obicei. Așteptăm.

La șase și un sfert, Maigret își bea aperitivul la braseria *Dauphine,* unde se aflau

și doi dintre colegii săi. Puteau să treacă și săptămâni întregi până când cei de pe Quai des Orfèvres să dea ochii unul cu altul, fiecare fiind parcă închis în sectorul lui. Braseria *Dauphine* era terenul neutru unde toți se întâlneau în cele din urmă.

— Ce se mai aude cu crima din strada Popincourt? Acum ai început să lucrezi pentru cei de la Siguranță?

La șapte fără zece, Maigret se plimba prin fața cafenelei de pe strada Saint-Louis-en-l'Île și o vedea pe fată, în cafenea, cum servea clienții.

Patroana era la casă, patronul servea la tejghea. Era momentul de activitate mai intensă de la ora aperitivului de seară.

La șapte și cinci, fata dispăru pe o ușă și reveni, după câteva clipe, îmbrăcată cu pardesiul din fotografie. Îi spuse câteva cuvinte patroanei și ieși. Se îndreptă direct spre cheiul Anjou, fără să se uite în jur, iar Maigret se văzu obligat să mărească pasul ca să o prindă din urmă.

— Domnișoară, fii amabilă…

Ea crezu altceva și aproape că vru să o ia la fugă.

— Sunt comisarul Maigret… Vreau să vorbim de Antoine…

Ea se opri brusc și îl privi cu un fel de spaimă.

— Ce-ați spus?

— Că aș vrea să vorbim de…

— Am auzit. Dar nu înțeleg. Eu…

— Nu are niciun rost să tăgăduiești, domnișoară…

— Cine v-a spus?

— Fotografia dumitale sau, mai bine zis, fotografiile… Azi dimineață erai în fața casei

lui Antoine, cu o batistă mototolită între degetele crispate… Erai și la intrarea, și la ieșirea de la slujba funerară, apoi ai mers și la cimitir…

— De ce am fost fotografiată…?

— Dacă vrei să-mi acorzi un moment și să mergi alături de mine, am să-ți explic. Îl căutăm pe ucigașul lui Antoine Batille… Aș putea spune că nu avem nicio pistă serioasă, niciun indiciu util. În speranța că acest ucigaș va fi atras de înmormântarea victimei sale, am cerut să fie fotografiați curioșii… Fotograful a căutat persoanele care s-au aflat în toate aceste trei locuri…

Ea își mușcă buzele. Mergeau foarte firesc pe chei și trecură prin fața imobilului unde locuia familia Batille. Draperiile negre cu ciucuri de argint dispăruseră. Era lumină la toate etajele. Casa își reluase ritmul de viață obișnuit.

— Ce vreți de la mine?

— Să-mi spui tot ce știi despre Antoine… Ești persoana cea mai apropiată de el…

Ea roși brusc.

— De ce ziceți asta?

— Pentru că a spus-o chiar dânsul, dar în alt fel… Avea un amic la Sorbona…

— Fiul portăresei?

— Da…

— Era singurul… Nu avea încredere în ceilalți colegi… Avea tot timpul impresia că era diferit…

— Din vorbele lui, acest Harteau a înțeles că intenționa să vă căsătoriți într-o zi.

— Sunteți sigur că a spus asta?

— Dumitale nu ți-a spus?

— Nu… N-aș fi acceptat… Nu suntem din aceeași lume…

— Poate că nu era din nicio lume sau avea propria lui lume…

— De altfel, părinții lui…

— De când te cunoștea?

— De când lucrez la cafenea… Adică de patru luni… Îmi amintesc că era iarnă… Ningea în prima zi când l-am văzut… Cumpăra un pachet de *Gitanes*… Venea în fiecare zi după țigări…

— De cât timp a fost nevoie ca să te aștepte la ieșire?

— Mai mult de o lună…

— Ai fost amanta lui?

— Exact acum o săptămână…

— Ai un frate?

— Am doi… Unul în armată, în Germania, altul lucrează la Lyon…

— Ești din Lyon?

— Tata era din Lyon… După ce-a murit, familia s-a împrăștiat, iar eu stau la Paris cu mama… Locuim pe strada Saint-Paul… Am lucrat într-un magazin mare, dar nu am rezistat… Era prea obositor pentru mine… Când am aflat că angajau o chelneriță la cafeneaua din strada Saint-Louis-en-l'Île…

— Antoine nu avea dușmani?

— De ce-ar fi avut dușmani?

— Pasiunea lui de a se plimba cu casetofonul în unele locuri destul de rău famate…

— Nimeni nu-l băga în seamă… Se așeza într-un colț sau la bar… M-a luat de două ori cu el…

— Vă întâlneați în fiecare seară?

— Venea după mine la cafenea și mă conducea acasă. O dată sau de două ori pe săptămână mergeam la film.

— Poți să-mi spui cum te cheamă?

— Mauricette…

— Mauricette și mai cum?

— Mauricette Gallois…

Făcuseră cale întoarsă, fără grabă, trecuseră Pont-Marie și acum se aflau pe strada Saint-Paul.

— Am ajuns. Mai vreți să mă întrebați ceva?

— Deocamdată, nu. Mulțumesc, Mauricette… Fii tare!…

Maigret oftă și, la stația de metrou Saint-Paul, luă un taxi cu care ajunse acasă în câteva minute. Se strădui să nu se mai gândească la anchetă și, după ce porni televizorul din obișnuință, îl opri ca să nu audă iar de crima din strada Popincourt și de hoții de tablouri.

— La ce te gândești?

— Că ne ducem la cinema și că în seara asta e aproape călduț. Putem merge până la Marile Bulevarde…

Era una dintre plăcerile sale statornice. După câțiva pași, doamna Maigret îl lua de braț și pășeau încet, oprindu-se uneori să se uite la o vitrină. Nu vorbeau de ceva anume, ci de tot felul de lucruri, de o față cunoscută care trecuse pe lângă ei, de o rochie, de ultima scrisoare primită de la cumnata lui…

În seara aceea, Maigret dorea să vadă un western și merseră până la Poarta Saint-Denis ca să găsească unul. În pauză, bău un pahar de calvados, iar soția sa, un păhărel de lichior de verbină.

La miezul nopții, lumina se stingea în apartamentul lor. A doua zi era sâmbătă, 22 martie… În ajun, Maigret nu se gândise că era prima zi de primăvară, care fusese punctuală la întâlnire. Revedea lumina de pe

cheiul Anjou, dimineața, pe când se aflase în fața casei îndoliate…

Pe la nouă primi un telefon de la judecătorul Poiret.

— Nimic nou, Maigret?

— Deocamdată, nimic, domnule judecător. În orice caz, nimic precis…

— Nu credeți că acel matelot… Cum îl cheamă?… Yvon Demarle…

— Sunt convins că e băgat până peste cap în cazul cu furtul tablourilor, dar n-are niciun amestec în crima de pe strada Popincourt…

— Aveți vreo idee?

— Poate că începe să se contureze… E prea vagă ca să vă pot vorbi despre ea; însă mă aștept să se întâmple ceva, destul de curând…

— O crimă pasională?

— Nu prea cred…

— Jaf?

Detesta aceste clasificări.

— Încă nu știu…

Și nu avu mult de așteptat ca să afle ceva nou. După o jumătate de oră, auzea soneria telefonului. Era șeful secției informații de la unul dintre ziarele de seară.

— Comisarul Maigret?… Aici Jean Rolland… Vă deranjez?… Nu vă fie teamă… Nu vă sun să vă cer informații, deși ar fi bine venite…

Maigret nu prea se avea bine cu directorul acelui ziar, tocmai pentru că respectivul se plângea că nu era niciodată anunțat primul despre evenimentele importante.

„Tirajul nostru face cât al altor trei ziare. Așa că ar fi normal…”

Nu erau certați, ci mai curând bosumflați. Probabil că de aceea nu-i telefona chiar directorul ziarului.

— Ați citit articolele noastre de ieri?

— Mi-am aruncat ochii peste ele…

— Am încercat să analizăm posibilitatea unei legături strânse între cele două cazuri… Până la urmă, am găsit tot atâtea elemente pro câte și contra…

— Știu…

— Dar, în urma articolului cu pricina, am primit azi-dimineață o scrisoare, pe care am să v-o citesc…

— O clipă… Adresa e scrisă cu litere de tipar?…

— Exact… La fel și scrisoarea…

— Presupun că e vorba de o hârtie obișnuită, cum se vinde în mape de câte șase la debite și băcănii…

— Exact… Ați mai primit o scrisoare?

— Nu… Continuă…

— Citesc:

Domnule director,

Am citit cu atenție articolele publicate în ultimele zile în respectabilul dumneavoastră ziar despre ceea ce a primit numele de cazul din strada Popincourt, respectiv cazul tablourilor. Redactorul încearcă, fără să reușească, să stabilească o legătură între aceste două cazuri.

Mi se pare o naivitate din partea presei să creadă că tânărul Batille a fost atacat pe strada Popincourt din pricina unei benzi magnetice. De altfel, a luat cumva ucigașul casetofonul?

În ceea ce-l privește pe matelotul Demarle, acesta n-a ucis niciodată pe nimeni cu cuțitul lui cu buton.

Poți cumpăra cu ușurință un astfel de cuțit și eu însumi am unul.

Numai că al meu chiar l-a omorât pe Antoine Batille… Nu mă laud cu asta, credeți-mă. Nu

sunt mândru de ce-am făcut. Dimpotrivă. Dar toată zarva asta mă obosește. Și n-aș vrea ca un nevinovat ca Demarle să plătească în locul meu…

Puteți publica această scrisoare dacă vreți. Vă garantez că acesta este adevărul.

Mulțumesc. Al dumneavoastră devotat.

Bineînțeles, nu era nicio semnătură.

— Credeți că e o glumă, domnule comisar?

— Nu.

— Să fie ceva serios?

— Sunt convins… Evident, aș putea să mă înșel, dar există toate șansele ca această scrisoare să fi fost scrisă de ucigaș… Uitați-vă la ștampilă și spuneți-mi unde a fost pusă la poștă…

— La poșta de pe bulevardul Saint-Michel.

— O puteți fotografia, în cazul în care veți avea intenția să o publicați în facsimil, dar aș vrea să treacă prin cât mai puține mâini.

— Sperați să găsiți amprente?

— Sunt aproape sigur că vom găsi.

— Ați găsit și pe tăietura din ziar pe care fusese scris cu cerneală verde cuvântul *Nu?*

— Da…

— Am citit apelul dumneavoastră… Sperați ca ucigașul să vă telefoneze?

— Dacă e genul de om la care mă gândesc, o va face…

— Presupun că e inutil să vă întreb despre ce gen de om e vorba…

— Deocamdată sunt obligat să nu spun nimic… Voi trimite pe cineva să ia scrisoarea și o voi înapoia după încheierea cazului…

— Bine… Succes!

Întoarse capul, mirat, spre ușă. Joseph, bătrânul ușier, stătea în prag, iar în spatele

lui se afla un bărbat în uniformă bej, cu vipușcă groasă de culoare maro la pantaloni. Avea o șapcă tot de culoare bej și purta un ecuson cu coroană aurită.

— Acest domn insistă să vă înmâneze personal un mic pachet și n-am reușit să scap de el.

— Despre ce-i vorba? îl întrebă comisarul pe intrus.

— Un pachet din partea domnului Lherbier…

— Marochinierul?

— Da…

— Aștepți un răspuns?

— Nu mi s-a spus așa ceva, dar mi s-a recomandat să vă înmânez personal acest pachet. Ieri, spre seară, chiar domnul Lherbier mi-a cerut să aduc acest pachet…

Maigret desfăcu o cutie din carton bej, marcată cu nelipsitele coroane, și, în această cutie, descoperi un portofel negru din piele de crocodil, având cele patru colțuri întărite cu aur. Și acesta era marcat cu o coroană din aur.

Pe o carte de vizită scria doar atât:

În semn de mulțumire.

Comisarul puse portofelul la loc în cutie.

— O clipă, îi zise el omului care adusese cutia. Probabil că te pricepi mai bine decât mine să faci pachetul la loc.

Omul îl privi surprins.

— Nu vă place?

— Să-i spui patronului dumitale că nu obișnuiesc să primesc cadouri… Dar poți să adaugi, dacă vrei, că îi mulțumesc pentru gestul lui…

— Nu-i scrieți?

— Nu…

Telefonul suna insistent.

— Uite!… Leagă pachetul în anticameră… Sunt foarte ocupat…

Și, după ce rămase singur, ridică receptorul.

Capitolul 6

— E cineva care nu vrea să-și spună numele, domnule comisar. Vi-l dau? zice că știți cine e…

— Dă-mi-l…

Auzi un declic și rosti cu o voce care nu era chiar vocea lui obișnuită:

— Alo…

Și, după un moment de tăcere, un interlocutor care părea foarte departe repetă ca un ecou:

— Alo..

Erau amândoi la fel de impresionați și Maigret își puse în gând să evite orice l-ar fi putut speria pe omul de la celălalt capăt al firului.

— Știți cine e la telefon?

— Da…

— Îmi cunoașteți numele?

— Numele n-are importanță…

— Nu veți încerca să descoperiți de unde vă telefonez?

Tonul suna ezitant. Omul nu era sigur pe el și încerca să-și facă singur curaj.

— Nu…

— De ce?

— Pentru că nu mă interesează…

— Nu mă credeți?

— Ba da…

— Sunteți convins că sunt omul din strada Popincourt?

— Da…

De data aceasta, urmă o tăcere destul de lungă. Apoi vocea întrebă, timidă, neliniștită:

— Mai sunteți la telefon?

— Da… Vă ascult…

— V-a ajuns deja scrisoarea trimisă de

mine ziarului?

— Nu, mi-a fost citită la telefon.

— Ați primit tăietura din ziar cu fotografia?

— Da…

— Mă credeți? Nu mă considerați dezechilibrat mintal?

— V-am mai spus…

— Ce credeți despre mine?

— Mai întâi, știu că n-ai suferit nicio condamnare…

— După amprente?

— Exact… Ești obișnuit cu o viață modestă, respectând uzanțele…

— Cum ați ghicit?

Maigret nu răspunse, iar interlocutorul zise, cuprins de panică:

— Nu închideți…

— Ai multe lucruri să-mi spui?

— Nu știu… Poate… N-am cu cine să vorbesc…

— Nu ești căsătorit, nu-i așa?

— Nu…

— Trăiești singur. Astăzi ți-ai luat liber, poate că ai telefonat la birou ca să spui că ești bolnav…

— Încercați să mă faceți să spun lucruri care să vă permită să dați de mine… Sunteți sigur că tehnicienii dumneavoastră nu încearcă să descopere locul de unde vă vorbesc?

— Îți dau cuvântul meu…

— Înseamnă că nu sunteți nerăbdător să mă arestați?

— Sunt ca și dumneata. M-aș bucura ca totul să se termine…

— De unde știți?

— Ai trimis scrisori ziarelor…

— Nu vreau să fie condamnat un om nevinovat…

— Nu acesta e adevăratul motiv…

— Vă închipuiți că vreau să fiu prins?

— Da, în mod inconștient…

— Ce altceva mai credeți despre mine?

— Te simți pierdut…

— Adevărul e că mi-e frică…

— De ce? Că vei fi arestat?

— Nu… N-are importanță… Am spus deja prea mult… Voiam să vă vorbesc, să vă aud vocea… Mă disprețuiți?

— Nu disprețuiesc pe nimeni.

— Nici măcar un criminal?

— Nici măcar!

— Sunteți sigur că veți pune mâna pe mine într-o bună zi, nu-i așa?

— Da…

— Aveți indicii?

Maigret era gata să-i spună că avea deja fotografii cu el, întâi pe cheiul Anjou, apoi în fața bisericii și pe urmă la cimitirul Montparnasse.

Ar fi fost de ajuns să publice aceste fotografii în ziare pentru ca un anumit număr de oameni să dezvăluie identitatea ucigașului lui Batille.

Nu o făcea însă deoarece simțea în mod confuz că, în acest caz, omul n-ar fi așteptat să fie arestat și l-ar fi găsit mort la domiciliu.

Totul trebuia să vină încet, de la el.

— Totdeauna există indicii, dar e greu să le estimezi valoarea…

— Curând voi închide telefonul…

— Ce vei face astăzi?

— Ce vreți să spuneți?

— E sâmbătă… Vei petrece duminica la țară?

— Bineînțeles că nu.

— N-ai mașină?

— Nu…

— Lucrezi într-un birou, nu-i așa?

— Așa e… Pot să vă dau această informație, pentru că, la fel ca mine, sunt la Paris zeci de mii de oameni care lucrează într-un birou…

— Ai prieteni?

— Nu…

— O iubită?

— Nu… Când e necesar, mă mulțumesc cu ce găsesc… Înțelegeți ce vreau să spun?…

— Sunt convins că mâine vei profita că e duminică și ai să scrii o scrisoare lungă ziarelor…

— Cum se face că ghiciți totul?

— Pentru că nu ești primul căruia i se întâmplă asta…

— Și cum s-a sfârșit pentru ceilalți?

— Au fost sfârșituri diferite…

— Unii s-au distrus?

Maigret nu răspunse și urmă alt moment de tăcere.

— N-am revolver și știu că acum e aproape imposibil să faci rost de unul fără un permis special…

— Nu te vei sinucide…

— De ce credeți asta?

— Nu mi-ai mai fi dat telefon.

Maigret își șterse fruntea de sudoare. Această convorbire telefonică, aproape banală în aparență, cu replicile sale terne, îi permitea totuși să-și facă o imagine din ce în ce mai clară despre personaj.

— Voi închide, zise vocea de la capătul celălalt al firului.

— Poți să mă suni din nou luni…

— Nu mâine?

— Mâine e duminică și nu voi fi la birou…

— Nu veți fi acasă?

— Am de gând să mă duc la țară cu soția…

Fiecare frază era rostită cu o anumită intenție.

— Aveți noroc…

— Da…

— Sunteți un om fericit?

— Relativ, ca majoritatea oamenilor.

— Eu n-am fost niciodată fericit…

Închise brusc. Sau cineva încercase să intre în cabină, pierzându-și răbdarea când îl văzuse că vorbește atât de mult, sau convorbirea îi zdruncinase nervii.

Nu era un tip care obișnuia să bea. Poate că făcuse o excepție, ca să prindă curaj. Telefonase dintr-o cafenea sau de la un bar. Oamenii treceau pe lângă el, îl priveau, fără să știe că era un ucigaș.

Maigret își sună soția.

— Ce-ai zice să petrecem sfârșitul de săptămână la Meung-sur-Loire?

Ea amuți o clipă de uimire.

— Dar… Ancheta ta…

— Mai trebuie să pritocească…

— Când plecăm?

— După masa de prânz…

— Cu mașina?

— Bineînțeles…

Deși conducea de un an, doamna Maigret nu era nici acum sigură pe ea și urca totdeauna la volan cu o teamă de care nu putea scăpa.

— Cumpără ceva pentru masa de seară, fiindcă s-ar putea să ajungem acolo când magazinele vor fi deja închise… Și pentru un mic dejun copios a doua zi… La prânz

mâncăm la han…

Dintre colaboratorii apropiați, îl găsi liber doar pe Janvier, pe care îl invită să bea un păhărel.

— Ce faci mâine?

— Duminică, șefule, e ziua soacră-mii, a unchilor și mătușilor copiilor…

— Noi ne ducem la Meung…

Maigret luă masa de prânz rapid acasă, împreună cu soția lui, apoi, după spălatul vaselor, doamna Maigret se duse să se schimbe.

— E frig?

— Răcoare…

— Pot să-mi pun rochia cu flori?

— De ce nu? Iei și un pardesiu, nu?

O oră mai târziu, pătrundeau în marea de mașini care îi duceau pe zeci de mii de parizieni spre un petic de verdeață.

Găsiră casa la fel de curată ca și cum ar fi părăsit-o abia cu o zi în urmă, căci o femeie din sat venea de două ori pe săptămână să aerisească, să șteargă praful și să îngrijească parchetul. Era inutil să-i vorbești de noile produse de întreținere. Totul era dat cu ceară, inclusiv mobilele, și în aer stăruia un miros plăcut de curățenie.

Soțul ei avea grijă de grădină, iar Maigret descoperi brândușe pe peluză și, la poalele zidului scund din fundul grădinii, în locul cel mai adăpostit, narcise galbene și lalele.

Mai întâi urcă la etaj, ca să-și pună o pereche de pantaloni vechi și o cămașă de flanelă. Totdeauna avea impresia că acea casă, cu grinzile aparente, cu colțurile de umbră, cu calmul care domnea acolo, semăna cu locuința unui preot. Dar asta nu-i displăcea deloc.

Doamna Maigret trebăluia în bucătărie.

— Ți-e foame tare?

— Potrivit…

Aici nu aveau televizor. După cină, când vremea era puțin mai caldă, se așezau în grădină și priveau lumina amurgului ce se stingea încet-încet, estompând peisajul.

În seara aceea, se duseră să se plimbe, pășind alene, până la Loara care, după ploile de la începutul săptămânii, avea apele nămoloase și ducea la vale crengi de copaci.

— Ești preocupat?

Tăcuse mult timp.

— Propriu-zis, nu… Ucigașul lui Antoine Batille mi-a telefonat azi-dimineață…

— Ca să te ia peste picior?… Să te sfideze?…

— Nu… Avea nevoie de îmbărbătare…

— Și te-a sunat pe tine?

— Nu avea pe altcineva…

— Ești sigur că era asasinul?

— Am spus ucigașul… Un asasinat presupune premeditare…

— Și el n-a făcut-o premeditat?

— Nu chiar, dacă nu cumva mă înșel…

— De ce-a scris ziarelor?

— Ai citit?

— Da… La început am crezut că era o farsă… Știi cine e?

— Nu, dar aș putea afla în douăzeci și patru de ore…

— Nu te interesează să-l arestezi?

— Se va preda singur…

— Și dacă nu se predă?… Dacă va comite o nouă crimă?…

— Nu cred…

Dar comisarul rămânea oarecum indecis. Avea dreptul să fie atât de sigur? Se gândea la

Antoine Batille care visa să studieze oamenii de la tropice și voia să se căsătorească cu tânăra Mauricette.

Încă nu împlinise douăzeci și unu de ani și se prăbușise într-o băltoacă, pe strada Popincourt, fără să se mai ridice niciodată.

Avu un somn agitat. De două ori deschise ochii, cu impresia că sunase telefonul.

— Nu va mai ucide…

Se străduia să se liniștească singur.

— În fond, de el însuși îi e teamă…

Pe cer strălucea un soare de duminică, un soare ca în amintirile copilăriei. Acoperită de rouă, grădina avea o mireasmă plăcută, în timp ce casa mirosea a ouă cu șuncă.

Ziua trecu liniștită; totuși, Maigret parcă avea un văl pe față. Nu reușea să se relaxeze complet, iar soția lui își dădea seama de asta.

La han au fost primiți cu brațele deschise și se văzură obligați să ciocnească cu toți, pentru că oamenii îi considerau puțin de-ai lor.

— Facem o partidă, după-masă?

De ce nu? Au mâncat hașe cum preparau localnicii, friptură de cocoș în sos de vin alb și, după brânza de capră, prăjituri cu rom și stafide.

— Pe la patru?

— Bine…

Își așeză fotoliul de răchită în colțul cel mai adăpostit din grădină și, în bătaia soarelui care îi încălzea pleoapele, ațipi pe dată.

Când se trezi, doamna Maigret îi pregăti o ceașcă de cafea.

— Dormeai așa frumos, că era o plăcere să te vadă omul…

În gură îi stăruia parcă gustul aerului de la

țară și încă i se părea că mai aude în jurul lui bâzâitul muștelor.

— N-ai avut un sentiment ciudat când i-ai auzit vocea la telefon?

Fără să vrea, fiecare se gândea la același lucru.

— După patruzeci de ani de meserie, sunt și acum impresionat în fața unui om care a ucis.

— De ce?

— Pentru că a trecut dincolo de barieră…

Nu dădea mai multe explicații. El unul știa ce vrea să spună. Omul care ucide își taie, într-un fel, legătura cu comunitatea umană. Într-un interval foarte scurt de timp, încetează să mai fie un individ ca toți ceilalți.

Ar fi vrut el să explice, să spună că… Era pregătit să rostească o mulțime de cuvinte, dar știa că e inutil, că nimeni nu-l va înțelege.

Chiar și ucigașii adevărați, profesioniștii… Sunt agresivi, sarcastici, dar asta pentru că au nevoie să se grozăvească, să se convingă că încă mai există ca oameni.

— Nu vii foarte târziu?

— Sper să fiu înapoi înainte de șase și jumătate…

Își întâlni prietenii de la țară, oameni cumsecade, pentru care nu era faimosul comisar Maigret, ci un vecin și, în plus, un excelent pescar cu undița. Masa era pregătită cu tot tipicul. Cărțile, uzate, se lipeau puțin. Vinul alb de regiune era proaspăt și răcoros.

— S-auzim…

— Caro…

Adversarul său din stânga anunță o terță, iar partenerul său, un careu de dame.

— Atu…

Întreaga după-amiază jucară belotă. Era un

fel de zumzet odihnitor. Din când în când, patronul venea să arunce o privire la cărțile fiecăruia și pleca apoi cu un zâmbet complice.

Probabil că duminica îi părea lungă omului care îi luase viața lui Antoine Batille. Maigret spera să nu fi rămas în casă. Avea oare un apartament mic, proprietate personală, sau stătea cu chirie într-un imobil modest?

Era mai bine pentru el să nu rămână închis între patru pereți, să iasă din casă în mijlocul oamenilor sau să meargă la un cinematograf.

Marți seara, pe strada Popincourt ploua atât de tare, încât părea că e un cataclism și, de altfel, câteva vase de pescuit se pierduseră pe Canalul Mânecii și în Marea Nordului.

Nu era ceva important? Și poate că nici geaca lui Antoine, nici părul lui prea lung nu erau importante?

Maigret încerca să nu se mai gândească la asta, să se concentreze asupra jocului.

— Deci, comisare, ce zici?

— Zic pas…

Vinul alb îl ameți̦se un pic. Se dezobișnuise. Îl beai ca pe apă și abia pe urmă simțeai efectul.

— Trebuie să plec…

— Terminăm la cinci sute de puncte. E bine?

— Bine…

Pierdu și plăti un rând de băutură.

— Se simte că nu prea jucați belotă la Paris… V-ați cam pierdut antrenamentul, nu-i așa?

— Da, puțin…

— Ar trebui să stați mai mult de Paște…

— Sper… Și eu aș vrea… Dar criminalii…

Ei, uite! Iar se gândea la telefon!

— Bună seara, domnilor…

— Pe sâmbăta viitoare?

— Poate…

Nu era dezamăgit. Petrecuse sfârșitul de săptămână așa cum dorise, dar nu putea spera că preocupările și responsabilitățile nu-l vor urmări și la țară.

— La ce oră vrei să plecăm?

— După ce mâncăm ceva. Ce-ai la cină?

— Bătrânul Bambois a venit să-mi ofere un lin pe care l-am făcut la cuptor.

Comisarul privi cu lăcomie pielea umflată, de culoare aurie.

Doamna Maigret conducea fără grabă, pentru că era mai temătoare noaptea decât ziua. Maigret deschise radioul, ascultă zâmbind avertismentele adresate automobiliștilor, apoi știrile zilei.

Era vorba mai mult de politică externă, iar comisarul oftă ușurat constatând că nu mai pomeneau nimic de cazul din strada Popincourt.

Cu alte cuvinte, ucigașul fusese cuminte. Nu fusese semnalată nicio crimă, nicio sinucidere. Doar o fetiță răpită în Bouches-du-Rhône. Autoritățile sperau să o găsească în viață.

Dormi mai bine decât cu o noapte înainte și se făcuse ziuă de-a binelea când se trezi din cauza unui camion a cărui țeavă de eșapament părea gata să facă explozie. Soția nu mai era lângă el.

Probabil că nu se sculase de mult timp, pentru că locul era călduț, și robotea în bucătărie, unde pregătea cafeaua.

Aplecată peste balustrada scării, doamna Maigret se uită după el cum cobora, cu pas greoi, ca și cum s-ar fi uitat după un copil

care se ducea să susțină un examen dificil. Nu știa decât cu puțin mai mult decât ziarele, dar acestea nu știau cu câtă energie încerca el să înțeleagă, cât de concentrat era în cursul unor anchete. Ai fi zis că se identifica cu cei pe care îi urmărea și că suferea la fel ca ei.

Avu norocul să găsească un autobuz cu platformă și putu astfel să-și fumeze mai departe prima pipă de dimineață.

Imediat ce intră în birou, îl sună comisarul Grosjean.

— Cum mai merge treaba, Maigret?

— Foarte bine. Dar la tine, cu șmecherii tăi?

— Împotriva așteptărilor, cel mai util ne-a fost Gouvion, amărâtul care stătea de pază. Cu ajutorul lui am găsit martori pentru două dintre spargeri, la castelul Epine, lângă Arpajon, și la o vilă din pădurea de la Dreux. Gouvion stătea adesea trei-patru zile în locul respectiv, observându-i pe cei care intrau sau ieșeau. Se mai ducea din când în când să bage ceva în gură sau să bea o dușcă prin apropiere. Cred că va ceda curând și ne va spune tot. Nevasta lui, care a fost cândva figurantă la Châtelet, îl imploră să mărturisească. Toți patru au fost duși la Santé, în celule separate… Am vrut să-ți spun care e situația și să-ți mulțumesc încă o dată… Și cazul tău?

— Înaintăm cu pași mici…

O jumătate de oră mai târziu, după cum se aștepta, îl sună directorul ziarului de dimineață.

— Alt mesaj?

— Da. Dar n-a venit prin poștă, ci a fost lăsat în cutia noastră de scrisori…

— E lung?

— Destul de lung… Pe plic scrie: *Pentru redactorul articolului de sâmbătă despre crima din strada Popincourt.*

— Tot scris de tipar?

— Se pare că obișnuiește să scrie frecvent în felul ăsta… Vă citesc?

— Vă rog…

Domnule redactor,

Am citit ultimele dumneavoastră articole, îndeosebi pe cel de sâmbătă, și, deși nu sunt în măsură să apreciez valoarea lor literară, am totuși impresia că vreți cu adevărat să descoperiți adevărul. Unii dintre confrații dumneavoastră sunt interesați de altceva și, în căutare de senzațional, scriu orice, chiar dacă a doua zi vor scrie invers.

Trebuie să vă fac însă un reproș. În ultimul articol, vorbiți de „turbatul” din strada Popincourt. De ce ați folosit acest cuvânt, care e jignitor și sună ca o sentință? Pentru că au fost șapte lovituri de cuțit? Cu siguranță, deoarece spuneți ceva mai departe că ucigașul a lovit ca un nebun.

Știți că, folosind astfel de cuvinte, puteți face mult rău? Unele situații sunt destul de dureroase și singure ca să nu mai trebuiască judecate și în mod superficial.

Asta mi-l amintește pe acel ministru de Interne care, nu demult, vorbind de un băiat de cincisprezece ani, a folosit cuvântul „monstru”, cuvânt reluat, bineînțeles, de întreaga presă.

Nu cer să fiu menajat. Știu că în ochii oamenilor sunt doar un ucigaș. Dar aș vrea să nu fiu tulburat și mai mult de cuvinte care probabil că depășesc gândirea celor care le folosesc.

În rest, vă mulțumesc pentru obiectivitate.

Pot să vă spun că i-am telefonat comisarului Maigret. Mi s-a părut înțelegător și simți că e un om căruia îi poți face mărturisiri. Dar în ce măsură îi permite meseria să nu joace un rol sau să nu întindă o cursă?

Cred că îi voi telefona din nou. Mă simt foarte obosit. Mâine îmi voi relua totuși munca la birou. Sunt un simplu conțopist.

Am asistat sâmbătă la funeraliile lui Antoine Batille. I-am văzut tatăl, mama și sora. Aș vrea să știe că nu aveam să-i reproșez nimic fiului lor. Nu-l cunoșteam. Nu-l văzusem niciodată. Mă căiesc sincer pentru răul pe care l-am făcut acestor oameni.

Vă încredințez, domnule redactor, de tot devotamentul meu.

— O public?

— N-am nimic împotrivă. Asta îl va încuraja să scrie din nou și, în fiecare scrisoare, ne va spune încă ceva despre el. După ce o fotocopiați, trimiteți-mi-o și mie. Să nu mai trimit eu după ea…

Telefonul sună abia la câteva minute după ora prânzului, când Maigret se gândea să se ducă la masă.

— Presupun că mă suni dintr-o cafenea sau dintr-un bar din apropierea biroului?

— Așa e. V-ați pierdut răbdarea?

— Voiam să plec la masă.

— Nu știați că voi telefona?

— Ba da.

— Ați citit scrisoarea? Bănuiesc că vă sunt transmise telefonic. De aceea nu vă trimit o copie…

— Simți nevoia să te citească publicul, nu-i așa?

— Aș vrea să nu-și facă idei greșite… Dacă

cineva ucide, ne facem tot felul de idei greșite despre el… Poate că și dumneavoastră…

— Știi, eu am văzut multe…

— Știu.

— Pe timpul ocnei, unii îmi scriau regulat din Guyana… Alții, după ce-și ispășesc pedeapsa, vin uneori să mă viziteze…

— Adevărat?

— Te simți puțin mai bine?

— Nu știu… În orice caz, azi-dimineață am putut să lucrez aproape normal… Am o senzație ciudată când mă gândesc că oamenii care se poartă normal cu mine s-ar schimba complet dacă aș spune doar două-trei cuvinte…

— Și vrei să le spui?

— Sunt momente când trebuie să mă înfrânez… De exemplu, cu șeful meu de birou, care se uită foarte de sus la mine…

— Te-ai născut la Paris?

— Nu. Într-un orășel de provincie, n-am să spun care, pentru că v-ar ajuta să mă identificați…

— Cu ce se ocupa tatăl dumitale?

— E contabil-șef într-o… să spunem, într-o întreprindere destul de importantă… Om de încredere… Prostănacul pe care patronii pot să-l țină până la zece seara și să-l cheme sâmbătă după-amiaza, dacă nu și duminica…

— Mama?

— Stă prost cu sănătatea… Oricât de mult m-aș întoarce în amintire, o revăd totdeauna suferind… Se pare că în urma nașterii mele…

— N-ai frați, surori?

— Nu… Din cauza asta… Se ocupă totuși de casă, care este foarte curată… Când mergeam la școală, eram unul dintre elevii cei mai curați… Părinții mei sunt oameni

mândri… Ar fi vrut să mă fac avocat sau medic… Dar eu eram sătul de învățat… Atunci, și-au zis că voi intra la întreprinderea unde lucra tatăl meu, cea mai mare întreprindere din oraș… N-am avut chef să rămân acolo… Mi se părea că mă sufoc… Am venit la Paris…

— Unde te sufoci într-un birou, nu-i așa?

— Dar, după ce ies, nu mă mai cunoaște nimeni… Sunt liber…

Vorbea mai relaxat, mai natural decât data trecută. Nu-i mai era atât de frică. Tăcerile erau mai rare.

— Ce credeți despre mine?

— Nu m-ai mai întrebat?

— Vorbesc de mine în general… Fără să țineți cont de ce s-a întâmplat pe strada Popincourt…

— Cred că sunteți zeci, sute de mii în aceeași situație…

— Cei mai mulți căsătoriți și cu copii…

— De ce nu te-ai căsătorit? Din cauza… infirmității?

— Chiar credeți ceea ce spuneți?

— Da.

— Absolut tot?

— Da…

— Nu reușesc să vă înțeleg… Nu sunteți cum îmi imaginam că trebuie să fie un comisar de la Poliția Judiciară…

— Pe lume există tot felul de oameni… Chiar și cei de la Quai des Orfèvres sunt diferiți unii de alții…

— Mai ales, nu înțeleg ce mi-ați spus ultima dată… Ați afirmat atunci că în douăzeci și patru de ore puteți să mă identificați…

— Așa e…

— Cum?

— Îți voi spune când vom fi față în față…

— Ce motiv aveți să n-o faceți și să nu mă arestați imediat?

— Și dacă te-aș întreba eu ce motiv ai avut ca să ucizi?

Urmă o tăcere mai impresionantă decât celelalte, iar comisarul se întrebă dacă nu mersese prea departe.

— Alo… zise el.

— Da…

— Îmi cer scuze că am fost brutal. Dar trebuie să privim lucrurile în față.

— Știu… Credeți-mă că asta și încerc să fac… Vă închipuiți poate că scriu la ziare și vă telefonez pentru că simt nevoia să vorbesc despre mine… În realitate, o fac pentru că totul este fals!…

— Ce e fals?

— Ceea ce cred oamenii… Întrebările care mi se vor pune la tribunal, dacă voi ajunge acolo… Rechizitoriul procurorului… Și chiar – sau poate mai ales – pledoaria avocatului…

— Te gândești deja atât de departe?

— Trebuie…

— Intenționezi să te predai?

— Sunteți convins că o voi face în curând, nu-i așa?

— Da…

— Credeți că asta va fi pentru mine o ușurare?

— Sunt convins…

— Voi fi închis într-o celulă și voi fi tratat ca un…

Nu-și termină fraza, iar Maigret se feri să intervină.

— Nu vreau să vă mai rețin. Vă așteaptă soția…

— Cu siguranță că nu-i deloc îngrijorată. E obișnuită.

O nouă tăcere. Ai fi zis că nu se putea hotărî să întrerupă acea legătură care îl unea cu un alt om.

— Sunteți fericit? întrebă el timid, de parcă întrebarea asta l-ar fi obsedat.

— Relativ fericit… Adică fericit așa cum poate fi un om…

— Eu, de la paisprezece ani, n-am fost niciodată fericit, nicio zi, niciun ceas, niciun minut…

Apoi schimbă brusc tonul.

— Mulțumesc.

Și închise.

Comisarul se văzu nevoit să urce după-amiază până la cabinetul judecătorului Poiret.

— Ancheta înaintează? Întrebă acesta, cu acea fărâmă de nerăbdare specifică tuturor judecătorilor de instrucție.

— E practic terminată.

— Adică știți cine e ucigașul?

— Mi-a telefonat iar azi-dimineață.

— Cine e?

Maigret scoase din buzunar fotografia mărită a chipului unui ins amestecat în mulțime, în lumina puternică a soarelui de pe cheiul Anjou.

— Acest tânăr?

— Nu-i chiar atât de tânăr. Are vreo treizeci de ani.

— L-ați arestat?

— Nu încă.

— Unde locuiește?

— Nu-i știu nici numele, nici adresa… Dacă aș publica fotografia, cei care îl văd în fiecare zi, colegii, portăreasa, l-ar recunoaște și m-ar anunța imediat…

— De ce n-o faceți?

— E o întrebare care îl sâcâie și pe el și pe care mi-a pus-o azi a doua oară…

— V-a mai telefonat?

— Da, sâmbătă…

— Vă dați seama, domnule comisar, de responsabilitatea pe care v-o asumați? O responsabilitate care, de altfel, îmi revine indirect și mie, acum când am văzut fotografia… Nu-mi place asta…

— Nici mie… Numai că, dacă bruschez lucrurile, probabil că nu se va lăsa arestat și va prefera să o termine cu toate…

— Vă temeți să nu se sinucidă?

— Nu prea mai are ce pierde, nu credeți?

— Au fost prinși sute de criminali și puțini au atentat la propria lor viață…

— Și dacă el face parte dintre cei de genul ăsta?

— A mai scris ziarelor?

— O scrisoare a fost lăsată în cutia poștală a unui ziar, ieri seară sau astă-noapte…

— Mi se pare că această manie este destul de cunoscută. Dacă îmi amintesc bine cursurile de criminologie, așa procedează în general paranoicii…

— Da, după părerea psihiatrilor.

— Nu sunteți de acord cu ei?

— N-am cunoștințele necesare ca să-i contrazic. Singura diferență dintre ei și mine este că eu nu împart oamenii în categorii…

— Totuși, e necesar…

— Pentru ce e necesar?

— De exemplu, pentru a judeca…

— Nu e rolul meu să judec…

— Am fost prevenit că sunteți un om dificil…

Magistratul spunea asta schițând un

zâmbet, dar chiar așa gândea.

— … Vreți să facem o înțelegere?… Azi e luni… Să zicem că dacă miercuri, la aceeași oră…

— Vă ascult…

— Dacă individul nu e arestat, veți trimite fotografia ziarelor…

— Chiar vreți asta?

— Vă acord un răgaz pe care îl consider suficient…

— Vă mulțumesc…

Maigret coborî la etajul lui și deschise ușa de la biroul inspectorilor. Nu avea în mod special nevoie de ei.

— Vii, Janvier?

În biroul său, deschise fereastra, pentru că îi era cald, și zgomotele de afară pătrunseră brusc în încăpere. Se așeză în fotoliu și alese o pipă curbată, pe care o folosea mai rar.

— Nimic nou?

— Nimic nou, șefule…

— Stai jos…

Judecătorul nu înțelesese nimic. Pentru el, criminalii se defineau printr-un articol sau altul din Codul Penal.

Maigret simțea și el nevoia să gândească uneori cu voce tare.

— Mi-a telefonat din nou…

— Nu e hotărât să se predea?

— Ar vrea… Dar încă mai ezită, așa cum eziți să sari într-o apă rece ca gheața…

— Presupun că are încredere în dumneavoastră?

— Așa cred. Dar știe că nu sunt singur. Vin de sus… Când judecătorul de instrucție va începe să-l interogheze, își va da seama, din păcate, de unele realități… Știu puțin mai multe despre el… E dintr-un orășel de

provincie, dar n-a vrut să spună care… Înseamnă că e un oraș foarte mic, unde i-am fi luat urma cu ușurință… Tatăl lui e contabil-șef, om de încredere, după cum spune cu oarecare amărăciune…

— Cunosc…

— Voiau să-l facă avocat sau medic… Dar n-a avut curajul să-și continue studiile… Și n-a vrut nici să lucreze în aceeași întreprindere ca tatăl lui… Nimic original până aici, după cum i-am și spus… Lucrează într-un birou… Trăiește singur și are un motiv pentru care nu poate să se căsătorească…

— V-a spus care?

— Nu, dar cred că înțeleg…

Maigret se feri totuși să spună mai mult.

— Nu pot să fac nimic altceva decât să aștept. Probabil că mă va suna iar mâine… Miercuri după-amiază va trebui să trimit fotografia lui ziarelor…

— De ce?

— Ultimatumul judecătorului de instrucție… Nu vrea, spune el, să-și asume mai mult timp responsabilitatea de a aștepta…

— Sperați să…?

Sună telefonul.

— Interlocutorul dumneavoastră anonim, domnule comisar.

— Alo… Domnul Maigret? Îmi cer scuze că am închis dimineață… Sunt momente când îmi zic că toate astea n-au nicio noimă… Sunt ca o muscă care se lovește de geam, încercând să scape dintre cei patru pereți ai încăperii…

— Nu mai ești la birou?

— Am fost… cu cea mai mare bunăvoință… Mi s-a dat un dosar urgent…

Când l-am deschis și am citit primele rânduri, m-am întrebat ce căutam eu acolo… Am fost cuprins de un fel de panică și, pretextând că mă duc la toaletă, am fugit pe culoar… În trecere, mi-am luat din cuier impermeabilul și pălăria… Îmi era teamă să nu fiu prins din urmă, mă simțeam ca și cum aș fi fost urmărit…

Încă de la început, Maigret îi făcuse semn lui Janvier să ia al doilea receptor.

— În ce cartier ești?

— Pe Marile Bulevarde… Merg prin mulțime de mai bine de o oră… Sunt momente când vă urăsc, când vă bănuiesc că faceți înadins așa încât să intru în panică, să mă aduceți treptat într-o stare de spirit în care să nu-mi mai rămână altceva de făcut decât să mă predau…

— Ai băut?

— De unde știți?

Vorbea cu mai multă vehemență.

— Am băut două-trei coniacuri.

— Nu obișnuiești să bei?

— Doar un pahar de vin la masă, rareori un aperitiv…

— Fumezi?

— Nu…

— Ce ai de gând să faci acum?

— Nu știu… Nimic… Să merg… Poate că voi intra într-o cafenea să citesc ziarele de după-amiază.

— N-ai mai trimis mesaje?

— Nu… Poate că voi scrie unul, dar nu mai am multe de spus…

— Locuiești cu chirie?

— Sunt la casa mea și dispun de o bucătărioară, de o sală de baie…

— Îți faci singur de mâncare?

— Seara îmi pregăteam singur masa…

— Și de câte zile n-o mai faci?

— Adevărat… Mă întorc acasă cât mai târziu posibil… De ce-mi puneți întrebări atât de banale?

— Pentru că mă ajută să te înțeleg…

— Faceți la fel cu toți?…

— Depinde de caz…

— Sunt chiar atât de diferite unele de altele?

— Fiecare om e altfel… De ce nu-mi faci o vizită?…

Râse scurt, nervos.

— M-ați mai lăsa să plec?

— Nu pot să-ți fac această promisiune…

— Vedeți… Voi veni să vă fac o vizită, după cum spuneți, însă atunci când voi lua o hotărâre definitivă…

Maigret era gata să-i vorbească de ultimatumul judecătorului de instrucție, apoi se gândi mai bine și se abținu.

— La revedere, domnule comisar…

— La revedere… Fii tare!

Maigret și Janvier se uitară unul la altul.

— Bietul de el! murmură Janvier.

— Încă se mai zbate. E lucid. Nu-și face iluzii. Mă întreb dacă are să vină până miercuri.

— N-ați avut impresia că deja ezită?

— Ezită încă de sâmbătă… Acum e pe stradă, în bătaia soarelui, în mulțime, unde nimeni nu-l arată cu degetul… Poate să intre într-o cafenea, să comande un coniac și să fie servit fără să atragă atenția… Poate lua masa într-un restaurant, poate lua loc în sala cufundată în întuneric a unui cinematograf…

— Înțeleg…

— Mă pun în locul lui… De la o oră la

alta…

— Dacă s-ar sinucide, așa cum vă temeți, atunci chiar că ar fi o hotărâre definitivă…

— Știu… Dar ar trebui să o știe și el… Sper doar să nu mai bea…

În încăpere se simțeau ușoare adieri răcoroase și Maigret privi spre fereastra deschisă.

— Ce-ar fi să mergem să bem un păhărel?

Câteva minute mai târziu, stăteau amândoi la barul braseriei *Dauphine*.

— Un coniac, comandă comisarul, în timp ce Janvier zâmbea.

Capitolul 7

Marți a fost o zi cumplit de grea. Totuși, Maigret sosi la birou vesel. Afară era atât de frumos, încât venise pe jos din bulevardul Richard Lenoir, adulmecând aerul, mirosul prăvăliilor, întorcând uneori capul după rochiile vesele, în culori deschise, ale femeilor.

— Nimic pentru mine?

Era ora nouă.

— Nimic, șefule…

Peste câteva minute, o jumătate de oră, unul dintre directorii sau redactorii-șefi avea să-l sune ca să-l anunțe despre o nouă scrisoare cu litere de tipar.

Spera să fie ziua decisivă. Se pregătise. Își aranjă pipele pe birou, alese cu grijă una și se duse să o aprindă în fața ferestrei, privind Sena care scânteia în lumina soarelui dimineții.

La ora raportului, îi ceru lui Janvier să stea în biroul lui.

— Dacă telefonează, spune-i să aștepte și vino imediat după mine…

— Da, șefule…

Dar nu-l căută nimeni la telefon cât timp rămase în biroul directorului. Nici la zece, și nici la unsprezece.

Maigret se ocupă de corespondență, completă formulare, cu gândul în altă parte, și, din când în când, vrând parcă să înșele timpul, trecea pentru câteva minute în biroul inspectorilor, având grijă să lase ușa deschisă. Toți îl simțeau neliniștit, nervos.

Telefonul acela care nu suna crea un fel de gol, provocându-i o stare de stinghereală. Îi lipsea ceva.

— Ești sigură că nu m-a căutat nimeni la telefon, domnișoară?

Până la urmă, telefonă el la ziare.

— N-ați primit nimic în dimineața asta?

— În dimineața asta, nu…

Cu o zi în urmă, ucigașul din strada Popincourt îi telefonase prima dată la douăsprezece și zece minute. La prânz, Maigret nu coborî împreună cu ceilalți. Așteptă să se facă douăsprezece și jumătate și, încă o dată, îi ceru lui Janvier, care cunoștea cel mai bine cazul, să aștepte în locul lui.

Soția nu-i puse nicio întrebare; răspunsul era cât se poate de evident.

Pierduse partida? Greșise încrezându-se în instinct? Mâine, la aceeași oră, va fi obligat să meargă la judecătorul de instrucție și să-i mărturisească faptul că era învins. Iar ziarele vor publica fotografia.

Ce naiba făcea nătărăul? Din când în când izbucnea furios:

— A vrut doar să pară interesant și acum m-a lăsat baltă. Sau poate că-și bate joc de naivitatea mea?

Se întoarse la Quai des Orfèvres mai devreme decât de obicei.

— Nimic? îl întrebă el mașinal pe Janvier.

Acesta ar fi dat mult să aibă o veste bună pentru Maigret, fiindcă nu-i plăcea să-și vadă șeful în acea stare.

— Încă nu…

După-amiaza se dovedi și mai lungă decât dimineața. Maigret se străduia zadarnic să se concentreze asupra treburilor de rutină, încercând să rezolve hârțoagele cu care rămăsese în urmă. Dar nu-i era capul la asta.

Se gândea la toate ipotezele posibile, respingându-le una după alta. Ba chiar

telefonă la *Police-Secours.*

— N-ați fost sunați în legătură cu vreo sinucidere?

— O clipă… A fost una în cursul nopții, o bătrână care s-a sinucis dând drumul la gaz, la Poarta Orléans… Un bărbat s-a aruncat în Sena pe la opt dimineața… Dar a putut fi salvat…

— Ce vârstă avea?

— Patruzeci și doi de ani… Un neurastenic…

De ce-și făcea atâta sânge rău? Făcuse tot ce putuse. Era timpul să privească realitatea în față. Nu suferea pentru că individul îl trăsese pe sfoară, ci pentru că îl înșelase intuiția. Și atunci era grav. Însemna că nu mai era în stare să stabilească contactul, și în acest caz…

— La naiba și iar la naiba!

Izbucnise cu voce tare, în singurătatea biroului, își luă pălăria și se îndreptă, fără pardesiu, spre braseria *Dauphine,* unde bău, una după alta, două beri la bar.

— Nu m-a sunat nimeni? întrebă el la întoarcere.

Nici la șapte nu-l sunase. Maigret, resemnat, hotărî să plece acasă. Se simțea greoi și nu era deloc împăcat cu el însuși. Luă un taxi. Nu mai savura soarele, nici forfota colorată de pe străzi. Nu mai știa nici ce vreme era.

Porni greoi pe scară și se opri de două ori, gâfâind puțin. Când îl mai despărțeau doar câteva trepte de palierul lui, își zări soția, care îl privea cum urcă.

Îl aștepta așa cum aștepți un copil să se întoarcă de la școală și aproape că îi purtă pică pentru asta. Când ajunse în dreptul ei,

doamna Maigret îi șopti doar:

— E aici…

— Ești sigură că el e?

— Mi-a spus cu gura lui…

— De mult?

— De aproape o oră…

— Nu ți-a fost frică?

Maigret simți un fel de teamă retrospectivă pentru soția lui.

— Știam că n-are de ce să-mi fie frică…

Șușoteau în fața ușii întredeschise.

— Am stat de vorbă…

— Despre ce?

— Despre toate… Despre primăvară… Despre Paris… Despre micile restaurante de pe marginea drumurilor care dispar…

Maigret intră în sfârșit și, în living, folosit ca sufragerie și salon, văzu un bărbat încă tânăr, care se ridică în picioare. Doamna Maigret îl pusese să-și scoată impermeabilul și îi așezase pălăria pe un scaun. Purta un costum bleumarin și părea mai tânăr decât era.

Se străduia să zâmbească.

— Scuzați-mă că am venit aici… zise el. Acolo, la dumneavoastră la birou, m-am temut că n-au să mă lase să vă văd imediat… Se spun tot felul de lucruri…

Probabil îi fusese teamă că va fi bătut. Era stingherit, căuta cuvinte ca să rupă tăcerea.

Nu-și dădea seama că Maigret era la fel de jenat ca și el. Iar soția acestuia se întorsese la bucătărie.

— Sunteți exact cum îmi imaginam…

— Stai jos.

— Soția dumneavoastră a fost foarte răbdătoare cu mine…

Și, ca și cum ar fi uitat să facă asta mai

devreme, scoase din buzunar un cuțit cu buton și i-l întinse lui Maigret.

— Puteți face analiza sângelui… Nu l-am spălat…

Maigret îl puse cu o mișcare neglijentă pe un gheridon și se așeză într-un fotoliu în fața vizitatorului.

— Nu știu cu ce să încep… E foarte greu…

— Mai întâi îți voi pune câteva întrebări… Cum te cheamă?

— Robert Bureau[{1}]… Bureau de la birou… S-ar zice că e simbolic, pentru că și tatăl meu, și eu…

— Unde locuiești?

— Am un apartament mic pe strada Școlii de Medicină, într-o clădire foarte veche, în fundul curții… Lucrez pe strada Laffite, la o companie de asigurări… Mai bine zis, lucram… Acum s-a terminat, nu-i așa?

Rostise ultima frază cu o resemnare melancolică. Se liniștise și, după cum privea decorul din jur, ai fi zis că voia să se integreze în atmosfera lui calmă.

— Din ce oraș ești?

— Saint-Amand-Montrond, pe malul râului Cher… E acolo o tipografie mare, tipografia Mamin și Delvoye, care lucrează pentru câteva edituri din Paris… Acolo lucrează tatăl meu, pentru care numele Mamin și Delvoye sunt aproape sacre… Locuiam – părinții mei încă mai locuiesc – într-o căsuță, lângă canalul Berry…

Maigret nu voia să-l bruscheze, să ajungă prea repede la întrebările esențiale.

— Nu-ți plăcea orașul tău?

— Nu.

— De ce?

— Aveam senzația că mă sufoc acolo…

Toți se cunosc între ei… Când treci pe stradă, vezi perdelele mișcându-se la ferestre… Totdeauna mi-am auzit părinții murmurând: „Ce-ar spune oamenii dacă…”

— Ai fost un elev bun?

— Până la paisprezece ani și jumătate am fost primul din clasă… Părinții mei se obișnuiseră atât de mult cu asta, încât mă certau când luam o notă puțin mai mică…

— Când a început să-ți fie frică?

Maigret avu impresia că interlocutorul său devenea mai palid, că lângă nări i se formau două scobituri și că buzele i se uscaseră.

— Nu știu cum am putut păstra secretul până acum…

— Ce s-a întâmplat când aveai paisprezece ani și jumătate?

— Cunoașteți regiunea?

— Am trecut pe-acolo…

— Cher curge paralel cu canalul… Din loc în loc, se apropie de el cu vreo zece metri… E lat, nu prea adânc și are pietre și stânci care îți permit să-l treci prin vaduri… Malurile sunt pline de răchită, de sălcii, de arbuști de tot felul… Mai ales spre Drevant, un sat aflat cam la trei kilometri de Saint-Amand… Acolo obișnuiau să meargă la joacă copiii din ținut… Eu nu mă jucam cu ei…

— De ce?

— Mama le zicea derbedei… Unii se scăldau în pielea goală în râu… Aproape toți erau fii de muncitori de la tipografie, iar părinții mei făceau o mare diferență între muncitori și funcționari. Erau vreo cincisprezece, poate chiar douăzeci, și se jucau… Cu ei erau și două fete… Una dintre ele, Renée, care să fi avut vreo treisprezece ani, era foarte bine făcută pentru vârsta ei, iar

eu eram îndrăgostit de ea… M-am gândit mult, domnule comisar, și mă întreb dacă lucrurile s-ar fi putut petrece și altfel… Presupun că da… Nu încerc să-mi găsesc scuze… Un băiat, fiul cârnățarului, a sărutat-o, în crâng… I-am prins… S-au dus să se scalde cu ceilalți… Pe băiat îl chema Raymond Pomel și era roșcat, ca tatăl său, de la care ne aprovizionam noi… La un moment dat, s-a depărtat ca să-și facă nevoile. Se apropiase de mine fără să știe și am scos cuțitul din buzunar și am apăsat pe buton… Jur că nu știam ce fac… Am lovit de câteva ori, cu senzația că mă eliberam de ceva… Era ceva indispensabil pentru mine în acel moment… Nu comiteam o crimă, nu omoram un băiat… Loveam… Și am continuat să lovesc și după ce a căzut la pământ, după care am plecat foarte liniștit…

Se aprinsese și ochii îi străluceau.

— L-au găsit abia după două ore… Nimeni nu observase că nu mai era cu grupul de vreo douăzeci de puștani… M-am întors acasă, după ce am spălat cuțitul în canal…

— Cum se face că, deși erai atât de tânăr, aveai un cuțit?

— Îl furasem cu câteva luni înainte de la unul dintre unchii mei… Aveam mania bricegelor… Cum făceam rost de ceva bani, cumpăram unul, pe care îl aveam tot timpul în buzunar… Într-o duminică, acasă la unchiul meu, am zărit un cuțit cu buton și l-am luat… Unchiul meu l-a căutat peste tot, fără să se gândească nicio clipă la mine…

— Cum de n-a dat de el mama ta?

— Zidul casei noastre, spre grădină, era acoperit cu viță sălbatică și frunzele ei crescuseră în jurul ferestrei mele. Când nu

aveam cuțitul în buzunar, îl ascundeam unde erau frunzele mai dese…

— Nimeni nu te-a bănuit?

— Asta m-a și surprins… Au arestat un marinar, pe care au fost obligați să-l elibereze… S-au gândit la toți suspecții posibili, numai la un copil nu…

— Care era starea ta de spirit?

— Adevărul e că nu aveam remușcări… Ascultam ce spuneau femeile pe stradă și citeam ziarul din Montlugon care scria despre crimă, dar parcă nu era vorba de mine… Am privit cum trecea convoiul mortuar fără nicio emoție… În acel moment, pentru mine era deja ceva de domeniul trecutului. Ceva inevitabil… Nu aveam nicio vină… Nu știu dacă înțelegeți… Cred că e imposibil dacă n-ai trecut prin asta… Mă duceam în continuare la colegiu, dar devenisem distrat și notele mele au început să scadă… Se pare că eram cam palid, și mama m-a dus la doctorul nostru, care m-a examinat fără convingere. „Asta e vârsta, doamnă Bureau… Băiatul e puțin anemic.. Cred că nu mă simțeam trăind pe deplin în realitate… Îmi venea să fug… Nu de o posibilă pedeapsă, ci de părinți, de oraș, să mă duc foarte departe, oriunde…

— Nu ți-e sete? întrebă Maigret, căruia îi era foarte sete.

Turnă două coniacuri cu apă și îi întinse un pahar vizitatorului său. Acesta îl bău cu lăcomie, pe nerăsuflate.

— Când ai devenit conștient de ce ți se întâmplase?

— Mă credeți, nu-i așa?

— Te cred…

— Am fost totdeauna convins că nimeni nu mă va crede… S-a întâmplat pe nesimțite…

Pe măsură ce timpul trecea, mă simțeam tot mai diferit de ceilalți… Mângâind cuțitul în buzunar, îmi ziceam: „Eu am ucis… Nimeni nu știe…” Aproape că-mi venea să le spun, să le spun colegilor, profesorilor, părinților, așa cum te lauzi cu o faptă nemaipomenită… Apoi, într-o zi, m-am pomenit urmărind o fată pe malul canalului… Era o fată de marinar care se întorcea pe șlepul ei… Era iarnă și se făcuse deja noapte. Mi-am zis că era de-ajuns să fac câțiva pași iuți, să scot cuțitul din buzunar… Deodată, am început să tremur. Am făcut cale-ntoarsă, fără să mă gândesc, și am ajuns în fugă la primele case din oraș, ca și cum acolo m-aș fi simțit mai în siguranță…

— Ți s-a mai întâmplat deseori?

— Fiind copil?

— Oricând…

— De vreo douăzeci de ori… De cele mai multe ori, nu mă gândeam la o victimă anume… Eram afară și deodată îmi spuneam în gând: „Am să-l ucid…” Mi se întâmpla să murmur aceste cuvinte, fără să fie vorba de o anumită persoană… Nu conta cine era… „Am să-l ucid…” Mai târziu, mi-am amintit că, fiind copil, când tata îmi dădea o palmă și mă trimitea în camera mea ca să mă pedepsească, mormăiam același lucru: „Am să-l ucid…” Nu mă gândeam neapărat la tata… Dușmanul era întreaga omenire, era omul… Am să-l ucid…” Îmi mai dați un coniac?

Maigret îl servi și își turnă și el unul.

— La ce vârstă ai plecat din Saint-Amand?

— La șaptesprezece ani… Știam că nu voi trece bacalaureatul… Tata nu înțelegea nimic și mă privea îngrijorat… Voia să mă angajeze la tipografie… Am plecat într-o noapte fără să spun nimic, luând cu mine o valiză și micile

mele economii…

— Și cuțitul!

— Da… Am vrut de o sută de ori să scap de el, și n-am putut… Nu știu de ce… Vedeți…

Își căuta cuvintele. Se simțea că ar fi vrut să fie cât mai sincer și mai exact posibil, dar îi era greu.

— La Paris, la început am răbdat de foame și mi s-a întâmplat, ca multor altora, să descarc legume în Hale… Citeam anunțurile de mică publicitate și mă duceam oriunde era un post liber… Și așa m-am angajat la o companie de asigurări…

— Ai avut iubite?

— Nu… Mă mulțumeam, din când în când, cu o femeie luată de pe stradă… Una dintre ele a încercat să-mi ia o bancnotă în plus din portofel și puțin a lipsit să scot cuțitul… Aveam fruntea plină de transpirație… Am plecat clătinându-mă… Îmi dădeam seama că nu aveam dreptul să mă căsătoresc…

— Erai tentat?

— Ați trăit singur la Paris, fără părinți, fără prieteni, și v-ați întors seara singur acasă?

— Da…

— Atunci, probabil că înțelegeți. Nu voiam nici prieteni, pentru că nu puteam să fiu sincer cu ei fără să risc să ajung la închisoare pe viață… M-am dus la biblioteca Sainte-Geneviève. Am devorat tratate întregi de psihiatrie, sperând să descopăr o explicație… Probabil îmi lipseau cunoștințele necesare… Când credeam că o anumită boală mintală semăna cu cazul meu, îmi dădeam seama că nu aveam cutare sau cutare simptom… Și teama mea era din ce în ce mai mare… *Am să-l ucid…* Începusem să pândesc venirea

acestor cuvinte pe buzele mele, și atunci alergam acasă, încuiam ușa și mă aruncam în pat… Se pare că gemeam… Într-o seară, un vecin, un bărbat mai în vârstă, a venit și mi-a bătut în ușă. Am scos ca un automat cuțitul din buzunar. „Ce este?” l-am întrebat prin ușă. „Te simți bine?… Nu ești bolnav?… Mi s-a părut că gemi… Scuză-mă…” Și a plecat…

Capitolul 8

Doamna Maigret apăru în ușă și îi făcu un semn pe care nu-l înțelese, căci era foarte prins de povestea vizitatorului.

— Vrei să vii o clipă? murmură ea.

Apoi, în bucătărie, șopti:

— Masa e gata… E trecut de opt… Ce facem?…

— Ce vrei să spui?

— Trebuie să mâncăm…

— N-am terminat…

— Poate mănâncă și el cu noi?

El o privi stupefiat. Totuși, pentru o clipă, propunerea îi păru cât se poate de normală.

— Nu… Fără masă pregătită, fără cină în familie… Asta l-ar face să se simtă cumplit de stânjenit… Ai niște carne rece, niște brânză?

— Da…

— Atunci, fă câteva sandvișuri și adu-ni-le cu o sticlă de vin alb…

— Cum e?

— Mai calm și mai lucid decât mă temeam… Încep să înțeleg de ce n-a dat semne de viață toată ziua… A simțit nevoia să judece de la distanță…

— Ce anume?

— Pe el însuși… Ai înțeles?…

— Nu.

— La paisprezece ani și jumătate a ucis un copil…

După ce Maigret reveni în living, Robert Bureau murmură jenat:

— Vă deranjez de la masă, nu-i așa?

— Dacă am fi pe Quai des Orfèvres, aș cere să mi se aducă sandvișuri și bere… Nu văd ce m-ar împiedica să fac la fel și aici… Soția mea ne pregătește niște sandvișuri și ni le va

servi cu o sticlă de vin alb…

— Dacă aș fi știut…

— Ce?

— Că cineva ar putea să mă înțeleagă… Cu siguranță că sunteți o excepție… Judecătorul de instrucție nu va avea aceeași atitudine, nici jurații… Mi-am petrecut viața stăpânit de teamă, teama de a nu lovi iar, fără să vreau… Mă supravegheam, ca să zic așa, clipă de clipă, întrebându-mă dacă nu făceam cumva o criză… De exemplu, la cea mai mică durere de cap… Am fost la nu știu câți medici… Nu le spuneam adevărul, firește, dar mă plângeam de dureri violente de cap, însoțite de o sudoare rece… Cei mai mulți nu mă luau în serios și îmi prescriau aspirină… Un neurolog de pe bulevardul Saint-Germain mi-a făcut o electroencefalogramă… După părerea lui, n-am nimic la creier…

— Ai făcut-o recent?

— Acum doi ani… Aproape că îmi venea să-i spun că nu eram normal, că eram bolnav… De vreme ce nu descoperea singur… Mi se întâmpla, trecând prin fața unui comisariat de poliție, să-mi vină să intru și să spun: „Am ucis un copil când aveam paisprezece ani… Simt că s-ar putea să ucid iar… Trebuie să existe leac… Închideți-mă… Tratați-mă…”

— De ce n-ai făcut-o?

— Pentru că citesc toate faptele diverse… Psihiatrii vin să depună mărturie aproape la fiecare proces și, deseori, ceilalți îi iau peste picior… Când vorbesc de responsabilitate redusă sau de debilitate mentală, juriul nu ține cont… În cel mai bun caz, reduce condamnarea la cincisprezece sau la douăzeci de ani… Mă străduiam să mă descurc singur,

să-mi dau seama când se apropie criza, să alerg și să mă încui în casă… Mult timp am reușit…

Doamna Maigret le aduse o tavă cu sandvișuri, o sticlă de vin alb sec și două pahare.

— Poftă bună!

Se retrase discret ca să mănânce singură în bucătărie.

— Servește-te…

Vinul era rece și sec.

— Nu știu dacă mi-e foame… Sunt zile când aproape că nici nu mă ating de mâncare și altele când, dimpotrivă, mănânc ca un disperat… Poate că și ăsta e un semn… Caut semne peste tot… Îmi analizez toate reflexele… Dau importanță și celor mai neînsemnate gânduri… Încercați să vă puneți în locul meu… Pot oricând să…

Mușcă din sandviș și se miră că mânca normal.

— Și când te gândești că îmi era teamă să nu mă înșel în privința dumneavoastră! Citisem în ziare că sunteți omenos și din cauza asta intrați uneori în conflict cu Parchetul… Pe de altă parte, se vorbea de interogatoriile cu schimbul… Învinuiții sunt tratați cu blândețe și cu bunătate ca să capete încredere și nu-și dau seama că sunt trași de limbă…

Maigret nu-și putu reține un zâmbet.

— Nu toate cazurile sunt la fel…

— Când vă telefonam, cântăream fiecare vorbă pe care o rosteați, fiecare tăcere…

— Și în cele din urmă ai venit…

— Nu mai aveam de ales… Simțeam că totul se năruie… Uitați! O să vă fac o mărturisire… Ieri, la un moment dat, pe

Marile Bulevarde, mi-a trecut prin minte să atac un om, în mulțime, să lovesc în jurul meu cu sălbăticie, sperând că voi fi omorât… Pot să-mi mai torn?

Și adăugă, cu o resemnare puțin tristă:

— N-am să mai beau vin ca ăsta tot restul zilelor mele…

O clipă, Maigret încercă să-și imagineze mutra lui Poiret, dacă ar fi putut să asiste la discuția lor.

Bureau continuă:

— Trei zile a plouat cu găleata… Se vorbește deseori de lună, în cazul persoanelor de felul meu… M-am studiat… N-am remarcat că impulsurile ar fi mai frecvente sau mai puternice când e lună plină… Contează mai degrabă o anumită intensitate… De exemplu, în luna iulie, când e foarte cald… Și iarna, când ninge cu fulgi mari… S-ar zice că natura trece atunci printr-o criză și… Înțelegeți? Ploaia care nu se mai sfârșea, vijelia, zgomotul vântului care zgâlțâia obloanele de la camera mea, toate astea mi-au încordat nervii la maximum… Seara, am plecat de-acasă și am pornit prin furtună… După câteva minute, eram ud leoarcă și ridicam înadins capul ca să-mi cadă ploaia drept în față… N-am auzit semnalul sau, dacă l-am auzit, nu m-am oprit… Ar fi trebuit să mă întorc acasă în loc să mă încăpățânez… Nu mă uitam pe unde mergeam. Mergeam, mergeam… La un moment dat, mâna mi s-a încleștat pe cuțitul din buzunar… Am văzut luminile unui mic bar, pe o stradă destul de întunecoasă… Auzeam pași în depărtare, dar asta nu mă îngrijora… Un tânăr cu geacă deschisă la culoare a ieșit din bar, cu părul lung lipit de

ceafă, și declicul s-a produs… Nu-l cunoșteam… Nu-l văzusem niciodată… Nu i-am zărit fața… Am lovit de câteva ori… Apoi, în timp ce mă depărtam, mi-am dat seama că destinderea nu se producea și m-am întors ca să lovesc din nou și să-i ridic capul… De aceea s-a vorbit de un turbat… și de un nebun…

Tăcu și se uită în jur, surprins parcă de locul în care se afla.

— Probabil că sunt nebun, nu-i așa?… Nu se poate să nu fiu bolnav… Dacă aș fi tratat… Am sperat asta multă vreme… Dar veți vedea că se vor mulțumi să mă trimită la închisoare pentru tot restul zilelor…

Maigret nu îndrăznea să răspundă.

— Nu spuneți nimic?

— Aș dori să fii tratat…

— Dar nu prea credeți că o să se întâmple așa, nu?

Maigret, își goli paharul.

— Bea… O să mergem la Quai des Orfèvres…

— Vă mulțumesc că m-ați ascultat…

Bău paharul pe nerăsuflate și Maigret i-l umplu iar.

Bureau nu se înșelase prea mult. La tribunal, doi psihiatri au declarat că acuzatul nu era alienat în sensul legal al cuvântului, dar că responsabilitatea acestuia era mult diminuată, pentru că se opunea cu greu impulsurilor sale.

Avocatul i-a implorat pe jurați să-i trimită clientul într-un spital de psihiatrie unde ar fi putut fi supravegheat.

Juriul a acceptat circumstanțele atenuante, dar l-a condamnat pe Robert Bureau la

cincisprezece ani de detenție.

După care președintele a tușit ușor și a rostit:

— Ne dăm seama că acest verdict nu corespunde întru totul realității. Din păcate, nu dispunem acum de clinici unde un om ca Bureau ar putea să fie tratat în mod eficient și să fie ținut totodată sub strictă supraveghere…

Din boxa acuzaților, Bureau îl căuta cu privirea pe Maigret și îi zâmbea resemnat. Părea că spune: „Prevăzusem că așa o să se întâmple, nu?” Când ieși din sală, Maigret își simți parcă umerii mai grei.

Épalinges (Vaud),
21 aprilie 1969

Maigret
De ce a trebuit ca un tînăr de familie bună, student pasionat de antropologie, să plătească cu viaţa obsesia sa de a înregistra în cele mai diverse medii frînturi de conversaţii, discuţii, fragmente de viaţă? E adevărat, surprinsese fără să vrea un dialog între membrii unei bande de spărgători ce puneau la cale o lovitură. Şi totuşi, cel care l-a ucis cu şapte lovituri de cuţit nu i-a smuls nici casetofonul, nici înregistrarea-mărturie... Maigret porneşte o anchetă în stil propriu, fiind convins că are de-a face cu un ucigaş neobişnuit, de care nu va reuşi să se apropie decît dacă va învăţa să-l înţeleagă.
În aceeaşi serie:
Asta-i Félicie!
Maigret la New York
Maigret se înşală
Maigret la Picratt's
EDITURA POLIROM
www.polirom.ro

{1} Bureau (fr.): birou (n.t.).

Table of Contents

Capitolul 1	2
Capitolul 2	26
Capitolul 3	51
Capitolul 4	74
Capitolul 5	99
Capitolul 6	124
Capitolul 7	148
Capitolul 8	159